

**İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN
ÖĞRENCİ VELİLERİNİ OKULA ÇEKME BAŞARISI HAKKINDA
İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİ
VELİLERİNİN GÖRÜŞLERİ (DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ)**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi Denetimi
Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı**

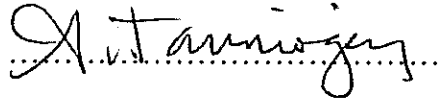
Nihal ŞİMŞEK

Danışman: Yard. Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM

**Mayıs- 2008
DENİZLİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

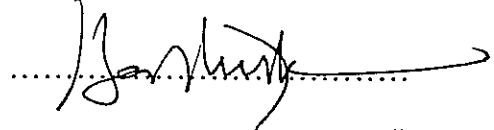
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Ekonomisi ve Planlaması Bilim Dalı Öğrencisi Nihal ŞİMŞEK tarafından Yard. Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM yönetiminde hazırlanan “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Nedir? (Denizli İli Örneği)” başlıklı tez aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 07 / 05 / 2008 tarihinde yapılan tez savunma sınavında başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Jüri Başkanı

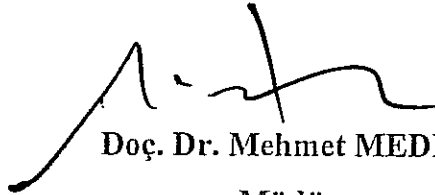

Yard. Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM
Jüri Üyesi (Danışman)

Yard. Doç. Dr. Ramazan BAŞTÜRK
Jüri Üyesi

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
.....12.06.2008..... tarih ve .....03/08.. sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Mehmet MEDER
Müdür

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza

Öğrenci Adı Soyadı : Nihal ŞİMŞEK

TEŞEKKÜR

Bu araştırma Denizli ili ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde birçok kişinin desteği ve katkısı bulunmaktadır. Öncelikle araştırmamın başından sonuna kadar her aşamasında, değerli görüş ve önerileriyle beni yönlendiren, tüm çalışmalarımı titizlikle inceleyip düzeltmemi sağlayan, bana sağlıklı araştırma yöntemlerini ve bilimsel etiği öğreten, sabır ve anlayış göstererek bıkmadan zaman ayıran danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza ERDEM'e minnettarlık duyarak sonsuz teőekkürler ediyorum. Ölçeğin geçerliği konusunda uzman görüşü aldığım Prof. Dr. Abdurahman TANRIÖĞEN, Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Prof. Dr. Coşkun BAYRAK, Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU, Yard. Doç. Dr. Meral URAS, Yard. Doç. Kazım ÇELİK Yard. Doç. Dr. Adnan BOYACI, Yard. Doç. Dr. Yücel ŞİMŞEK, Yard. Doç. Dr. Bahadır ERİŐTİ, Öğr. Gör. Sabahattin YAŐA'ya ve istatistiksel analizlerde yardımını esirgemeyen Yard. Doç. Dr. Ramazan BAŞTÜRK'e değerli görüş, katkı ve yardımlarından dolayı teőekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca tüm öğrenim yaşamım boyunca gösterdiği sevgi, anlayış ve destek için canım annem Nilüfer KUM'a, bana güven ve güç veren, sürekli destekleyen, eğitim yaşamımda maddi ve manevi olarak hep yanımda olan biricik ablam Ayfer KUM'a minnettarlık duyarak, bana kazandırdıkları ve öğrettikleri her Őey için çok teşekkür ediyorum.

Son olarak bu araştırmayı yapmam için beni teşvik eden, destekleyen, anlayışını esirgemeyen, çalışmalarım esnasında moral veren sevgili eşim Yard. Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK'e ve ondan çaldığım zamanlar için özür dileyerek oğlum Taha Furkan ŞİMŞEK'e çok teşekkür ediyorum.

Nihal ŞİMŞEK
DENİZLİ-2008

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN ÖĞRENCİ VELİLERİNİ OKULA ÇEKME BAŞARISI HAKKINDA İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRENCİ VELİLERİNİN GÖRÜŞLERİ NEDİR?(DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ)

Şimşek, Nihal
Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri ABD
Tez Yöneticisi: Yard. Doç.Dr. Ali Rıza ERDEM

Mayıs,2008, 180 Sayfa

Bu araştırmanın amacı Denizli il merkezinde görev yapan ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2006–2007 öğretim yılında Denizli il merkezindeki resmi ilköğretim kurumlarında görev yapan 315 öğretmen ve 385 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Öğretmen ve öğrenci velilerine araştırmacı tarafından geliştirilen ve 80 sorudan oluşan ölçek uygulanmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, t-testi, tek yönlü varyans analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre; ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları “, b-Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri” açısından “okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorisinde “orta” düzeydedir.

2. İlköğretim Okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında;

- 1-) “Eğitim öğretime katkı sağlama” açısından; cinsiyet değişkenine göre veli katılımında fark çıkmıştır.
- 2-) “Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri” açısından; cinsiyet değişkenine göre okul uygulamalarında fark çıkmıştır.

3. İlköğretim Okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında;

- 1-) “Eğitim öğretime katkı sağlama” açısından; cinsiyet, meslek değişkenlerine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında fark çıkmıştır. Medeni durum değişkenine göre ise, okul uygulamalarında fark çıkmıştır.

2-) “Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama” açısından; medeni durum değişkenine göre okul uygulamalarında, meslek değişkenine göre ise, okul uygulamalarında ve veli katılımında fark çıkmıştır.

3-) “Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme” açısından; meslek, öğrencisinin sınıfı değişkenlerine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında fark çıkmıştır.

4-) “Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri” açısından; meslek, öğrencisinin sınıfı değişkenlerine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında fark çıkmıştır. Medeni durum değişkenine göre ise, okul uygulamalarında fark çıkmıştır.

4. İlköğretim Okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında;

“Eğitim öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri” açısından veli katılımında istatistiki açıdan anlamlı bir fark vardır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Okulu Yöneticisi, İlköğretim Okulu Öğretmeni, Öğrenci Velisi, Okula Çekme Başarısı, Eğitim Öğretim, Öğrenci Gelişimi, Yönetsel Etkinlik, Okul Aile İşbirliği

ABSTRACT

WHAT IS THE OPINION OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS AND PARENTS ABOUT MAKING THE SCHOOL ATTRACTIVE FOR PARENTS BY PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS?

Simsek, Nihal

M. Sc. Thesis in Educational Sciences

Supervisor: Assistant Professor Dr. Ali Rıza ERDEM

May 2008, of 180 pages

The aim of this study is to clarify the opinion of primary school teachers and parents about making the school attractive for parents by primary school teachers. The samples were consisted of 385 parents 315 primary school teachers who work at state's official primary school within the city center. The teachers and the parents were exposed to a scale of of 80 questions and, all of which were made up by the researcher. In the light of the data which were gained, certain variant analyse techniques of average, standart deviation, t-test and one-way variant analyse were placed .

1. According to opinions of the parents and the primary school teachers who work at primary schools within Denizli city center is in the average level in b- reaching a full development of student, c- building up certain administrative programmes for parents, d- " School applications" in providing a realist co-operation between the school & the parent as well as the parents contribution to "such applications".

2. Among the opinions of the primary school teachers about the primary school administrators making the school attractive for parents are

1-) In the parents, there is a sexual distinction in "contribution to education & training process".

2-) In school applications , there is also another sexual distinction in 'Providing a realis co-opreatin between the school & the parent.

3. Among the parents' opinions about making the school attractive for parents by primary school administrators ;

1-) In "Contribution to education and training process" , there is a distinction about sexualit, profession variation in school applications and parents' contibution.

2-) In " Reaching a full development of student " , there is a distinction about school applications according to marital status and another distinction about school applications and the parents' contribution according to their occupation.

3-) In " Building up certain administrative programmes for parents", there is also distinction about school applications and parents' contribution according to their occupations and the classroom in which their students are.

4-) Regarding the "realization of school-family cooperation"; there are differences in school applications and parent participation based upon the variables of parents' occupation and students' grade levels. There is also difference in school applications regarding the marriage status of the parents.

4. About the success of primary school administrators in making the school attractive for parents, among the opinions of the primary school teachers and the parents;

In "Contribution to education and training process " , " Reaching a full development of student "Building up certain administrative activities for parents, "Providing a realistic co-operation between the school & the parent " , parental contribution according to marital status and being a teacher or a parent.

Key Words: Primary School Administrator, Primary School Teacher, Parents Of Primary School Students, Primary School Students' Parents, Success In Making The School Attractive, Student Development, Administrative Efficiency, School& Parental Cooperation.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLOLAR DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xv
GİRİŞ.....	xvi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
1.2.1. Okul	5
1.2.2. Okulun Görevleri.....	6
1.2.3. Okul Yönetimi.....	7
1.2.4. Okul Yöneticileri.....	7
1.2.5. Okul Yönetiminin Görevleri.....	9
1.2.6. Okul Yönetiminin Görevlerini Yaparken Aileleri Okula Çekmek İçin Yaptıkları.....	21
1.2.6.1. Okul Aile Birliklerinin Kurulması.....	21
1.2.6.2. Veli Bilgilendirme Toplantıları.....	23
1.2.6.3. Yazılı İletişim Kurma.....	25
1.2.6.4. Telefonla Görüşme.....	28
1.2.6.5. Bire Bir Görüşme.....	28
1.2.6.6. Ev Ziyaretleri.....	29
1.2.6.7. Konferanslar.....	30
1.2.6.8. Yemek ve Geziler.....	30
1.2.7. Okul Aile İşbirliği.....	30
1.2.7.1. Okul Aile İşbirliğinin İlkeleri.....	32
1.2.7.2. Okul Aile İşbirliğinin Önemi.....	33

1.2.8. Okul Aile İşbirliğinin Katkıları.....	34
1.2.9. Türkiye’de İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliğinin Durumu	39
1.3. PROBLEM CÜMLESİ.....	43
1.4. ALT PROBLEMLER.....	44
1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	45
1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	45
1.7.SAYILTILAR.....	46
1.8. SINIRLILIKLAR.....	46
1.9. TANIMLAR.....	46

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. YURT İÇİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	48
2.2. YURT DIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. YÖNTEM	64
3.2. EVREN.....	64
3.3. ÖRNEKLEM.....	64
3.4. VERİ TOPLAMA ARACI.....	65
3.4.1. Veri Toplama Aracının Hazırlanması.....	65
3.4.2. Ölçeğin Geçerliliği ve Güvenirliği.....	66
3.4.3. Anketin Uygulanması.....	70
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ.....	70

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

BULGULAR VE YORUM.....	73
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	73
4.1.1.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	73

4.1.2.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	96
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	115
4.2.1.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Cinsiyete Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	116
4.2.2. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Eğitim Durumuna Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	118
4.2.3.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Medeni Durumuna Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	120
4.2.4. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Branşa Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	122
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	124
4.3.1. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Cinsiyete Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	124

4.3.2. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Eğitim Durumuna Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	127
4.3.3. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Medeni Durumuna Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	129
4.3.4. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Mesleğine Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	134
4.3.5. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?.....	142
4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	147

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR.....	151
5.2. ÖNERİLER.....	157
5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	157
5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	158
KAYNAKLAR.....	159
EKLER.....	165
ÖZGEÇMİŞ.....	179

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1.	Örneklemedekilerin Dağılımı.....	65
Tablo 3.2.	Ölçekteki Maddeler İçin Düzey Aralıkları.....	66
Tablo 3.3.	Pilot Uygulama Güvenirlik Sonuçları.....	67
Tablo 3.4.	Gerçek Uygulama Güvenirlik Sonuçları.....	68
Tablo 3.5.	Okul Uygulamalarının Alt Boyutları Arasındaki İlişki.....	69
Tablo 3.6.	Veli Katılımının Alt Boyutları Arasındaki İlişki.....	69
Tablo 3.7.	Örneklemedeki Öğretmenlere İlişkin Bulgular.....	71
Tablo 3.8.	Örneklemedeki Öğrenci Velilerine İlişkin Bulgular.....	72
Tablo 4.1.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> Kategorisinde İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler.....	74
Tablo 4.2.	İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri.....	75
Tablo 4.3.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımı</u> Kategorisinde İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler.....	75
Tablo 4.4.	İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Veli Katılımı</u> Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri.....	76
Tablo 4.5.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin "Eğitim Öğretime Katkı Sağlama" Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	77
Tablo 4.6.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	80
Tablo 4.7.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin "Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama" Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	82

Tablo 4.8.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	84
Tablo 4.9.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	87
Tablo 4.10.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	90
Tablo 4.11.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	92
Tablo 4.12.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri.....	95
Tablo 4.13.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> Kategorisinde Öğrenci Velilerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler.....	97
Tablo 4.14.	İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri.....	98
Tablo 4.15.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımı</u> Kategorisinde Öğrenci Velilerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler.....	98
Tablo 4.16.	İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Veli Katılımı</u> Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri.....	99
Tablo 4.17.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	101

Tablo 4.18.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	103
Tablo 4.19.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	105
Tablo 4.20.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	107
Tablo 4.21.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	109
Tablo 4.22.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	110
Tablo 4.23.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Okul Uygulamalarında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	112
Tablo 4.24.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri.....	114
Tablo 4.25.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark.....	116
Tablo 4.26.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Eğitim Durumuna” Göre Fark.....	119

Tablo 4.27.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark.....	121
Tablo 4.28.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Branşa” Göre Fark.....	123
Tablo 4.29.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark.....	125
Tablo 4.30.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Eğitim Durumuna” Göre Fark.....	128
Tablo 4.31.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark.....	129
Tablo 4.32.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark.....	131
Tablo 4.33.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark.....	133

Tablo 4.34.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark.....	133
Tablo 4.35.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark.....	135
Tablo 4.36.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark.....	137
Tablo 4.37.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark.....	138
Tablo 4.38.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark.....	140
Tablo 4.39.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark.....	142
Tablo 4.40.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark.....	143
Tablo 4.41.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark.....	145

Tablo 4.42.	İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında <u>Okul Uygulamaları</u> ve <u>Veli Katılımında</u> İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğretmen ve Veli Oluşlarına” Göre Fark.....	147
-------------	---	-----

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Ölçme Aracında Yer Alan Boyutlar, Soru Numaraları.....	Sayfa 68
---	-------------

GİRİŞ

Araştırmanın birinci bölümünde, araştırmada ele alınan konuya ilişkin temel bilgiler, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar, araştırmada kullanılan tanımlar yer almaktadır.

Araştırmanın ikinci bölümünde, literatür taramasıyla ilgili kuramsal çerçeveye yer verilerek, yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmaların amaç ve sonuçları bakımından özetleri değerlendirilmiştir. Araştırmanın bu alanda yapılan çalışmalar içinde yeri belirtilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde, araştırmanın yöntemi, evreni, veri toplama aracı ve verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın dördüncü bölümünde, İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri; eğitim öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından incelenmesi yer almaktadır. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri; eğitim öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul-aile işbirliğini gerçekleştirmelerinde anlamlı bir fark olup olmadığı 1-) cinsiyet,2-) eğitim durumu,3-) unvanı,4-) medeni durumu, 5-)mesleği,6-) branşı, 7-) öğrencisinin sınıfı,8-) öğretmen, veli oluşları değişkenlerine göre incelenmiştir. Bu amaçla uygulanan ölçeğin istatistiksel analizi ve her alt probleme ilişkin elde edilen bulguların tabloları bu bölümde yer almaktadır. Bulgu ve yorumların verilmesi alt problemlerin sırasına göre yapılmıştır.

Araştırmanın beşinci bölümünde kısmında ise araştırmadan elde edilen sonuçlar ve araştırmacılar için öneriler bulunmaktadır.

Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen ve uygulanan ölçek, ölçek olur belgesi, ölçeğin uygulandığı okulların listesi, ekler bölümünde verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, kuramsal çerçeve, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve araştırmada kullanılan kavram ve terimlere yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Eğitim-öğretim çabalarının genel amacı yetişmekte olan çocukların topluma iyi insan ve iyi bir vatandaş olmasını sağlamaktır. Okuldaki eğitim-öğretim etkinliklerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticisinin bilgi, beceri, davranış ve tutumları okuldaki öğretmen, diğer personelle birlikte öğrenci velileri ve çevre üzerinde etkili olmaktadır.

Eğitim sistemimizin temelini okullar oluşturmaktadır. Okul, önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına uygun olarak, eğitmek istediği öğrencilere, yeni davranışlar kazandıracak ya da istenmeyen davranışlarını kaldıracak yaşantılar hazırlayıp sunan bir sistemdir (Başaran,1996). Bu bağlamda, sosyal, açık bir sistem olan eğitim, toplumsal sistemin bir alt sistemidir. Çünkü, eğitim sistemi içinde bulunduğu bütün sistemlerden etkilendiği gibi çıktıları ile bütün sistemleri etkiler. Yani, diğer sistemlerin çıktıları eğitimin, eğitimin çıktıları da onların girdi ve işlemleri olabilir (Sönmez;1994:6). Okul kendilerine özgü bir örgüttür. Okullar bağlı buldukları üst sistemlere bakıldığında mikro bir sistem, fakat içinde bulunan öğretmen, öğrenci vb. sistemler göz önüne alındığında makro bir sistemdir. Sistem yaklaşımıyla okul bütün yönleriyle ve içinde bulunduğu çevreyle devamlı ilişki içinde bulunan tüm bir yapı olarak ele alınmaktadır. O halde, eğitim hedeflerini düşünürken çocukları ailelerinden ayrı düşünmek olanaksızdır. Çünkü çocuklar aileleriyle bir bütündür.

Toplumun ideallerini gerçekleştirecek ve diğer nesillere aktaracak olan en önemli toplumsal kurum okuldur. Bursalioğlu (1991)'na göre okulun en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumdaki gelen ve topluma giden insan oluşudur. Girdisini içinde yaşadığı ve amaçlarını gerçekleştirmek üzere kurulduğu toplumdaki alması ve bu girdiyi işledikten sonra yine topluma çıktı olarak sunması nedeniyle, okullar toplumdaki ayrı düşünülemez (Celep,2000). Okulun en önemli çıktısının eğitilmiş insan olması nedeniyle, diğer örgütlere bakılırsa dirlik bir yapı özelliği göstermektedir. Bir sistem olarak okul ve toplum arasında sürekli bir alış-veriş vardır. Böyle bir durumda toplum okulu değiştirme kapasitesine sahipken, okul da ürettikleri süreçler ve çıktıları yoluyla toplumu değiştirme kapasitesine sahip olur. İyi okulların gelişmiş toplum olmanın ön koşulu olduğunu, gelişmiş bir toplumun okullarının da iyi olacağı gibi genellemelerle sistem yaklaşımı günümüz insanı düşüncelerine yansımıştır (Yiğit ve Bayraktar,2006). Bu nedenle okul, hammadde olan öğrencisini bütün yönleri ile tanımak durumundadır.

Okullar formal olan güçlerinin yanı sıra informal yanları da güçlü olan kurumlardır. Okulların amaçlarının gerçekleşmesinde formal ve informal ilişkiler birer itici güç durumundadır. Okul yöneticilerinin öğretmenlerle, öğrencilerle ve velilerle olan ilişkilerinin düzeyi ile okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Çünkü eğitim sadece okulda gerçekleşen bir süreç değildir. Çocukların ilk öğretmenleri kendi anne- babalarıdır. Aile çocuğun eğitiminde tek başına yeterli olamayacağı gibi aynı zamanda eğitim açısından düşünülürse okulun dışındaki en etkili çevredir. Bu yüzden okul ile aile arasında sağlam bir ilişkinin zeminini atacak ve geliştirecek olan okul yöneticileridir. Okul yöneticileri yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere göre sahip olduğu insan ve madde kaynaklarını yetki ve sorumlulukları dâhilinde kullanarak okulu için belirlediği hedeflere ulaştırmakla görevli olan kişidir (Yiğit ve Bayraktar,2006). Bursalioğlu (2003:85)'na göre; sistem yaklaşımında yönetimin görevi, okulun gerçek ve gelecek güçlerini, çevrenin gerçek ve gelecek ihtiyaçları ile ahenkleştirmektir ve buna göre okul-çevre ilişkilerine sistem yaklaşımı ikisi arasında güç ve ihtiyaç dengeleşmesini öngörmektedir. O halde okulun yapısına şekil verecek olan, istekle ve azimle çalışan, eğitim işgörenlerini yönlendirecek olan da yine okul yöneticisidir.

Eğitim bir süreçtir ve her birey ailesine göre Őekillenmeye baŐlamaktadır. Çünkü yetiŐecek ve yetişmekte olan her bireyin eğitimi aile kurumunda baŐlamakta ve bazı temel kazanımlar elde edilmektedir. Okul ise aileden elde edilmiş kazanımları belli bir programa göre düzenlemekte ve geliŐtirmektedir. İlk eğitimin verildiği yer olan aile kurumunun görevi çocuğun okula baŐladıđı andan itibaren artmaktadır. Aile okul ilişkilerinde tarafların duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmaları, başarılı bir diyalog kurmaları halinde sorunların czm kolaylaŐabilir. Artık “eti senin, kemiği benim” Őeklindeki yaklaŐım gerilerde kalmıştır. Bu nedenle aile ve okulun iletişim kurma ve sürdürmelerinde önemli olan iletişim engellerini önceden bilmeleridir. Okul aile iletişiminin önemini dikkate almaları sağlanmalıdır. Ailelerin eğitim süreci kadar önemli bir görevde okulları yalnız bırakmaması gerekmektedir. Bu bağlamda, okul ve ailenin işbirliği ön plana cıkılmaktadır. Çünkü iki ayrı kurum olan aile ve okul, eğitim gereksinmelerinin uygun biçimde karşılanması amacıyla bir araya gelerek birbirlerinden neler bekleyecekleri ve birbirlerine nasıl yardım edecekleri konusunda iş birliği yapmalıdır.

Okul, eğitim örgütünün halka aÇık olan, halkla yüz yüze geline kapısıdır (Başaran,1996). Öğrenci okula gelirken toplumdan kazandığı norm ve değerlerle gelmektedir. Öğrenciler toplumdan kazandığı değerlerle okulu da etkilemektedir. Okulun belirlenen amaÇlarına ulaşabilmesi için, işbirliği içinde olması gereken en önemli paydaşı ailedir. Bunun için, okulların temel felsefi ilkelerinden biri aileleri eğitim sürecine katarak okulu ailenin de eğitildiği bir yere dönüştürmek olmalıdır. Hem ailenin hem de çocukların okullarda eğitilmesi aileyle okulu aynı amaca, aynı yöne yöneltmede katkı sağlayacaktır. Çünkü okulda yapılan eğitim etkinliklerinden veliler ne kadar haberdar olursa evde bunu destekleyici tutum ve davranışların olması beklenebilir.

İki farklı toplumsal kurum olan okul ve ailenin birbirine karşı taşıdığı sorumluluklar ve birbirinden beklentileri vardır. Okullarda eğitim programı, ğrenci, ğretmen, yönetici, bina ve araç gereçler, cvre olmak üzere temel öğeler vardır. Birbirleriyle etkileşim içinde olan bu öğelerin her biri okulun vereceği eğitimin niteliğini ve kalitesini etkiler. Bu öğelerden birindeki aksaklık ya da eksiklik okulun amaÇlarına ulaşmasını olumsuz etkiler. Günümüzde okullarımızın gereksinimlerinin karŐılanmasına yetecek ölçüde denek ayrılmaması, ğrenci sayısı ile ğretmen sayısının

orantılı olmaması, okullarımızın büyük bölümünde yardımcı personel bulunmayışı, okul yöneticilerinin sahip olduğu yeteneklerini ortaya koymalarını engellemekte ve yöneticilerin birçoğunda tükenmişlik belirtileri gözlenebilmektedir (Aydın,1994'den akt. Yiğit ve Bayraktar, 2006: 23–24). Bu yüzden bazı ailelerde çeşitli nedenlerle okul ve okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar yüzünden okullara katılımının sağlanması güçleşebilmektedir. Bu sorunlara okul yöneticisi ve öğretmenlerin veli katılım ve desteğine gereken önemi vermemesi, okulun kaynaklarının yeterli olmaması, yönetici ve öğretmenlerin velilere karşı tutumlarının olumsuz olması, Okul Aile Birliklerinin örgütlenmiş olmaması, toplantılarda velilerin ilgi ve gereksinimlerine yer verilmemesi, toplantıların uygun ortamlarda yapılmaması vb. sebepler sayılabilir. Okulun yalnızca öğretim etkinliklerine yer vermesi, okulun yönetim sürecinden velileri uzak tutma eğiliminde olması, okul içinde dayanışma eksiklikleri bulunması, toplantı sürelerinin yetersiz olması, okulun çevreden kopuk olması da bu sebeplere eklenebilir.

Okul aile işbirliğinin sağlanması, öğrencinin başarısının artırılması, öğrencide toplumun beklentilerini karşılayabilecek şekilde davranış değişikliklerinin oluşturulması için iki öğenin yani okul, ailenin beraber çalışması gerekmektedir. En önemli öğe olan ailenin hem okula hem de çocuğuna karşı ilgilenmemesinin veya ilgilenememesinin bazı sebepleri olabilir. Bunlar Yiğit ve Bayraktar (2006,59)'a göre anne babanın ilgisizliği, aile içi şiddet, ailenin ekonomik koşulları, ailenin eğitim düzeyi, ailenin kültür yapısı, aile üyelerinin eğitimle ilgili geçmiş yaşantıları, annenin çalışması şeklinde sıralanmaktadır. Aile büyüklüğü, ailenin mesleği ve boşanma durumu da bu sebepler içine dâhil edilebilir.

Ailenin okul başarısı üzerinde etkisinin olabilmesinde okul-aile dayanışmasının, ailenin destekleyici yaklaşımının ve yöneticilerin rolü önemlidir (Çelenk, 2003:28). Ailelerin, okul problemlerinin çözümünde katkı sağlayıcı bir durumda olmasında yarar bulunmaktadır. Okul-aile ilişkileri planlı, sürekli, yapıcı, anlaşılır, esnek ve duyarlı olmalıdır (Doğan, 1995:9). Okul-aile ilişkileri şikâyet üreten, sürekli eleştiri getiren, olumsuzlukları ön plana çıkaran bir anlayışta olmamalıdır (Balkıs, 2006: 71). Böyle bir yaklaşımla velilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin birbirleriyle iletişimlerinde problemler yaşanması olasıdır.

Okul yöneticisi ise, hiyerarşik bir yapı içerisinde okul üyelerini (öğretmen-öğrenci) kontrol eden, bürokratik işleri takip eden, ağır kırtasiyecilik baskısı içerisinde,

katı mevzuatçı, öğretmen ve öğrencilere karşı mesafeli, yeniliğe kapalı, değişime direnen, her şeyi kendisinin bildiğini iddia eden ve “okul” denilen yapıyı tek başına yönetmeye çalışan okulun patronu kimliğindedir (Arslan ve Eraslan, 2003). Bunun yanı sıra günümüzde okul yöneticilerinin görevlerini yerine getirirken okulun fiziki sorunları, öğretmen, öğrenci, veli sorunları, çevreyle ilgili sorunlar, araç-gereç yetersizliği gibi pek çok sorunla karşılaştıkları bilinmektedir. Çelik (2005)’in yaptığı “Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar” araştırmasında öğretmenlerin ve yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular velilerin çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri, çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleri, Okul-Aile birliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, ekonomik problemlerinin okul etkinliklerine katılmalarını ve okulla olan ilişkilerini engellemesi, aile içindeki sorunlardan dolayı çocuklarda olumsuz davranışlar gözlenmesi ve ailelerin bunu kabul etmemeleri, veli toplantılarında sadece çocuklarının notları ile ilgilenmeleri, okul-aile birliklerini önemsememeleri, çocuklarına yeterli zaman ayırmamaları şeklinde sıralanmıştır.

Bu çalışmada ele alınan öğretmenlerin ve öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkındaki görüşleri, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme konusunda yol gösterici olabilecektir. Öğrenci velilerini okula çekmede ilköğretim okulu yöneticilerinin başarıları ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre ele alınmıştır.

1.2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma konusu “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Nedir?” ile ilgili kuramsal açıklamalar yapılmıştır.

1.2.1. Okul

Toplumsal yaşamın varlığının sürdürülmesi ve gelişmesinin en önemli kaynaklarının başında amaçlar doğrultusunda insanlar yetiştirme görevi gelir. Eğitim sistemi toplumsal yaşamın kaynağı olan insanların yetiştirilmesi görevini yıllardır

devam ettirmektedir. Eğitim insan ile yaşam arasında bir köprü durumunda olduğundan, toplumdaki değişme ve gelişmeye göre insan yetiştirilmesi görevini en iyi biçimde gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bir toplumdaki sosyal ve ekonomik çevrenin eğitsel gereksinimlerini karşılamada okulun yadsınamaz bir rolü bulunmaktadır.

Okul eğitim sisteminin en stratejik parçalarından biridir. Onu stratejik kılan birçok özellikten bahsedilebilir. Bunlardan ilki, eğitim sisteminin en işlevsel parçasıdır. İkincisi eğitim sisteminin üretim amaçlı somut örgütlenmesidir. Üçüncüsü okulun eğitim sisteminin eylemsel sınırlarını ve çevresini belirlemesidir (Açıkalın; 1998: 95).

1.2.2. Okulun Görevleri

Okul bir eğitim-öğretim yuvası olarak eğitim hizmeti üretmektedir. Bursalıoğlu (1991:35)'na göre okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bu görevler sosyal, ekonomik ve politik olarak gruplandırılabilir. Çocuğun sosyalleştirilmesi ve kültür aşılması okulun sosyal görevi, yetiştirilen kuşağın devlete bağlılık göstermesi ve liderlik özelliği gösteren öğrencilerin eğitilmesi ve yetiştirilmesi okulun politik görevi, ekonominin beyingücü ve insangücü gereksiniminin karşılanması okulun ekonomik görevi içinde yer almaktadır.

John Dewey' e göre okulun işlevleri basitleştirme, temizleme ve denge kurma olmak üzere üç grupta toplanmıştır (Tezcan,1994:246):

1.Basitleştirme: Öğrencilere basitten karmaşığa, yakından uzağa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta ilkeleriyle öğretim yapılarak öğrenciye basit, sade bir çevre yaratmaktır.

2.Temizleme: Öğrencide bulunan yanlış inanç, görgü ve alışkanlıkların yerine öğrenciye doğru olan inanç, görgü ve alışkanlıkları yerleştirmektir.

3.Denge Kurma: Kişinin yaşadığı toplumla ve mesleğiyle uyum sağlamasını gerçekleştirmek.

Görüldüğü gibi okul kendine özgü bir örgüttür ve esas amacı öğrencidir. Okul yarattığı davranış ve tutumlarla ve kazandırdığı değerlerle önce öğrenciye sonra topluma hizmet etmektedir.

1.2.3. Okul Yönetimi

Okul, belirli bir mekanda, belirli bir rol yapısı ve belirli amaçlara bağlı olarak belirli bir insan gurubuna, belirli bir süre, planlı ve programlı eğitim-öğretim hizmeti sunan toplumsal bir hizmet gurubu olarak nitelendirilebilir (Şişman ve Turan, 2004:109). Eğitim sürecinin temel unsuru olan okulların yönetsel anlamda olmazsa olmazlarının başında okul yöneticileri gelmektedir. Bir okulda amaçların yerine getirilebilmesi için işgörenleri örgütleyen, emirler veren, çalışmalarını yönlendirip, koordine eden ve denetleyen kişilere okul yöneticisi denir (Gürsel,1997: 77). Okulu okul müdürü yönetir ve okulun büyüklüğüne göre müdür yardımcılığı kadrolar da bulunmaktadır. Müdür yardımcıları da müdürün gerçekleştirmek istediği amaçlarla birlikte okul içinde yapılması gereken tüm işlerde müdüre destek sağlayan kişilerdir.

Bir okulun yönetilmesinde iç ve dış öğeler rol oynamaktadır. Okulu meydana getiren ve onun yapısında yer alan yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve diğer personel iç öğeleri oluşturur. Okulun yapısında olmayıp, okulu etkileyen ana-baba, çevredeki baskı gurupları ve liderleri, yönetim yapısı, iş piyasası ve merkez örgütü dış öğeleri oluşturur (Bursalıoğlu,1991:38). Okul yönetimi, okulun etkileşim içerisinde bulunduğu dış çevreye, onların ihtiyaç duyduğu gerekli bilgiyi sunmakla da görevlidir. Çünkü okulun dış çevresinde bulunan aileler, iş çevreleri, meslek örgütleri vb. zaman zaman okul ile ilgili bilgiye ihtiyaç duyabilirler (Buluç, 2007:6). Okul yönetimi, okulu yasa ve yönetmeliklere bağlı kalarak okulu hedeflenen amaçlara ulaştırmak için, okul içi ve okul dışı güç ve beklentileri dikkate almalıdır.

1.2.4. Okul Yöneticileri

Her kurum gibi okulların da ulaşmak istedikleri belli başlı amaçları vardır. Her okul yöneticisinin amacı, kendi okulunu yaşatmak ve etkili biçimde işler yapabilmektir. Bu amaçlarını gerçekleştirirken Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği eğitim politikası ve amaçları doğrultusunda çalışmalıdır. Eğitim-öğretim ve yönetim faaliyetlerinin aksamadan ve düzenli gitmesinden sorumlu olması gereken kişi okul müdürü ile müdür yardımcılarıdır.

Okul yöneticilerinin görevleri 2508 sayılı ve Ağustos 2000 tarihli Tebliğler Dergisi'nin 63. cildinde "Okul-Kurum Müdürleri Görev Tanımları"nda her bir basamak

için ayrı ayrı görev tanımı yapılmıştır. “İlköğretim Okulu Müdürlüğü Görev Tanımları” içerisinde okul müdürünün okulun yönetimini; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plân, program ve emirler doğrultusunda plânladığı, organizasyon, koordinasyon görevlerini yerine getirdiği, uygulama ve denetim yaptığı belirtilmiştir. Diğer yandan okul müdürünün planlama, karar verme, örgütleme, koordinasyon, iletişim, denetleme, değerlendirme vb. yönetim süreçleri kapsamında yer alan görevleri bulunmaktadır (Şişman ve Turan,2004:111).

2.5.2006/26156 Resmi Gazetede (Mayıs 2006/2584 Tebliğler Dergisi) yer alan İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin beşinci kısmındaki “Personelin Görev, Yetki ve Sorumlulukları”nda okul yöneticilerinin okul yönetimiyle ilgili görevleri aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

“Okul Müdürünün Görev, Yetki ve Sorumluluğu

Madde 60 — İlköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur. Okul müdürü, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.

Müdür Başyardımcısı

Madde 61 — Müdür başyardımcısı, ders okutmanın yanında müdürün en yakın yardımcısıdır. Müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder. Müdür başyardımcısı, okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk, ayniyat, yazışma, eğitici etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludur. Müdür başyardımcısı, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.

Müdür Yardımcısı

Madde 62 – Müdür yardımcıları ders okutmanın yanında okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, personel, tahakkuk, ayniyat, yazışma, sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, nöbet, koruma, temizlik, düzen, halkla ilişkiler gibi işleriyle ilgili olarak okul müdürü tarafından verilen görevleri yapar. Müdür yardımcıları bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçlarına uygun olarak işleyişinden müdüre karşı sorumludurlar. Müdür yardımcıları, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar.”

Taymaz (1995:19) okul yöneticisinin okul yönetimi ile görevlerini; yönetim süreçlerinin yanı sıra ayrıca beş başlık altında toplamıştır:

1. *Öğrenci işleri:* Öğrencilerin okula kaydedilmesi, öğrenci devamının izlenmesi, öğrenci nakil ve kayıt silme işlemlerinin yapılması, sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınması, sınavlar ve sınıf geçme ile ilgili işlerin yapılması, mezuniyet ve diploma işlerinin yapılması vb okul yöneticisinin öğrencilerle ilgili yaptığı görevlerdir.

2. *Personel işleri:* Personel ihtiyacının belirlenmesi, personelin işe alınması, istihdam edilmesi, yer değiştirmesi, yetiştirilmesi, geliştirilmesi, değerlendirilmesi, denetlenmesi, yükseltilmesi, sicil ve disiplin işlemleri (ödüllendirilmesi ve cezalandırılması), özlük işleri(sağlık, güvenlik, izin, askerlik işlemleri, emekliye ayrılması vb okul yöneticisinin personelle ilgili yaptığı görevlerdir.

3. *Öğretim işleri:* Okulun yıllık öğretim planının yapılması, öğretimle ilgili kitap, araç-gereçlerin sağlanması, öğretmen kurul toplantıları ve öğretimin gerçekleştirilmesi vb okul yöneticisinin öğretim ile ilgili yaptığı görevlerdir.

4. *Eğitim işleri:* Rehberlik işleri, öğrenci disiplin işleri, okulda nöbet işlerinin yürütülmesi, eğitsel ve sportif etkinlikler, okul-aile birliği çalışmaları vb okul yöneticisinin eğitim ile ilgili yaptığı görevlerdir.

5. *Okul işletmesi:* Okul bina ve tesislerinin donatımı, bakım ve onarım işleri, temizlik, sivil savunma işleri, yazı, hesap, ayniyat işleri, kooperatif, kantin ve döner sermaye işleri vb. okul yöneticisinin okulla ilgili yaptığı görevlerdir.

Görüldüğü gibi okul yöneticisi yöneticilik pozisyonunun belirlediği role göre değişik davranış biçimlerinin içerisinde yer almakta ve okulun her türlü işinde önemli bir yer tutmaktadır. Okul yöneticisinin okul yönetiminin işleyişini sağlarken çağdaş yönetim yaklaşımlarından da yararlanması beklenir.

1.2.5. Okul Yönetiminin Görevleri

Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde okulun önemli bir görevi olduğu ve bunun okullarda formal biçimde olduğu bilinmektedir. Okul yönetiminin düzenli olarak aksamadan devam ettirilmesinde okul yöneticilerinin ve diğer işgörenlerin katkıları

unutulmamalıdır. Okul yöneticilerinin belirtilen görev ve sorumluluklarının yanında informal olarak da işgörenlerle, çevreyle de ilgili görevleri olacaktır. Okul yöneticilerinin okulda kanunlarla ve yönetmeliklerle belirlenmiş görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bunlar:

- a. Eğitim-öğretimle ilgili görevleri
- b. Öğrencinin bir bütün olarak gelişimi ile ilgili görevleri
- c. Okul yönetiminin işleyişini sağlamayla ilgili görevleri
- d. Okul-aile işbirliğini sağlamayla ilgili görevleri

Okul Yöneticilerinin Eğitim-Öğretimle İlgili Görevleri

Geleceğin toplumu, eğitim sistemlerinin yetiştireceği insan tipine göre şekil alacaktır. Ülkeler, küreselleşme sürecine göre eğitim sistemlerini uyarlama ve küreselleşen dünyanın evrensel değerlerine uygun bir eğitimi gerçekleştirme çabası içindedirler (Çelik, 1995:557). Okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin genel amacı bir ülkenin geleceği olan çocukların bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticileri dönem başında öğrencilerin ve diğer işgörenlerin amaçlara göre görevlerini yerine getirmelerinde planlama yapmaktadırlar. Planlama sürecinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksamadan düzenli biçimde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Eğitim-öğretimle ilgili görev içine, eğitimin zamanlaması, okul takvimi, derslerin öğretmenlere dağıtımı, haftalık ders programı, günlük zaman çizelgesi, yıllık ders planı, günlük ders planı, okulun ders araç-gereç ve eğitim-öğretim sürecine yardımcı olacak kişiler girmektedir (Başaran,1996:81). Okuldaki eğitim programlarının hazırlanıp uygulanması kadar, bu programların değerlendirmesi de önemli noktadır. Çünkü okul yönetimi okulunda uygulanan eğitim programındaki aksaklıkları görmeli ve görülmesini sağlamalı, bunların nedenlerini tespit etmeli ve yeni çalışmalarını bunlara dikkat ederek yönlendirmelidir. Ancak bu şekilde çocuklara verilen eğitimin niteliği artırılabilir.

Okul yöneticisi okulunu mevcut durumundan istediği duruma nasıl getirebileceğine karar vermelidir. Bunu yaparken eğitim öğretimin niteliğini artırmaya çalışmalıdır. Öğrenci başarısını sürekli gözlemeli, değerlendirmelidir. Okul, ev, öğrenci

üçgenindeki tarafların isteklerini ve beklentilerini bilmeli, karşılamak için okul aile işbirliğine önem vermelidir. Çünkü okul yöneticisinin okulda eğitimsel bir iklim oluşmasında büyük bir payı vardır. Bu yüzden okul yöneticisi; okulda kendini bir öğretim lideri olarak görmelidir ve okulda eğitim öğretim etkinliklerine rehberlik etmelidir (Balcı, www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/02.03.2007).

Okul yöneticileri eğitim kadar önemli bir süreçte öğrencileri daha bilinçli, seçici olmaya yönlendirebilmelidir. Öğrencileri yeni bilgileri öğrenmeye, keşfetmeye özendirilmelidir. Günümüz bilgi toplumunda okul yöneticisi, bir eğitim lideri olmak durumundadır ve asıl işi yönetsel düzenden çok, öğrencinin öğrenmesi için en uygun öğrenme ortamının oluşturulması amacıyla gayret içinde olmalı ve bilgiye ulaşmayı daha zevkli hale getirmede öğrencilerine daha geniş bir hareket alanı sağlayabilmelidir. Öğrencinin başarısı sadece öğretmenin değil okul yöneticisinin de görevidir. Bu nedenle okul yöneticisi okulda eğitimin verimini artırmak amacıyla öğretmen-öğrenci gereksinimlerini öğrenir; gereken rehberliği yapar; özel durumu olan öğrencileri araştırır ve gereken çalışmaların yapılmasını sağlar. Öğrencilerden eğitim etkinliklerine katılmayanların sorunları ile ilgilenir (Kaykanacı,2000:40). Okul yöneticisi okulunun varlık nedeninin başarılı öğrenciler yetiştirmek olduğunu unutmamalıdır ve bunun için öğrenen öğrenciler yetiştirmeye özen göstermelidir.

Ağustos 2000 tarih ve 2508 sayılı Tebliğler Dergisi'nin 63. cildinde "Okul-Kurum Müdürleri Görev Tanımları"nın, İlköğretim Kurumları Müdürleri görev listesi içerisinde eğitim-öğretim ile ilgili görevleri aşağıda belirtildiği gibidir:

"a.Eğitim lideri olarak okuldaki eğitim-öğretim ve yönetim görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plân ve programlarına uygun olarak yürütür.

b. Okulu için vizyon ve misyon geliştirir.

c. Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen temel ilke ve amaçların yanında okulun özel amaçlarını gerçekleştirebilmek için çalışma plânlarını yapar, uygular ve denetler. Okuldaki eğitim-öğretim ve yönetimin bir disiplin içeri-sinde yürütülmesini sağlar.

d. Eğitim-öğretim ve yönetimin verimliliğini artırmak, eğitimin kalitesini yükseltmek ve bu konuda sürekli gelişimi sağlamak için gerekli araştırmaları yapar."

Kavak, Ekinci ve Gökçe (1997:103)'ye göre, okul yöneticileri, yönetim sorumluluğunun yanı sıra, öğretme-öğrenme süreci ile ilgili etkinliklerin planlanması ve uygulanması çalışmalarına doğrudan katılmak durumundadırlar. Okul yöneticilerinin eğitim-öğretimi destekleme ve yönlendirme, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini

sağlama gibi sorumlulukları yerine getirmesi için okulun her ortamında öğrencilerle ve öğretmenlerle birlikte olması, yapılan öğretimi yakından izleyerek paylaşımlarda bulunması gerekmektedir. Okul yöneticisi zamanının çoğunu okulda odasında geçirmekten ziyade eğitim öğretimle ilgili sorunlarla uğraşmalı, bu sorunların çözümüyle ilgili velilerle birlikte kararlar alarak gerekli girişimlerde bulunmalıdır. Okuldaki tüm etkinlikleri eğitimin ve öğretimin geliştirilmesi yönünde birleştirerek öğrenci, öğretmen, velilerin beklentilerini karşılamaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Örneğin değişik öğretim materyalleri sağlamaya çalışabilir veya okulda velilerin de ilgisini çekecek seminerler düzenleyebilir. Bu şekilde okul yöneticisi okulun günlük işlerinden kendini ayrı tutmadığı gibi akademik işlerden de kendini soyutlamamış olur.

Şişman (2007:4)'a göre, okul yöneticileri öğrencilerin akademik başarıları üzerinde öğretmenler kadar doğrudan etki göstermemektedir. Okul yöneticileri, okulun amaçlarına ilişkin aldığı kararlar, öğretimle ilgili beklentileri, öğretim için gerekli kaynakları sağlaması, sınıf içi öğretim etkinliklerini gözlemesi ve denetlemesi, geliştirmeye çalışması, öğretmenleri değerlendirmesi, okulla çevre ve aile arasındaki ilişkileri güçlendirme ve geliştirme gibi çalışma ve uygulamalarıyla etkili olabilir.

Taymaz (1995:113)'a göre ise, okulda yapılan eğitimin amacı, yalnız okul duvarları içinde öğrenciye sadece programların gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumu kazandırmakla sınırlı değildir. Okulda yapılan eğitim faaliyetlerinde okul yöneticisi hiçbir zaman kendine sınır tanınamalı, yerinde saymamalıdır. Çevreye açılmalı, öneri ve eleştiriler alarak kendine belirlediği hedefleri geliştirebilmeli ve gerekirse yeni hedefler oluşturabilmelidir.

Okul yönetimi, öğrencilerin okulun istediği yüksek standartlara ulaşması, ilerleme kaydetmeleri, öğretmenlerin etkinliğinin artırılması için birlikte çalışmalı, okul boyunca etkili öğretme ve öğrenmeyi güvence altına alıp bunu sürdürebilmelidir. Yöneticiler, öğretimin niteliğini ve öğrencilerin başarı standartlarını izlemeli, değerlendirmeli ve gelişim hedefleri ortaya koyabilmelidir. Bunun için okul yöneticileri sınıf ortamlarında bulunmaya çalışmalıdır ve öğretmen performanslarını da sürekli gözden geçirmelidir.(Bazı okul yöneticileri sınıf ortamından uzun zaman uzak kalmış ya da sınıf deneyimini yaşamadan yöneticilik yapmaya başladıklarından bilgileri teori düzeyinde kalmıştır). Olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulması ve uygun geribildirimlerin sağlanması ve öğretim programının değerlendirilmesi aşamalarında

öğretmenlerle işbirliği içinde olduğu kadar velilerin de desteğini almaya önem vermelidir (Çalık <http://www.manas.kg/02.03/2007>). Okul yönetimi öğretmen, öğrenci ve özellikle veliyi dikkate alan bir okul kültürü oluşturabilmeli, akademik gelişmelerin yaratılmasında önder olabilmelidir.

Öğrenci ve velilerin aktif olarak eğitimin her aşamasında yer almaları özellikle de öğrencilerin kendilerini ilgilendiren konularda katılımı öğrenci merkezli eğitimin ve de daha da önemlisi demokrasinin gereğidir (Zeki, 2006:Psiko-Dan.com 10.01.2007). Okul yönetimi sınıf öğretmenleriyle birlikte; aileleri okulda yapılan her türlü eğitim öğretim faaliyetinden haberdar etmelidir. Çünkü aileler, kendilerini çocuklarının okul yaşamlarının bir parçası olarak hissettiklerinde eğitime daha çok değer verirler. Tanaydın ve Şimşek (2005,16)'e göre öğrencilerin eğitim hayatlarında onların da birer öğretmen olduklarının velilere vurgulanması, velilerden beklenenleri ve onların da okuldan beklediklerinin açık hale getirilmesi karşılıklı bir güven ortamının sağlayabilir.

Okul yönetimi tarafından, ailelere çocuklarının akademik başarılarıyla ilgili durumlarının gerek sözlü gerekse yazılı olarak bildirilmesi, hem ailenin ilgisini, hem de öğrencinin başarısını artırabilir. Canpolat (2001: 190)'ın belirttiğine göre; *aileler daha çok çocuklarının durumunu öğrenmek için okula gitmektedir*. Ailelerin çocuklarının derslerini ve işledikleri konular hakkında bilgilendirilmesi, ailelerin okula bakış açısını değiştirmesinde yararlı olabilir. Ayrıca, velilere, akademik hedeflerinin neler olduğu, dönem sonunda çocuklarının neler başarabilecekleri konusunda bilgi verilmesi, velilerden, öğrencilerin ders çalışma çizelgelerini takip etmeleri için yardım istenmesi, velilere, öğrencilerin ev çalışma ortamlarının düzenli olması için bazı yönlendirmelerin yapılması ve önerilerde bulunulması (Tanaydın ve Şimşek; 2005:15) velilerin okul yönetimine güvenlerini artırıcı bir etken olarak düşünülebilir.

Okul yönetiminin, ailelerin ev ortamında öğrenme olgusunu devam ettirebilmeleri için aileleri bilinçlendirmesi de önemlidir. Çünkü eğitim tek taraflı yürütülebilecek bir süreç değildir. Yaylacı (1999:113–118)'nın belirttiğine göre; okullarda ailelere yönelik olarak, çocukların eğitimine nasıl katkı sağlayacakları, çocuk gelişimi ve öğrenme konularında nadiren eğitim programları düzenlenmektedir. Velilere, çocuklarının eğitim hayatlarında yapmaları ve yapmamaları gereken davranışların neler olacağı konusunda bilgi verildiğinde ve ayrıca, çocukları bir takım temel becerileri kazanırken onlara esnek davranıp zaman tanımaları gerektiğinin

açıklanmasıyla, çocuğun öğrenmeyi gerçekleştirmesi daha kolay ve bilginin kalıcılığı sağlam olacaktır (Tanaydın ve Şimşek; 2005,16). Böylece okul yönetimi tarafından verimli ders çalışma yöntemleri konusunda ailelerin bilgilendirilmesi çocuğun başarısının artırılmasında yararlı olabilir. Evinde çalışma ortamı sağlanan, çalışmanın yanında eğlenmeyi de içeren bir çalışma programı hazırlanan, düşüncelerine saygı gösterilerek fikirlerini açıkça söylemeye ve böylece yaratıcılığa teşvik edilen çocuğun öğrenmeyi gerçekleştirmesi daha kolay olabilir. Böyle bir ortam çocuğun kişilik gelişiminde de önemli bir rol oynayacak, toplum içinde daha rahat bir yer edinmesini sağlayacaktır.

Okul yönetimi her öğrencinin okula kazandırılabilceği ve kazandırılması gerektiği düşüncesinden hareketle, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenci velilerine destek olmak için elinden geleni yapmalıdır. Okulda gerekli olan sınıfta öğrenme etkinliklerine katılmalarını sağlayıcı sorumluluklar, görevler verilmesi, güven verici ve teşvik edici olunması, kendisinin başarabileceğine inandırılması, sosyal aktivitelere katılmasının sağlanması, iş yapma becerisi kazandırılması, öğrenme güçlüğü gösteren öğrencinin diğer öğrencilerle kıyaslanmaması ve onu olduğu gibi kabullenilmesi gibi (Karlıdağ ve Ertürk,2003) eğitim öğretim ortamlarını oluşturabilmelidir. Uzman kişilerden görüşler almalı ya da bilinçli olmalarını sağlamak amacıyla aileleri uzmanlara yönlendirmelidir.

Okul Yöneticilerinin Öğrencinin Bir Bütün Olarak Gelişimiyle İlgili Görevleri

Okul, çocuğun yaşamındaki ilk toplumsal kurumdur. Okul kişiye yaşamında gerekli olacak değerleri ve bilgileri kazandırırken topluma uyum sağlaması için gerekli sosyalleşme becerilerini de kazandırmaktadır (Artuksı,2004). Veliler öncelikle öğrencinin okuldaki derslerden aldığı notlar, derslere katılıp katılmadığı gibi zihinsel faaliyetlerini öğrenmek istemektedirler (Çayırılı,1998:76-78). Bunun için okul yönetimi öğrencilere yönelik etkin bir şekilde öğrencilerin zihinsel faaliyetlerin yanı sıra sosyal, kültürel, psikolojik ve fiziksel anlamda gelişmelerine katkı sağlayacak bir plan ve program hazırlamalı ve bunu okulun felsefesi haline dönüştürebilmelidir. Öğrencilerin samimi ve kendini eleştirici olmalarının sağlanması, kendileri için doğru ve gerekli olanı onurlu bir şekilde seçmeleri, pratik ve yaratıcı düşünerek kendi başına hareket edebilmeleri, diğer insanlarla ilişkilerinde saygı, eşitlik ve hoşgörünün önemini kavramaları, ifade yeteneklerinin yanı sıra sanat yeteneklerinin de çeşitlenmesinin sağlanması okulda uygulanan etkinliklerle elde edilebilir. Öğrencileri yetişkinlik

hayatının fırsatları, sorumlulukları ve deneyimlerine hazırlayan tiyatro, çeşitli yarışmalar gibi kültürel etkinliklerle öğrencinin her yönden gelişmesine katkı sağlayabilmelidir.

İlköğretim yılları çocuğun okula, başarıya, arkadaşlarına ve topluma yönelik tutumlarının oluştuğu yıllardır. Özellikle bireyin eğitsel gelişiminde ilk çocukluk yıllarının kritik bir önemi vardır (Can,<http://www.aof.edu.tr> 19.12.2006). Okul yönetimi öğrencilerin kendilerini gerçekleştirerek toplumda uyumlu bir yaşam sürdürebilmesi, kendine ve topluma yararlı birey olabilmesi, kısacası başarılı ve mutlu bir yaşam oluşturabilmesi için öğrencilerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra sosyal ve kişisel olan tüm yönleri ile gelişmelerinin önemini ve değerini kavramış olmaları gerekir. Öğrencilerin her bakımdan gerektiği gibi yetiştirilebilmeleri için çocuğun kendini anlamasına, kendini kabul etmesine kendini geliştirmesine önem veren çalışmalar yapılmalıdır. Tüm öğrencilerin planlı ve amaçlı çalışmalar ile öğrenme fırsatına sahip olmasını güvence altına almasını sağlamalıdır. Farklı öğrenci gereksinimlerini karşılamak için öğretim programına ilişkin düzenlemeler yapabilmelidir. Öğrencilerin kendi gelişimlerini izleyebilmeleri için, bireysel yeterliklerinin bilincinde olmalarını sağlamalı ve desteklemedir. Yaşam boyu öğrenme için öğrencilerin istekli olmasını sağlayarak, onların yaşama hazırlanmasında yardımcı olmalıdır. Nitelikli bir eğitim vermenin unsurlarını bilmeli; öğrencilerin başarılarını artırmak ve fiziksel, sosyal, kültürel açıdan gelişmelerinde gerekli olan stratejileri geliştirebilmelidir. Öğrenci velileri ise, çocuklarının ilgi ve ihtiyaçları ile sosyal ve kişisel özelliklerini yakından takip ederek öğretmenler ve okul yönetimi ile iletişim içinde olmaları gerekir (Genç,2005). Dolayısıyla hem okula hem öğrenci velilerine büyük görevler düşmektedir.

Bugünkü eğitim sistemlerinin temel amacı, topluma yapıcı ve yaratıcı güce sahip insan yetiştirmektir. Bunu gerçekleştirmek üzere okul, öğrenciye bağımsız düşünme yeteneğini geliştirmesi konusunda yardım eder (Yiğit ve Bayraktar,2006:18). Okul yönetimi, öğrencilerin kendisinden beklediklerini yerine getirip onunla bütünleşmelidir. Okulu sosyal ve kültürel yönden bir eğitim merkezi haline dönüştürebilmelidir. Öğrencilerin ileride başarılı birer yetişkin olabilmeleri için gerekli olabilecek beceriler, değerler ve tutumlar kazandırılmalıdır. Okul yönetimi, her öğrencinin öğrenebileceğine inanarak, yaşam boyu eğitimin gerekli olduğunun bilincinde olması gerekir.

Öğrencinin gelişimi ve başarısı için, okul ve veli eğitim görevini birlikte üstlenmek durumundadır, bu da öğrenci velileri ile kurulacak etkili bir işbirliği ile mümkündür (Kaşıkçı,1996:11). Gelfer(1991)“Öğretmen-Veli İşbirliği” konulu makalesinde; çocukların eğitiminde öğretmenler ve veliler arasındaki işbirliğinin artırılması için önerdiği yollardan birisi de velilere çocuklarının gelişimiyle ilgili bir gelişim listesinin gönderilmesidir. Okul yönetimlerinin öğrencilerin gelişim özellikleri hakkında velileri ve öğrencileri bilgilendirmek için uzmanlarla işbirliği yaparak seminer, konferans vb verdirmesi hem veli hem öğrenci açısından faydalı olabilir. Böylece her çocuğun farklı olduğu, farklı gelişim özellikleri gösterdiğini öğrenen velilerin çocuklarının akran gurubu içinde karşılaştırılması gibi yanlış bir tutumdan vazgeçmesi sağlanabilir.

Okul Yöneticilerinin Okul Yönetiminin İşleyişini Sağlamayla İlgili Görevleri

Okul yönetimi, eğitim alanına ilişkin politika, karar ve amaçların gerçekleştirilmesi ile ilgilendir (Kaya, 1993: 44) ve bunu yaparken de okul yöneticisinin “*okulumu daha iyi nasıl yönetebilirim?*” sorusunu sürekli kendisine sorarak, aldığı uygun cevaplara göre okulunda yeni davranışlar geliştirmesi ve okulunu yönetmesi beklenir (Can,2002). Kaykanacı (2000:214)’nın araştırmasında belirttiği üzere, okul yöneticileri planlama, zaman çizelgelerini hazırlama ve uygulama, derslerin amaçlara uygun şekilde yürütülmesi için önlem alma, toplantıların yapılmasını sağlama, tüm üyelerin çalışmalara katılımını sağlama, öğrencilerle ilgili problemlerin çözümünü sağlama, öğrencilerin başarısına ilişkin aksaklıkları giderme, ders denetimi, yenilikleri izlemeye pek çok önem vermektedirler ve çok zaman harcamaktadırlar. Sürekli kendini yenileme çabasında olan okul yönetimi bu şekilde bazı formalitelerin içinde boğulup kalmaktan da kurtulabilir. Bu yolla okul personeli ve çevre arasında yakınlaşma, bağlılık, işbirliği ve sevgi gelişebilir.

Eğitim yöneticisinin artık, sadece koltuğunda oturarak bir mevzuat bekçisi gibi katı bürokrasi kurallarının arkasına sıkışıp kalma dönemi gerilerde kalmıştır. Okul dinamik bir çevredir. Toplumun okul örgütlerinden beklentileri her geçen gün değişmektedir (Çelik, 1995:51). Okul yöneticileri, okullarında hem okul içi hem okul çevresinde paylaşılan ortak değerler ve inançlar oluşturması gerekir. Çevreye ve okulda çalışanlara eğitim-öğretimi sevdirmeye çalışmalıdırlar. Ailelere okul kurumunu benimsetme, okulla bütünleşme şartlarını hazırlamaya çalışmalıdır.

Açıkalin (1998)'a göre çağdaş okul yöneticisi; kapsamlı insan bilgisine ulaşmış, etkili iletişim becerisine sahip, liderlik özellikleri baskın, anadilini doğru ve güzel kullanabilen, felsefe, mantık, uygarlık tarihi okumuş, iletişim teknolojilerine hâkim, beden ve ruh yönünden sağlıklı, eğitime inanmış yöneticidir. Okul yöneticisi; en önde olup her zaman örnek teşkil eden, vizyon sahibi, liderlik yönü güçlü biri olmalı ve okulun amaçlarını gerçekleştirecek bir şekilde yönetilmesini ve organize edilmesini sağlamalıdır. Bunun için öğrencileri, öğretmenleri, velileri güdüleyebilmelidir.

Okul yöneticilerinin bilgi, beceri ve davranışları başta öğrenci ve öğretmenler olmak üzere eğitici olmayan personel ve öğrenci velileri üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle okul yöneticilerinin belirli yeterliliklere sahip olması gerekmektedir (Yiğit ve Bayraktar,2006:5). Kaya (1993:134)'ya göre, okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeterlikler okulun amaçlarının ve felsefesinin açıklanması, okulun politikasının saptanması ve tanıtılması, okul etkinlikleri için ihtiyaçların karşılanması, okulda katılımcı ve demokratik yönetimin geliştirilmesi, okulda kişiler ve gruplar arası ilişkilerin kurulması, öğretim ve eğitim etkinliklerinin planlanması, çevre değerlerinin incelenmesi ve desteğinin kazanılması, okul içi ve dışı öğelerle iletişim ve eşgüdüm sağlanması, etkili bir işletme yönetimi geliştirilmesi ve uygulanması, yapılan çalışmaların sürekli izlenmesi ve değerlendirilmesi olarak sıralanmıştır.

Okul ne kadar güçlü parasal kaynaklara, ne kadar nitelikli öğretmen ve öğrencilere, ne kadar destekleyici okul çevrense sahip olursa olsun; bunları etkili yönetecek nitelikte lider yöneticiler olmazsa, bu kaynaklar eğitimin niteliğine hiçbir şekilde yansımaz (Gümüşeli,2005:6). Günümüzde okul yöneticilerinin teknik, insani ve kavramsal konularda yeterliliklere sahip olması ve görevinin okulu amaçlarına ulaşabilmesi için uygun kaynak sağlayarak yönetmesi biraz daha genişleyip değişmiştir. Bu nedenle eğitimde niteliği sağlayabilmek için okul yöneticilerinin iletişim, liderlik, takım çalışmaları, program geliştirme, öğretme- öğrenme süreçleri, performans değerlendirme gibi yeterliliklere sahip olması gerekmektedir (Şişman ve Turan, 2004:102). İyi bir okul yöneticisi; deneyimli, yetki ve sorumlulukları adil bir biçimde dağıtan, profesyonel, gerektiğinde arkadaş olabilen kimsedir. İyi bir yöneticinin öncelikli görevi; her elemanından yapabileceğinin en iyisini almak ve onların bireysel katkılarını harmanlayıp bunları istenilen amaçlara ulaşacak şekilde bütünleştirmektir

Yönetimin, kurum ve birey olmak üzere iki boyutu vardır. Kurum boyutu; amaçlar, kurallar, programlar, birey boyutu da insan, yani iş görenler demektir. Yönetici, bu iki boyut arasında gider-gelir (tkb.meb.gov.tr/yayinlar/10.01.2007). Okul yöneticileri, öğretmen ve personelle, öğrencilerle, velilerle olan ilişkilerinde saygı ve sevgi unsurları önemi üzerinde durarak otoritesini kurmalı, herkese eşit ve kararlı davranmaya çalışmalı ve kırıcı olmamaya özen göstermelidir. Kısaca özetlersek:

a. Öğretmen ve Personelle Olan İlişkilerde: Öğretmenleri her fırsatta takdir etmeli, okul için önemli bir değer olduğu duygusunu vermeli; yeni öğretim stratejileri uygulamaları konusunda cesaretlendirmeli; sempatik olmalı ve empatiyle yaklaşmalı; birbirlerine destek olma davranışlarını güçlendirmelidirler.

b. Öğrencilerle Olan İlişkilerde: Öğrencilerin; davranış kalıplarından birçoğunu daha okula gelmeden aile içinde kazandıklarını göz önüne alarak, bu davranışlardan iyi olanlarının pekiştirilmesi, olumsuz ve kötü olanlarının da tümüyle okul tarafından giderilmesi yönünde kararlı çaba sarf etmeli, diğer yönetici ve öğretmenleri de bu alanlara yönlendirmelidir. Gerektiğinde, kendisine başvuru bir bilgi ve deneyim kaynağı olmalıdır. Uygulanan değişikliklerden habersiz kalmamak için eğitim programlarını ve öğretim etkinliklerini sürekli incelemelidir.

c. Velilerle Olan İlişkilerde: Okul yöneticilerinin velilerle iyi iletişim içinde olması, başarının anahtarı olan birlikte çalışma ve çabalamakla elde edileceğini sürekli velilere vurgulaması gerekir.

Okul Yöneticilerinin Okul –Aile İşbirliğini Sağlamayla İlgili Görevleri

Okul, çocuğun ailesinden sonra gün boyu bulunduğu bir ortamdır. Başarılı bir eğitim gerçekleştirilebilmesi için, okulla çocuk arasındaki sevgiye dayalı bir güven ilişkisinin yanında çocuğun ailesinin de tanınması ve özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu nedenle okul-aile işbirliği, her eğitim döneminde gereksinim duyulan bir süreçtir. Okul aile iş birliği süreci, ailelerin çocuklarını okula ilk kayıtlarını yaptırdıkları andan itibaren başlamıştır (Can ve Ömeroğlu,2005).

Okul ve aile işbirliği, çocuk ve gençlerin haklarını, sorumluluklarını ve ödevlerini öğrenmelerinde, bunları birer davranış biçimine dönüştürmelerinde, okul

başarısının artırılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenler, çocuk ve gençlerin eğitiminin yalnızca okuldaki bölümü ile ilgilenmekle yetinmemeli; aileleri okulun ve eğitim sürecinin bir parçası olarak görmelidirler. Bu bakış açısı ile aileler yalnızca bağışta bulunan, yılda birkaç kez çocuklarının başarı durumunu öğrenmek üzere ya da herhangi bir sorun olduğunda okula gelen bireyler olarak değil, aynı amacı gerçekleştirmeye çalışan ortaklar olarak görülmelidir (Aydın,2004:166).

Okul-aile işbirliği; öğretmenin aileyi ve çocuğu tanıması kadar, ailenin de okulu, programı ve öğretmeni tanımaya yardımcı olmaktadır (Kandır,2001). Okul ve ailenin amacı, çocuklara daha iyi bir eğitim alması ve iyi bir gelecek için ortam hazırlamaktır. Okul ve aileler arasındaki işbirliği hem okulun amaçlarına ulaşmasını kolaylaştıracak hem de ailenin çocuğun eğitim ortamını, okulun koşullarını birebir görmesi ve yaşamasıyla anne baba da eğitimin içinde kendini bulacaktır. Böylece ailenin işbirliğiyle çocukta beklenen ve istenen davranış değişiklikleri aile destekli ve kalıcı olacaktır.

Başarılı olmak isteyen okul yönetimi anne-baba ve öğretmen ilişkisini yakından incelemelidir. Bunun nedeni ise, okul yönetiminin uygulanacak program hakkında karar almasında öğretmen kadar, anne babanın da etkin rol oynamasıdır. Aslan (1990: 211–212)'ın belirttiğine göre; yöneticiler ve veliler arasında planlı bir ilişkiden söz edilemez. Okullarda öğretmen-veli görüşmesi için uygun ortam hazırlanmamaktadır. Okul ile aile arasında sağlıklı bir iletişim yoktur. Ayrıca, Velilerin ekonomik problemleri okul etkinliklerine katılmalarını ve okulla olan iletişimlerini engellemektedir (Kaplan; 2002: 135-140). Okulun işlevi bireyler için bir şeyler meydana getirmek değil, bizzat bireyin kendisini oluşturmaktır. Ayrıca, okul sosyal toplumun vazgeçilmez bir kurumudur. Bu yüzden eğitimde etkin bir rol oynamak isteyen okul yönetimi, kendisi ile görüşmekten kaçınan anne-baba ile yakından ilgilenip işbirliği kurmak zorundadır. Böylece doğrudan olmasa bile dolaylı yönden sorumlu olduğu toplumla da ilişkileri kuvvetlenir (Bursalıoğlu,1991:52). Okul yönetiminin yakın ilgi göstermesi okulun çevredeki değerinin artmasını sağlamanın yanında toplumla bütünleşmeyi de artırabilir.

Yöneticiler ise, velilerin çocuğunun başarı durumunu öğrenmek, çocuğuna herhangi bir konu için izin almak, okulda yapılan faaliyetleri izlemek, çocuğun evdeki çalışma durumundan haber vermek gibi durumlardan başka, velilerin okulu ziyaret etmeleri, öğrenci ile ilgili bir sorun olduğunda gerçekleşmektedir. Yönetici ve

öğretmenler bu ziyaretleri yetersiz bulmaktadır (Kazak 1998; 110). Yıldırım (2002: 72–74)'ın belirttiğine göre; veliler okul sorunlarını çözmede yönetime yardımcı olmamaktadır. Okulda düzenlenen etkinliklere katılmamaktadır. Yöneticiler yapılan veli toplantılarında velilerin çocuklarının okuldaki eğitimine katılım konusunda ilgisiz ve isteksiz olduklarından, velilerin sorunları dile getirdiklerinde çocuklarının eğitimine zarar verileceği endişesi taşıdıkları için konuşmamalarından sıkıntı duymaktadırlar. Okul yöneticileri, ailelerin okula yalnızca sorunlu durumlarda gelmelerinin yanında normal zamanlarda da gelmelerini sağlayıcı önlemleri almalarında büyük yarar bulunmaktadır.

Albayrak (2004:111)'a göre öğretmen, yöneticiler ve okul aile birliği üyeleri tatillerde okulun kitaplık, bahçe, oyun ve spor tesislerinden öğrencilerin, velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirlerin alınması, çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek üzere okulun yaptığı faaliyetlerde yer alınması, belli alanlarda yetişmek isteyen vatandaşları yetiştirmek üzere okulun yaptığı faaliyetlerde yer alınması gibi toplumsal yardım ve hizmetler konularında okul aile birliği üyelerinin okul yönetimi ile işbirliği düzeylerini yetersiz görmektedirler. Okul yönetimi okul aile birliği üyeleriyle işbirliği yaparak, tatillerde veya derslerden sonra velilerin okulun kitaplık, bahçe, oyun ve spor tesislerinden, bilgisayarlarından faydalanmasını sağlayabilir. Aynı zamanda çocuklar okul dışındaki zamanlarını ailesiyle birlikte geçirebilirler. Bu da velilerin okulu kendilerine yakın hissetmelerini sağlayacaktır.

Okul-aile iletişimde olumlu bir dil kullanılmalıdır. Okul ailelere değer verdiğini hissettirilmelidir (Dönmez ve Yıldırım:2008:114). Okul yönetimi ailelerle doğru, açık ve anlaşılır paylaşımlarda bulunarak onların yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranmalıdır. Fakir ve hasta öğrenci velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmalıdır. Okuma yazma bilmeyen veya belli bir alanda yetişmek isteyen ailelere de yardımcı olmaya çalışmalıdır. Aileler okula geldiklerinde güler yüzlü davranıp, ziyaretlerine önem verilmeli, eleştirileri dikkate alınmalıdır.

Martin, Tett ve Kay (1999)'a göre eğitim örgütleriyle aileler arasında yapılan işbirliğinin, okulların amaçlarını gerçekleştirmede sağlıklı adımlar attığının bir göstergesi olduğunu, aynı zamanda etkili bir şekilde gerçekleştirilen okul-aile işbirliğinin okul ve toplum öğelerinin birbirlerini tamamlaması ve birbirleri için vazgeçilmez olduklarının anlaşılması, okulların, yeni bilgiler öğrenmeyi sağladığı gibi

insanların hayata hazırlanmasında ve sosyalleşmesinde oldukça önemli olduğu inancının yerleşmesi, okulda gerçekleştirilen başarılar sonucu öğrencilerin hayattan beklentilerinin yükselmesi ve yeni fırsatlar için çabalarının artması, eğitim yoluyla yerel bölge insanlarının ülkedeki karar sürecine katılmalarının ve kendi yaşamlarını şekillendirmelerinin önünün açılması, bilgi ve beceri düzeyi ne olursa olsun, eğitim aracılığıyla öğrencilerde ve ailelerde demokratik katılım ve etkin vatandaşlık bilincinin gelişmesi gibi hedeflere ulaşılabileceğini belirtmiştir (Akt, Aslanargun 2007: 23)

1.2.6. Okul Yönetiminin Görevlerini Yaparken Aileleri Okula Çekmek İçin Yaptıkları

Okul müdürü, okulunu çevreye açmalı, çevreyi sürekli izlemelidir. Bu doğrultuda çevre olanaklarını ve kaynaklarını saptayarak, bunlardan okulun amaçlarının gerçekleştirilmesi yönünde yararlanmak için anlamlı çaba harcamalıdır. Velilerin ve çevrenin anlamlı desteğini yanına alan okul müdürü, karşılaştığı güçlükleri yenme konusunda bir sorun yaşamayacaktır (Yiğit ve Bayraktar,2006:23). Okulda olumlu ve önemli işler gerçekleştiriliyorsa ailelerin okul yönetimine karşı olumlu bir tutum sergilemeleri kaçınılmaz olacaktır. Bu amaçla okul yöneticilerinin yapması gereken bazı temel işler vardır. Bunlar:

- Okul aile birliklerinin kurulması,
- Velileri okula çağırma
- Veli bilgilendirme toplantıları
- Yazılı iletişim kurma,
- Telefonla görüşme,
- Bire bir görüşme
- Ev ziyaretleri
- Konferanslar
- Yemekler ve geziler sayılabilir.

1.2.6.1 Okul Aile Birliklerinin Kurulması

Okul yöneticileri, eğitim-öğretim sürecinin olmazları arasında yer alan öğrenci ve ailelerini sürece katabilmesi için okul-aile birliklerini kurması gerekmektedir. Ailelerin eğitim-öğretim sürecinden haberdar olması, okuldaki gerçekleştirilen

etkinliklerden, öğretmenlerin ve yöneticilerin hizmetlerinin birebir tanığı olması ancak kurulacak birlikler ve birliklerin okuldaki tüm velileri kapsayıcı bir yapıda olmasıyla olanaklı bir hale gelecektir.

Ülkemizde okul aile işbirliğinin gerekliliği ve önemi Milli Eğitim Şuraları'nın gündeminde ve kararlarında da yer almaktadır. 1946 yılında yapılan 3. Milli Eğitim Şura'sında "Aile ve okul arasında işbirliği sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması" maddesi yer almaktadır. Bu şurada "Okul Aile Birliklerince okul hayatına hâkim olan eğitim ve öğretim ilkelerinin ailelere tanıtılması" ve "Okul-aile birlikleri çalışmalarını kolaylaştırıcı tedbirler alınması" kararları alınmıştır. Ayrıca 1974 yılında yapılan 9. Mili Eğitim Şurası'nda alınan kararlarda Türk Milli Eğitiminin Temel İlkelerinden "Okul Aile İşbirliği" 13. madde olarak yerini almıştır. 1988 yılında yapılan 12. Mili Eğitim Şurası'nda ilköğretimle ilgili "Aileye; temel çocuk terbiyesi ve sosyalleşme ile ilgili görevlerini hatırlatacak tedbirlerin geliştirilmesi" ve "Öğrenci velilerinin, çocuklarının durumu ve yönelmesi yararlı olacak meslek ve bilgi alanları konusunda aydınlatılması" olarak alınan iki karardan aileleri bilinçlendirme çabalarının görüldüğü söylenebilir. 1996 yılında yapılan 15. Mili Eğitim Şurası'nda aile katılımına önem verildiği "Ailenin ve okulun, çocuğu tanınması ve çocuğun kendi kendini tanınması için öncelikle öğretmen, yönetici, öğrenci ve velilerin eğitilmesi gerekmektedir." ve "Yönetimde gerçek katılım ortamı oluşturularak; öğrenci, öğretmen, veli ile çevrenin katkı ve katılımı sağlanmalıdır" maddelerinden de anlaşılmaktadır. Eğitimin paydaşı olan ailelerle ilgili olarak 2006 yılında yapılan 17. Mili Eğitim Şurası'nda "Veli, öğretmen ve yönetici görüşmelerini sıklaştırmak, ilişkileri sıcak bir duruma getirmek ve aynı zamanda öğrencinin olumlu yaklaşımını sağlamak adına, okul içi ve okul dışı sosyal etkinliklere geniş yer verilmeli; öğretmen, öğrenci, yönetici ve veli sık sık ortak etkinliklerde yer almalıdır. Okul aile birliklerinin köy, ilçe, il ve ülke düzeyinde birleşerek örgütlenmesi için teşvik edici düzenlemeler yapılmalıdır." kararları alınmıştır (ttkb.meb.gov.tr 31.12.2007). Milli Eğitim Şuralarında alınan bu kadar önemli kararlara karşın, okul aile iletişimi ve işbirliği istenen düzeyde sağlanamamıştır.

Aileleri, çocuklarının eğitimine katmak ve okul ile aile arasında etkili bir işbirliğini sağlamak amacıyla 1947 yılından beri ülkemizdeki okullarda, okul-aile birlikleri kurulmaktadır (Yiğit ve Bayraktar, 2006: 46). 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" nun 16. maddesi "Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleşmesine katkıda

bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır.” şeklinde değiştirilmiştir. Bu amaçla okullarda “Okul Aile Birlikleri” kurulur. Okul Aile Birliği; aile ve okul arasındaki işbirliğini artırmak, öğrencilerin başarılarını artırmak amacıyla öğrenci velilerinden oluşturulur. Okuldaki idareciler, öğretmenler ve bütün veliler bu birliğe üyedir (Taymaz, 1995: 127).

Türk Milli Eğitiminin temel amaçlarından biri de Türk Milletinin bütün fertlerini beden, zihin ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, topluma karşı saygı duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir. Türk Eğitim Sisteminin amaçlarına ulaşabilmek için okul aile işbirliği önemli bir yer teşkil etmektedir. Yeni bakış açısı olan “*hayat boyu rehberlik*” anlayışı ile okul veli işbirliğinin etkin kılınmaya çalışılması gerekmektedir. Okul aile ilişkilerini geliştirmek, velilerin de okuldaki eğitim öğretim sürecine katılımını sağlamak, yapılan faaliyetlerden haberdar olmalarını ve okulu sahiplenerek okula her türlü alanda katkı sağlamalarını gerçekleştirmek okul yöneticisinin görevidir.

1.2.6.2. Veli Bilgilendirme Toplantıları

Resmi ve özel okullarda, okul- aile ve öğretmenler arasında işbirliğini gerçekleştirmek, velileri öğrencilerin gelişim dönemleri ve akademik durumları hakkında bilgilendirmek, okula sahip çıkmalarını sağlamak ve etkin bir şekilde eğitim hizmetlerine katmak üzere bir eğitim öğretim yılında en az iki kez olmak üzere okul yönetiminin ihtiyaç duyduğu zamanlarda “veli toplantıları” yapılmaktadır.

Eğitim dünyasının temel sorunlarından biri de, öğrenci velilerinin okula ve öğrencilerinin eğitim sürecine karşı ilgisiz davranışlarıdır. Öğrenci velilerinin, öğrencilerinin eğitim süreçleri ile ilgili “duruş” sergilemelerinin pek çok nedensel yapıyı bünyesinde barındırdığı bilinmektedir (Sarı, 2004: 54). Bu nedenle okullarda velilerin eğitim sürecinin bir ayağı olduğunun sürekli vurgulanmasında yarar vardır. Öğretmenlerin velileri sadece para toplamak amacıyla değil bilgilendirmek amacıyla da okula davet etmesi gerekmektedir. Böylece okulun öğretim yapılan bir yerden çıkarılarak etkili bir iletişimin sağlandığı her bir durumun paylaşıldığı bir yer konumunda olması sağlanacaktır.

Ailelerin yeni bir eğitim öğretim yılının başında okula davet edilmesi faydalı olacaktır. Öğretmenler ve okul yöneticileri yeni başlayan ders yılı için yapılacak çalışma planlarını velilere aktarmalıdır. Ailelerin daha işin başındayken okula davet edilmesi onların da okul etkinlikleri ve yapılacak çalışma planlarına katılmalarını sağlayarak iyi bir işbirliğinin zemininin oluşmasına ortam hazırlayabilir. Bu toplantılar ders yılının iyi bir ruhla başlaması ve devamlılığına katkı sağlayabilir.

Bu şekilde, aileler kendi çocuklarının gelişimleri hakkında bazı bilgiler alırlar. Bilgi desteği, grup toplantıları (konferans, seminer, panel, sohbet toplantıları gibi) ve bireysel görüşmeler yoluyla yapılır. Bu yolla ailelerin, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması ve anne babalık yeteneklerinin desteklenmesi sağlanabilir (Can ve Ömeroğlu, 2005). Toplantı konuları eğitim ilgili olabileceği gibi aile-okul iletişimini artıracak, çocuklarla evde yapılabilecek etkinlikler gibi konularda da olabilir.

Bilgilendirme toplantılarında, çocuğun gelişimi ve eğitimiyle ilgili hem okulda hem de evde en çok gereksinim duyulan konu seçilmesine dikkat etmek gerekir. Çünkü ailelerin çoğu kendi ihtiyacına yönelik olmayan konulardan oluşan toplantılara katılmaya pek istek göstermeyebilir. Bu yüzden bu tür toplantıların konuları seçilirken öncelikle velilerin ihtiyaçları belirlenmeli, ona göre uygun başlıklar seçilmelidir. Ailelerin kendi belirledikleri başlıklarda katılımları daha fazla olacaktır (Can ve Ömeroğlu, 2005).

Okul yöneticileri toplantılar sırasında insancıl yeterliklerini etkili şekilde kullanmayı başarabilmelidir. Konuşurken velilerin anlayabileceği ve sürekli kullandığı kelimeler seçmelidir. Somut örnekler göstererek belli başlı örneklerle destek verilmelidir. Okul yöneticileri aileleri konuşmaya teşvik etmeli ve onların sorunlarını dinlemelidir. Sorunlara gerçekçi bir yaklaşımla eğilmeli ve ailelerle birlikte çözüm yolları aramalıdır. Ailelerin çocuklarını başka çocuklarla karşılaştırmadan kendi gelişim özelliklerine göre gösterdikleri özellikleri kabullenmelerine yardımcı olmalıdır.

Bilgilendirme toplantılarının sonunda gelecek toplantı ile ilgili planlamalar bittikten sonra olumlu duygular ifade edilmeli, anne babalar iş birliğine davet edilmelidir (Can ve Ömeroğlu, 2005). Günü, saati, zamanı, konusu ve gündemi belli olan ve aileler tarafından belirlenen toplantılarda aileler kendilerini etkin hissedebilir ve katılım oranı artabilir. Toplantıların önceden planlanması gerekli hazırlıkların

yapılmasını ve etkinliklerin hazırlanmasını sağlayarak ailelerin de memnuniyetini artırabilir.

1.2.6.3. Yazılı İletişim Kurma

Okulda verilen eğitimin evde de devam etmesi ve ailenin de çocuğun eğitiminde önemli bir paya sahip olmaları isteniyorsa onlarla birlikte hareket etmek gerekir. Aileleri bu sürecin içinde tutmanın yollarından birisi de ailelerle yazılı iletişim kurmaktır. Ailelerin sahip olduğu potansiyeli tanımak ve onları etkili bir şekilde hareket edebilmeyi sağlamakla birlikte okul ve ailenin birbirinden karşılıklı olarak beklentilerini bildirmeleri yararlı olacaktır. Bununla ilgili aile ve öğrenci ile ilgili bilgi edinmek için değişik formlar düzenlenebildiği gibi bülten ve bülten tahtası, haber mektupları, kitapçıklar, broşürler, fotoğraflar, iki yönlü yazışmalar, ev ziyaretleriyle de iletişim artırılabilir. Çünkü günümüzde anne-babaların yoğun çalışmalarından dolayı çocuklarının okullarına gitme fırsatı bulamamaktadır. Bu aileler için bu tür çalışmalar ailenin varlığını okulda hissetmesini sağlayacaktır.

Okul yöneticisinin aile ve öğrenciyle ilgili düzenlemesi gereken formlar şunlardır: (Yiğit ve Bayraktar, 2006; 77–87; Can ve Ömeroğlu, 2005).

a. Gönüllü Aile Katılımını ve Yardımını Sağlama Formu: Okul yönetimi ailelere okul binasının ve dersliklerin bakım ve onarımına yardım etmede, ders araç gereçlerini okula kazandırmada, okula gelir sağlama ve gereksinimlerin karşılanması için bağış toplamak amacıyla yapılan ilk veli toplantısında bu formu verirler. İstekli veliler buna katılarak okula yardımcı olabilirler

b. Öğrenci Sağlık Durumu Formu: Öğrencilerin sağlık durumunu aileleri ile birlikte okuldaki yönetici ve öğretmenlerin bilmesi gerekir. Önceden bilgilendirilen okul yönetimi ve öğretmenler okulda rahatsızlanan öğrencilere uygulanması gereken sağlık tedbirleri konusunda telaşlanmayacaklardır. Örneğin, şeker komasına giren bir öğrenciye ilk yardım konusunda eğitilmiş bir öğretmenin insülin iğnesini yapması gibi hayati durumlarda bu formun yararı ortaya çıkacaktır.

c. Aile Bilgi Formu: Çocukların daha iyi bir eğitim alması için ailenin iyi tanınması ve aile bireylerinin ev ortamında çocuğa davranış biçimlerinin yakından

bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Bu formla aile içi ilişkiler ve aile üyelerinin iletişimleri, çocuğa karşı tutumları konularında fikir edinilebilir.

d. Ailenin Çocuğu Hakkındaki Görüşleri: Çocuk hakkında ailenin görüşlerini bilmek, çocukların okuldaki davranışları ile evdeki davranışlarını karşılaştırmak, bilinmeyen, görülemeyen bazı davranışları saptamak ve çözüm önerileri hazırlamak yönünde yönetici ve öğretmenlere büyük kolaylıklar sağlar. Böylece ne okulun aile hakkında ne de ailenin okul hakkında yanlış düşünmesi söz konusu olamayacaktır. Kurum kendini ne kadar topluma açabilirse daha etkili eğitim süreci gerçekleştirilecektir. Bu amaçla okul yönetimi aileleri içine alacak değişik etkinlikleri belirlemelidir. Okul yönetiminin ailelerle gerçekleştirebileceği diğer yazılı etkinlikler şunlardır:

a. Bülten ve Bülten Tahtası: Çocukların yaptığı etkinlikler, ailelerin çocuklarıyla evde yapabilecekleri çalışmalar, inceleme gezileri, ana baba tutumları gibi konular ile ilgili makaleler, gazete kùpürleri, broşürler, afişler, ailelerin görebileceği bir yere yerleştirilen bülten tahtalarına asılabilir. Belli aralıklarla seçilen bu konulardaki yazılar birkaç sayfalık bültenler şeklinde basılıp çoğaltılarak ailelere dağıtılabilir.

b. Haber Mektupları: Haber mektupları, okul ve ev arasındaki iletişimi sağlayan önemli bir araçtır. Belli sürelerde düzenli olarak ailelere gönderilen haber mektuplarında ailelerin anlayabileceği kelimeleri kullanmaya özen göstererek çocukta gözlenen olumlu davranışlar belirtilebildiği gibi okulda yapılan çalışmalarda velilerin izleyeceği yollar hakkında açıklamalar da bulunabilir. Çocuğun o zaman diliminde göstermiş olduğu olumlu ya da olumsuz davranış gelişimleri konusunda da kısa bilgiler verilebilir.

c. Kitapçıklar: Velilere okulun geçmişı, gelecekle ilgili planları, çalışanları tanıtabilme bilgilerden oluşan kitapçıklar ilk yapılan genel veli toplantısında mutlaka velilere dağıtılmalıdır. Ayrıca okulun gerçekleştirdiği sportif ve kültürel etkinlikler, yeni yönetmelik ve değişiklikler, ilköğretim öğrencilerinin gelişim özellikleri gibi konulara da yer verilmesi yararlı olabilir.

d. Broşürler: Çeşitli konularda (kazalar, beslenme, disiplin, iletişim vb.) ve etkinlikler ile ilgili broşürler hazırlanabilir. Broşürde, ailelere verilen mesajların ve

bilgilerin kısa, basit, anlaşılır ve uygulanabilir olmasına, konularla ilgili resimlerin bulunmasına dikkat edilmelidir. Bu şekilde aile eğitimine okulun katkısı olabilir. Çünkü velilerle toplantı yaparken her konuya ayrıntılı olarak girmek olanaksızdır. Bu şekilde hem okulun hem de aile ve öğrencilerin gereksinim duyduğu konularda aydınlatıcı mesajlar verilebilir.

e. Fotoğraflar: Sınıfta gerçekleşen önemli olaylar, sınıf içi etkinlikleri veya okul dışı yapılan geziler sırasında çekilen fotoğraflar panoya asılarak sergilenebilir. Ayrıca her öğrenciye küçük bir fotoğraf albümü düzenlenerek ailelere de bu fotoğraflar verilebilir. Böylece aileler, sınıfta ve okulda yapılan etkinlikler hakkında bilgi sahibi olabilirler. Çocuklarını daha iyi tanıma fırsatı bulabilmenin yanı sıra okula karşı olumsuz duyguların oluşması engellenmiş olur.

f. İki Yönlü Yazışmalar: Okuldan aileye, aileden okula iki yönlü bir iletişim sürecidir. Çoğu anne baba, öğretmenlerle mektupla iletişim kurmayı tercih ederken, bazıları ise okul-ev günlükleri veya defterleri aracılığı ile iletişim kurmayı tercih edebilir. Bu tür yazışmalar, günlük veya haftalık olarak yapılabilir. Aileler yalnız kendi çocuğunun durumunu okul ise bütün öğrencilerin durumlarını bilir. Bu yazışmalarla çocuğun okuldaki etkinliklere katılımı, sağlık durumu ve gelişim özelliklerine ilişkin konularda ailelerle iletişimin sürekliliği sağlanabilir. Problemi olan öğrencilerin problemlerinin çözülmesinde faydalı olabilecek bu yazışmalar çocukların davranışlarını yakından izlemeyi ve çocuklarda bulunan gizilgüçleri ortaya çıkarabilecek bir aile iletişim yoludur.

g. Dilek Kutuları: Okulların her türlü düşünceye, öneriye açık olması gereklidir. Okulun tüm işgörenleri ile veliler katılımcılıkta daha etkin olmaları düşüncelerine başvurulması ile olanaklı olacaktır. Bunu sağlayabilecek unsurlardan biri de dilek kutusudur. Dilek kutusu öğrencilerin, velilerin ve diğer işgörenlerin duygu, düşünce ve problemlerini yüz yüze ifade etmekten sıkılmaları nedeniyle kullanılacak iletişim mekanizmasıdır. Böylelikle sorunlar daha çabuk biçimde belirlenme ve çözümlenme olanağına kavuşmuş olacaktır.

1.2.6.4. Telefonla Görüşme

Telefon görüşmeleri, anne babalar tarafından memnunlukla karşılanan bir iletişim yoludur. Telefon görüşmeleri acil durumlarda sadece problemleri iletmek amacıyla değil, çocukların ve ailelerin ihtiyacı olduğu durumlarda ve olumlu duyguların paylaşılması amacıyla yapıldığında daha etkili olmaktadır (Can ve Ömeroğlu,2005). Özellikle çalışan aileler gerek okuldan bildirilmemesi gerekse çocuğunun anlatmamasından dolayı okulda olan bazı durumlardan haberdar olamamaktadır ve bu yüzden çocuğuyla yeterince ilgilenemediğini düşünmektedir. Bunun için okul yönetimi her velinin telefonunu almalı ve sınıf öğretmenlerini bir telefon zinciri oluşturması konusunda görevlendirmelidir. Bu telefon zinciri listesi velilere dağıtılmalıdır. Bir duyuru ya da etkinlik için hazırlanılması için sınıf öğretmeni listenin en başındaki veliyi arayıp bilgilendirmelidir. Öğretmenin aradığı veli de kendisinden sonra gelen veliyi aramalı ve zincirin en sonundaki veliye kadar devam etmelidir. Telefon zinciri ile duyuruların hızla yayılmasını sağlamakla birlikte aileler arasındaki ilişkilerin artmasına da yardımcı olabilir. Ayrıca özel problemi olan öğrenciler için bire-bir okul yöneticisi veya sınıf öğretmenin görüşmesi de çocuğun kişiliğinde oluşabilecek herhangi bir hasarı erken önleme açısından önem taşımaktadır.

1.2.6.5. Bire Bir Görüşme

Her çocuğun ana babası ile en az yılda bir defa, olanağı varsa daha fazla görüşme düzenlemek okul programının devamlı bir parçası haline getirilmelidir (Grant,1964;29). Okul ve aile arasında karşılıklı anlayışın temellerini oluşturmak için, aile ve okul arasında yapılacak görüşmeler faydalı olabilir. Bu görüşmelerle aileler okulu ziyaret ederken sıkıntı duymayabilirler ve ailelerin çocukları hakkında soru sormaktan çekinmeleri azalabilir. Bu çeşit görüşmelerde, her iki taraf karşılıklı bilgi alışverişinde bulunabilir, birbirlerini daha iyi tanıyabilirler ve karşılıklı öğütlerde bulunmada kendilerini daha serbest hissederler. Ailelere çocuklarının akademik başarı durumu, ilgileri, yetenekleri ve ihtiyaçları aktarılabilir. Bu şekilde çocuğun gelişme gösterip göstermediği, varsa problemleri ve çözüm yolları konuşulabilir.

Okul yönetimi; bire bir görüşmelerde konuşulacak hususları gösteren bir liste yaparak ana-baba ile yapılacak görüşmeler için hazırlanır. Planlanmış bir programa göre ana-babaları okula getirmek için okul zamanının bir kısmı ayrılmıştır. Bu

görüşmelerde öğretmenlerin çocukları tanımak açısından okul yönetimine verdiği destek de önemlidir. Okul yönetimi bunun için bir program hazırlayabilir. Hazırlanan liste çocuğun akademik başarılarının yanı sıra çocuğun fiziksel, sosyal, psikolojik açılarından gelişme gösterip göstermediği ve ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığına yönelik gözlem sonuçlarına dayalı olarak hazırlanabilir. Böylece her çocuk için evde ve okulda uygulanacak bir plan geliştirilebilir (Grant,1964;29-30).

Bireysel görüşmeler yapılarak ailelerin çocuklar ile ilgili beklentileri öğrenilebilir. Bu beklentilerine ulaşmak için neler yapabilecekleri, çocukları ile ilgili karşılaştıkları problemleri nasıl çözecekleri konusunda tartışılabilir (Can ve Ömeroğlu,2005). Okul yöneticileri ailelerden talep beklememeli, aileleri kendisi davet etmelidir. Okul yöneticisi, ailelerin yalnızca okulda ya da çocukta bir sorun olduğunda okula çağrılacağı düşüncesini azaltmaya özen göstererek, ailelerin güvenini kazanmaya çalışmalıdır. Bunun için, aile ile ilgili olumlu duygular ve çocuğun davranışlarındaki gelişmelerle ilgili olarak, aileleri de zaman zaman okula davet etmelidir.

1.2.6.6. Ev Ziyaretleri

Velilerle olan işbirliği ve iletişimi artırmak, öğrenciyi sürekli yaşadığı ev ortamında gözlemlemek ve aileye daha sağlıklı rehberlik etmek için yapılan planlı etkinliklerdir (Yiğit ve Bayraktar,2006:88). Çocuğun eğitiminde aile, okul kadar önemlidir. Çocuğun aile yaşantısı okul başarısını ve okuldaki davranış biçimlerini de etkilemektedir. Bunları yakından gözlemek, aileyi ve çocuğu daha iyi tanıma fırsatı bulabilmek için ev ziyaretleri yapılmalıdır. Aynı zamanda okula gelmeye çekinen, istek ve beklentilerini dile getirme imkânı bulamayan ailelerle iletişim kurabilmenin en iyi yolu ev ziyaretleridir. Bu tür aileler ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilmekte ve varsa sorunlar açıkça konuşulabilmektedir. Ev ziyaretleri öğrenci açısından da önemlidir. Çocukta kendisi ile ilgilenildiğini kendisine değer verildiğini düşünebilmektedir.

Ziyaret edilmeden önce mutlaka aile ile görüşülmelidir. Ziyaret saati, aile üyelerinin evde olabileceği bir saatte olacak şekilde aile ile birlikte belirlenmelidir (Yiğit ve Bayraktar,2006,s.90). Ev ziyaretleri sırasında anne babaların geleneksel tutumlarına ve değer yargılarına saygı gösterilmeli, duygu ve düşüncelerini paylaşarak

aileler desteklenmelidir. Ailelere, çocuklarını günlük yaşamlarının dışında değil içinde tutmaları konusunda rehberlik etmelidir (Can ve Ömeroğlu, 2005).

1.2.6.7.Konferanslar:

Ailenin bilinçlendirilmesinde ve okula çekilmesinde yararlı olabilecek etkinliklerden biri de konferanslar düzenlemek olmalıdır. Ailelerin bilgi sahibi olmaları gereken her konuda aylık olarak konular ailelerle birlikte belirlenmelidir. Böylece okul-aile işbirliği etkin bir biçime girebilir. Konular eğitimsel, hukuksal, sosyal ve sağlık alanlarında olabilir. Uzmanların okul ortamına çağırılmaları okul-içi ve dışı saygınlığı artıracaktır. Konferanslar hem eğitici hem de eğlendirici boyutlarda düzenlenmesinde yarar vardır.

1.2.6.8.Yemekler ve Geziler:

Aileleri kişisel anlamda daha iyi tanıyabilmek ve yüz yüze iletişim kurabilmek için yapılabilecek önemli etkinliklerdir. Olumlu bir okul aile ilişkisi oluşabilmesi için önemli olan velilerle düşünceleri paylaşmak, fikir alış verişinde bulunabilmektir. Bu şekilde ailelerin yakından tanınmasının yanı sıra yazışma veya telefonda görüşmelerde olabilecek yanlış anlaşılmaların önüne de geçilebilir. Farklı eğitim seviyesi veya ekonomik düzeydeki velilerin yaklaşması veya anlaşabilmesi biraz zor olabilir fakat bu konuda ortak paydada buluşmayı okul personeli sağlayabilmelidir.

1.2.7. Okul-Aile İşbirliği

Okul ve aile iki farklı toplumsal kurumdur ve farklı beklentiler etrafında şekillenmişlerdir. Bu iki farklı kurumun çocukların eğitimleri konusunda çıkar birliğine getirilmesi gereklidir (Tanaydın ve Şimşek, 2002: 12). Karşılıklı ilişkilerindeki başarısızlıkları, onların işbirliği yapma arzularının yetersizliğine değil, bu işi nasıl yapacakları konusunda bilgi sahibi olmamalarına ve aradaki engellerin neler olduğu ve bunların nasıl ortadan kaldırılacağı yolundaki bilgilerinin eksikliğine verilebilir (Grant,1964:5). Bu yüzden okul ve ailenin işbirliği yaparken aradaki engelleri aşmaları için pratik yollar bulmaları aradaki iletişimi artırabilir. İletişimi artırmada önemli rol okul yönetimine düşmektedir.

Aile katılımı, ailenin okul etkinliklerine etkin katılımını içerir. Ailenin, okulun akademik ve sosyal amaçlarını gerçekleştirmek için günlük etkinliklere, okuldaki planlamaya, yönetime etkin olarak katılmasını içerir (home.anadolu.edu.tr 15.12.2006). Okul-aile işbirliği, okul kültürünün oluşmasına da katkıda bulunur ve “bizim okul” anlayışının yerleşmesini kolaylaştırır. Çünkü okul tüm üyelerinin katkısı ile başarıya ulaşır. Okulun paydaşlarında, okula karşı bir sahiplenme duygusunun oluşması; öğrenci problemlerinin azalması; okulun sevilen bir ortam haline gelmesi ve olumlu bir okul ikliminin oluşmasını sağlar. Ayrıca okul aile işbirliği, okul imajı için de çok önemlidir. Eğitimin kalitesinin artması, okulun tercih edilen bir okul olmasını sağlar (Dönmez ve Yıldırım,2008:108-109).Çocukların okul ve öğretmenlere karşı olumlu tutumlar geliştirmelerinde aile katılımı önemli bir yer teşkil eder. Bunun yanı sıra aileler çocuğunun evde ulaşabileceği en yakın kaynağı hatta öğretmeni, çocuğuyla birlikte araştırma yaparak öğrenci, okul etkinliklerinde söz sahibi olmanın yanı sıra izleyici gibi rolleri üstlenebilmeleri çocuğun başarısını da olumlu yönde etkileyebilmektedir. Böylece herhangi bir alanda başarılı olan çocuğun başarısı bireysel değil okulun başarısı olarak algılanabilir ve başarılı bir okul profili velilerle birlikte oluşturulabilir.

Redding (1991), aile katılımının artırılabilmesi için okulda yapılacak toplantı ve etkinliklerin zamanının uzun bir süre önce duyurulmasının, okulda ailelerin düzenleyecekleri toplantılar için olanak sağlanmasının, çalışan ailelerin katılabilmeleri için akşam toplantıları düzenlenmesinin, ailelere, çocuklarının evdeki eğitimi için neler yapabileceklerine ilişkin bilgi verilmesinin yararlı olabileceğini belirtmiştir. Okul- aile iş birliğinin sağlanmasında ailelere, okulu istedikleri zaman ziyaret edebilmeleri, kütüphaneden yararlanmaları, öğretmen ve yöneticilerle görüşmeleri ve sınıf ziyaretleri için izin verilmesi, okulun sahip olduğu olanak ve kaynakların, ailelerin okul için düzenleyecekleri etkinliklerde kullanılmasında aileleri teşvik edici olması açısından önemlidir (Akt: Aydın 2004:165).

Okul aile işbirliğinde sadece okula bütün yükü yıkmak yorucu ve bıktırıcı olmakla birlikte sorunların kronikleşerek büyümesinden başka bir sonuç getirmez. Bu yüzden ailelerin de okula sahip çıkarak birlikte çözüm yolları araması başarıyı artırarak sağlıklı bir eğitimin gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bu bağlamda ailelerin de okul aile işbirliğinde göz önünde bulundurmaları gereken hususlar şunlardır (www.agumuseli.com tr, 05.12.2006):

- “1. Öğrencinin okul başarısında okul yönetici ve öğretmenleri kadar, velinin de rol ve sorumluluğu vardır.
2. Okulların başarısı okul müdürü ve öğretmenlerin çabası kadar, velilerin de okullarla etkili iletişim kurarak işbirliği yapmalarına bağlıdır.
3. Öğrencinin başarı düzeyi okulun fiziksel ve psikolojik koşulları kadar, ev ortamı ve koşullarından da etkilenir.
4. Ailenin okul etkinlikleri ve kararlarına katılımı, okulun işleyişi ile ilgili kuralları ve ilkeleri değiştirmek değil, onları daha uygulanabilir duruma getirme amacı ile yapılır.
5. Okulların başarısında okul koşullarının elverişli olmasının büyük payı vardır. Okul koşullarının iyileştirilmesi de büyük ölçüde maddi ve manevi destekle gerçekleşir.
6. Okullar belirli yasal ve bilimsel kural ve ilkelere uygun olarak işletilmek zorundadır. Bu kural ve ilkeler bazı durumlarda veli beklentilerine ve arzularına aykırı düşebilirler. Ancak konulan bu kural ve ilkelerin velileri okula karşı soğutmak amacıyla değil, öğrencilerin başarısı ve güvenliğini garantiye alma gerekçesiyle konulduğu gözden uzak tutulmamalıdır.
7. Aileler okul yöneticisi ve öğretmenleri değerlendirirken, yargılamak; sahip oldukları sınırlı sayıda çocukları için taşıdıkları sorumlulukları, yaşadıkları sıkıntıları dikkate alarak, empatik olmaya özen göstermelidirler.”

1.2.7.1. Okul Aile İşbirliğinin İlkeleri

Okul ile aile arasındaki etkili iletişimi kurmak için, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin okul-aile ilişkilerinin temelinde aşağıdaki ilkeleri dikkate almaları gerekir (Doğan, 1995: 5–7):

a. İki Yönlü İlişki Kurmak: Okul aile ilişkilerinde aileye gerekli ve yeterli bilgiler sunulurken velilerin ilgi ve desteği kazanılmalı, öte yandan velilerin beklentileri, istek ve tepkileri öğrenilmeli. Okul ve aile arasında sağlıklı iletişim kanalları ile her iki tarafın birbirini tanıması etkileşmesi sağlanır.

b. Doğru Bilgi Vermek: İlişkilerinde okula inanç ve desteğin sağlanması, velilere doğru bilgi vermekle mümkündür. Okul aile ilişkilerinde velilere dürüst davranmak, araştırma ve değerlendirmede mesajların ve planların uygulanmasında dürüst olmak okulun başarısını artırır. Okul aile ilişkisinde amaç okulu olmak istediği gibi değil olduğu gibi tanıtmak olmalıdır.

c. İnandırıcılık: Okul aile ilişkilerinde en uygun yöntemin inandırmak ve ikna etmek olduğu söylenebilir. Okul aile iletişimde velileri etkilemek, görüşlerini değiştirmek ancak ikna ile olur. Okul aile ilişkilerinde kullanılan mesajın inandırıcı olması için verilen bilgi ile edinilen sonucun tutarlı olmasına bağlıdır.

d. Sabırlı çalışmak: Okul aile işbirliği bir süreçtir. Okul aile ilişkilerinde velilerin öğretmen ve yöneticiye karşı güven, saygı ve sevgi duymaları sabır, zaman ve bilgi ister. Okul aile ilişkileri planlı ve programlı olmalıdır. Okulun bulunduğu çevrede velilerin tutumu, davranışları, alışkanlıkları ve geleneklerini önceden saptamak gereklidir.

e. Yaygın Sorumluluk: okul aile ilişkilerinde yöneticiler, öğretmenler ve veliler kendilerine düşen görevleri yerine getirmelidir. Yönetici ve öğretmenlerin velilere yeterli bilgi vermesi, yakın ilgi göstermesi ve sıcak karşılaması okul aile ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilir.

f. Açıklık: Okul ile ilgili bilgiler velilere çekinmeden, gerçekleri gizlemeden iletilmelidir. Okulun amaçları, örgütsel yapısı, finansman ve ekonomik gücü, sosyal içerikli çalışmalar olabildiğince açıklıkla velilere tanıtılmalıdır.

g. Yineleme ve süreklilik: Okul aile ilişkilerinde velileri etkilemek, iletilen mesajları kalıcı kılmak için reklâmıcılıkta olduğu gibi yineleme yöntemi kullanılabilir. Okul ve öğrenci ile ilgili mesajlar yinelenirken velileri sıkılamaya belirli aralıklarla yinelenmeye özen göstermelidir.

1.2.7.2. Okul Aile İşbirliğinin Önemi

Aile, çocuğun eğitimi açısından önemli bir sosyal kurumdur. Eğitim ailede başlar diye bir söz vardır ki bu söz çocuğun kişilik özelliklerinin ailede oluştuğunun kanıtıdır. Yani; aile çocuğuna ne verdiyse çocuk odur. Çünkü çocuk kimliğini ailede kazanır. Okul ise çocuğun aileden bağımsız olarak karşılaştığı ilk ve en önemli sosyal kurumdur (anadolu.edu.tr. 29.11.2006). Çocukların büyümesinde, gelişmesinde ve eğitilmesinde en büyük sorumluluğu üstlenen aileler, çocuklarını okula gönderdiklerinde bu sorumluluğu eğitim kurumlarıyla paylaşırlar (www.7cokgec.org/21.03. 2007). Okulla birlikte hem ailenin hem de çocuğun çevresi değişecektir. Ailenin, kendine göre önceleri anne baba, kardeşler, aile büyükleri, akrabalar ve aile dostları ile olan ilişkilerinin yanı sıra artık okul yönetimi, öğretmenler, okuldaki yardımcı personel, çocuğun okul, sınıf arkadaşları ve onların aileleri ilişkileri daha ön plana çıkabilecektir.

Okul ve ailenin işbirliği içinde olması çocukların zihinsel, sosyal, fiziki ve duygusal gelişimlerinde önemli rol oynamaktadır. Aile ve okul arasında karşılıklı saygı, sevgi ve hoşgörü gibi olumlu duygular ve etkili bir iletişimle okul ve ailenin ortak amacı olan eğitim-öğretimde istenilen sonuçlara ulaşılabilir. Ayrıca öğrencinin yetenek ve becerileri tanınarak kendi potansiyeli doğrultusunda eğitilmesi hem akademik hem sosyal hem de duygusal alanlarda başarılı olan bireyler olarak toplumda yer almasını sağlayabilir.

Okul aile işbirliğinin daha etkili yapılması, velilerin okulla olan iletişim ve etkisinin artırılması için Millî Eğitim Bakanlığı 2005–2006 öğretim yılında Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi'ni yayımlamıştır. Okula kayıt sırasında iki nüsha olarak hazırlanan bu sözleşmenin birinin sınıf öğretmeninde birinin de velide kalması öngörülmüştür. Bu sözleşmede öğrenci ve velinin okulun işleyişine etkin katılımlarının sağlanması, velileri, öğrencilerin neyi nasıl öğrenecekleri konusunda bilgilendirerek çocuklarının okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarının sağlanması, öğrencileri ve velileri okul kuralları ve genel eğitim politikaları konusunda bilgilenererek eğitim sürecine etkin katılımlarının sağlanması amaçlanmıştır (<http://www.meb.gov.tr/duyurular/19.12.2006>). Sonuç olarak, bu sözleşmeye dayanarak öğrencilerin akademik başarıları, sosyal ve kişilik gelişimleri için, okul-aile işbirliğinin gerekliliği ve öneminin bilincinde olarak, öğrenci velilerinin ve okulda ilgili tüm kişilerin katılımıyla bir iletişim ve işbirliği sağlanmaya çalışılmalıdır.

1.2.8. Okul Aile İşbirliğinin Katkıları

Etkili bir öğretim için aile ve okulun birbirini tanıması ve tamamlaması gerekir. Ailenin ve okulun, çocuğun eğitimi konusunda işbirliği yapmasının aile ile öğretmenlerin birbirlerini eğitim açısından tanımalarına ve ortak bir paydada anlaşmalarına zemin hazırlaması açısından önemi büyüktür. Düzenli bir okul aile işbirliğinin çocuğun okul başarısının artırılmasına, Türk Millî Eğitim Sistemi'nin ve okulun amaçlarının anlatılmasına olacak katkısı da unutulmamalıdır.

Okul Aile İşbirliğinin Eğitim-Öğretime Katkısı

Okul-aile işbirliğinin yapılmasını zorunlu kılan sebeplerden biri de eğitim-öğretim boyutudur. Eğitim-öğretim süreci informal yollarla ve formal yollarla

gerçekleşmektedir. Okul eğitim-öğretim sürecini tek başına yürütmeye güçlüklerle karşılaşabilir. Çocuğun eğitimi tek bir tarafın başa çıkmasıyla olabilecek bir iş değildir. Bu amaçla okulda verilen amaçlı eğitimin evde de pekiştirilmesi ve takip edilmesi gerekmektedir. Çocukların okul ortamında kazandıkları bilgi ve becerilerin ev ortamında etkinliklerle pekiştirilmesi ve geliştirilmesi, okul-ev tutarlılığının sağlanması ve ailenin okul ortamının etkili bir paylaşımcısı hâline gelebilmesi eğitim sürecinde başarıyı artıran önemli bir etkidir. Bu konu İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 142.maddesinde okulun kültürel gelişim ve eğitim merkezi olduğu ilkesine uyularak, yakın çevre ile ilişki kurulmasına, velilerle sıkı bir işbirliğinin sağlanmasına önem verildiği belirtilmiştir. Çünkü çocuklara okulda sunulan eğitim-öğretim ortamları ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun aileler tarafından desteklenmediği sürece istenilen geri dönüş elde edilemeyebilir. Bunun için aile ve okul çocuğu aynı doğrultuda ve aynı zamanda desteklerse yani okulda verilen eğitimin ailede, ailede verilen eğitimin okulda devamlılığı sağlandığı takdirde çocuğun eğitiminde istendik yönde davranış değişikliğine ulaşıldığı gibi başarı da peşisıra gelebilir (Aydın;2004:162).

Okul aile işbirliğinin; eğitim öğretim açısından okula, aileye ve öğrenciye katkıları bulunmaktadır.

Okul-aile işbirliği okulun daha zengin bir eğitim ortamı haline dönüştürülmesini sağlayacağı gibi, evin de etkili bir öğrenme ortamına dönüştürülmesine, yardımcı olacaktır (anadolu.edu.tr. 29.11.2006).Okulun amaçlarının ve çocuğun gereksinimlerinin aileler tarafından daha iyi anlaşılmasının sağlanması, ailelerin kendi hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olması, okul etkinliklerinin evde de sürdürülmesinde istek duyulmasını sağlaması, çocuğun ev ortamında öğrenme isteğini sürdürmesinde velilerin de yardımcı olması okul aile işbirliğinin aileye kazandıracığı katkılar olarak sıralanabilir. Okulda yapılan etkinliklerin sürekli değerlendirilerek geliştirilmesine katkı sağlaması ve ailelerin eğitim sürecine katılımlarını kolaylaştırması da başka bir katkısı olarak düşünülebilir.

Çocuğun en önemli iki çevresi olan aile ve okul arasında tutarlılık sağlanması, çocuğun gelişimi ve öğrenmesi için daha çok fırsat oluşturulması, çocuğun özbenlik ve güveninin gelişiminde çocuk açısından okul aile işbirliğinin katkıları olarak sıralanabilir.

Okul ve ailenin takım ruhu içerisinde birbirine destek olarak çalışması hem okul hem aile iletişiminin yanı sıra öğrencinin başarısında da yararlı olabilir. Aileleri tarafından evde desteklenen çocuklar, sadece daha çok öğrenmekle kalmayıp, aynı zamanda öğrenmeye karşı daha istekli olabilirler. Derslere devam etmeleri, kendilerini sınıf çalışmalarında daha rahat hissetmeleri sağlanabilir. Velilerin evde öğrenmeyi desteklemeye devam etmeleriyle öğrenciler okula daha güvenli gelebilirler. Okulda yapılan etkinliklerde hazırlık, alıştırma ve ev ödevi çalışmalarında ailelerin katkıda bulunması öğrencinin bilgileri kalıcı olarak öğrenmesini sağlayabilir. Bu amaçla evde de aileler tarafından gerçekleştirilebilecek etkinlik ve çalışmalar aşağıda sıralanmıştır:

“Yap-götür çalışmaları: Veliler evde çocukları ile yapabilecekleri etkinlikleri öğrendikleri ya da materyaller oluşturdukları bir çalışmaya katılabilirler.

Fikir listeleri: Velilere evde bazı yaşananları, öğrenme deneyimlerine dönüştürmek için yapılabilecekleri hakkında veli bültenlerinde fikirler sunulabilir.

Kaynak merkezleri: Okullarda velilerin evde kullanabilecekleri oyunlar, kitaplar ve malzemeler bir yerde toplanabilir ve veliler bunlardan istediklerini alıp çocuklarıyla evde kullanabilirler.

Yaz okumaları: Çocuklar sene sonunda eve velilerle birlikte yapılabilecekleri tavsiyeler de içeren bir okuma/ etkinlik paketi götürebilirler.

Evde çalışma: Veliler evde o hafta okulda işlenen konuları içeren faaliyetler yapabilirler (<http://www.7cokgec.org-30.12.2007>).

Okul Aile İşbirliğinin Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimine Katkısı

Ailenin; biyolojik, ekonomik, sevgi, koruyuculuk, toplumsallaştırma, eğitim ve boş zamanları değerlendirme gibi işlevleri vardır. Bu işlevlerin yerine getirebilmesi için, çocuğun gelişim evrelerinin aile tarafından bilinmesi ve izlenmesi gerekir. Bunun gerçekleştirilebilmesinde aile yapıları ve aile dinamiği belirleyici bir özellik taşımaktadır (Tezcan,1984:147).Etkili bir okul aile işbirliği ile, ailelerin çocuğun ilgi ve kapasitesini göz ardı ederek yüksek başarı beklentileri yerine okuldan ve öğretmenlerden daha fazla yararlanarak ailelerin çocukları ile ilişkilerinin artması,kendileri ve çocukları hakkında daha olumlu tutumlar geliştirmesine yardımcı olması sağlanabilir. Ailenin ve çocuğun beklentilerinin, gereksinimlerinin daha iyi anlaşılması, çocuğun okul dışındaki birçok davranışın belirlenmesi, uygun davranışların hem ev hem de okul ortamlarında pekiştirilmesi, ailelerin çocuğun davranışlarındaki

değişikliklere ilişkin dönüt alması olarak sıralanabilir. Bu şekilde öğrencinin öğrenme isteği, okula yönelik tutumu gibi önemli durumlarda çocuğun emin adımlarla yürütmesinde okul-aile işbirliği faktörü önemli yer teşkil etmektedir.

Ailelerin evde çocuğa uygun öğrenme ortamı sağlamasıyla birlikte, okulda yapılan etkinliklere katılması ve bu etkinliklere destek sağlaması da öğrenci başarısında ailenin rol alması açısından önemlidir. Ailenin bu konudaki rolü okuldaki eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerde doğrudan görev almakla olabileceği gibi, sınıf içi ve okulda düzenlenecek etkinliklere bire bir katılarak ya da izleyici olarak katılmaya kadar değişik düzeylerde olabilir. Çünkü aileler çocuklarını en yakından tanıyan kişilerdir. Aileler çocuklarının kişilik özelliklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını okulla paylaşarak eğitim sürecinde aktif rol alabilirler. Özel becerilere sahip velilerin bu becerileri öğrencilere öğretmesi için şu ortamlar oluşturulabilir:

“Öğrencilere özel ders vermek: Veliler, öğrencilere küçük gruplar halinde ya da bire bir farklı konularda yardımcı olabilir ve etkinlikler yaptırabilirler.

Sınıfı yönetme: Veliler, sınıflarda etkinliklerin yapılması ve konuların işlenmesinde destek olabilirler.

Ders planlarını geliştirme: Veliler, müfredatla ilgili planlar yapılırken öğretmenlerle birlikte çalışabilirler.

Materyal hazırlama: Veliler; posterler, alıştırma kağıtları gibi öğrenci ve öğretmenlerin kullanacağı materyaller hazırlayabilirler.

Öğrenci çalışmalarını notlama: Veliler, öğrencilerin faaliyetlerini ya da ödevlerini değerlendirebilirler.” (<http://www.7cokgec.org-30.12.2007>).

Okul yönetimi, boş zamanlarının bir kısmının okula gelir sağlayıcı etkinliklere ayrılmalıdır. Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere özel çalışmalar yaptırılmalıdır. Okulun iç ve dış çevre düzenlemesine katkıda bulunmalıdır. Ayrıca çeşitli alanlarda uzman olan velilerin toplantı ve konferanslarla öğrenci ve diğer velileri bilgilendirmesini sağlamalıdır. Velilerin ev yaşamlarında okulda kazandırılmaya çalışılan davranışları pekiştirmeleri için okulun ailelerden, ailelerin de okuldan beklentilerinin ve sorunların açıkça tartışılmasına olanak vermelidir. Okulu, ailelerin öğrendiği ve öğrettiği bir yer haline gelmesi için çaba sarfetmelidir. Okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrencilerin birlikte başarabilecekleri amaçları olmalıdır (Aydın,2004:167). Öğrencilerin sosyal, bedensel ve kültürel gelişimlerini desteklemek, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda potansiyel farklılıklarını ortaya çıkarabilmek düşüncesiyle okul tarafından

gerçekleştirilen etkinliklerde ve eğitim uygulamalarında ailenin de sisteme katılması sağlanmalıdır.

Okul Aile İşbirliğinin Okul Yönetimi ve İşleyişine Katkısı

Okul-aile işbirliği okuldaki olan ders içi ve ders dışı etkinliklerin işleyişinden haberdar olmada ve bu tür çalışmaların devam ettirilmesindeki aksaklıkların giderilmesinde okul yönetimine ve öğretmenlere yardımcı olmaktadır. İlk olarak okulun araç-gereç ve donanımı ile ilgili olarak veliler katkı sağlamaktadır. Çevrede her bir velinin tanıdığı esnaflardan gerekli araç-gereç ve donanımı daha ucuz ve kaliteli biçimde alınmasına yardımcı olabilmektedir. İkinci olarak okula katkı getirebilecek yardım geceleri ve mezuniyet törenleri düzenlenmesinde yardımcı olabilmektedir. Üçüncü olarak velilerin problemlerini okul yönetimi ve öğretmenlerin öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. Velilerden ekonomik durumu zayıf olanların çocuklarının eğitimlerini sürdürebilmelerinde maddi manevi yardımcı olabilmektedirler.

Okul toplumsal bir yapı olması nedeniyle okulun içinde veya okulun dışından çeşitli problemlerle karşılaşmaktadır. Problemlerin çözümünde okul yönetimleri, öğretmenlerin çaba sarf etmesinin yanı sıra ailelerin problemlerin dışında tutulmadan problemlerin çözüm sürecine ailelerin de katılması, daha uygun olabilir. Çünkü her iki taraf için düşünülürse, ailelerin problemlerden haberdar olmaması ve okul yönetiminin ailelere problemleri yansıtmaktan çekinmesi çözüm üretmede sıkıntı yaratabilir. Öğretmenler ve okul yöneticileri yalnız öğrencileri değil aynı zamanda ailelerin de eğitim sürecinin bir parçası olduğunu görmelidirler (Çelik,2005). Okul yöneticileri tarafından ailelerin başta bulunan, öğrencinin sadece başarı durumunu öğrenmek, ya da bir sorun olduğunda veya çağırıldığında okula gelen kişiler olarak görülmemesi, ailelerin okulla ilgilenmesini, okulla ilgili görüş ve tutum farklılıklarının en az düzeye inmesine yardımcı olabilir. Bu nedenle ailelerin ve okul yöneticilerinin iş birliğine önem vererek eğilimlerinin aynı yönde olmasına özen göstermeleri gerekir.

Arslanargun (2007:127)'a göre, ailelerin okuldaki karar sürecine katılması, hem kendi çocukların öğrenme sorumluluğunu üstlenmeleri, hem de kendi bölgelerindeki eğitim kurumlarının gelişimine ve dönüşümüne katkı sunması bakımından önemlidir. Eğitim-öğretim etkinliklerinin karar sürecinde herhangi bir katılımı ve desteği olmayan ailelerin, ortaya çıkan sorunların çözümünde katkısının olması mümkün

görünmemektedir. Okul-ailenin işbirliği sayesinde okulun her probleminin çözülmesi ve okulun gelişiminde yararlı çalışmalar yapılabilir. Öncelikli olarak okul-aile birlikteliğinin şeffaf bir yönetim anlayışı içinde oluşturulması, okul ve ailenin birbirlerinin görüşlerini anlamasını, bazı noktalarda görüş birliğine ulaşılmasını sağlayabilir. En azından birlikte hareket etmenin önemini anlamaya çalışırlar. Daha sonra birlikte okulun olanakları tespit edilebilir. Her iki taraf yapabilecekleri katkıları belirleyerek çalışma takvimi belirleyebilir. Ailelerin maddi, manevi anlamdaki katkılarını sunabilecekleri bir okul yönetimini karşılarında bulmaları ve bunun okul yöneticileri tarafından sağlanması ailelerin okulu tanımaları ve ortak paydada buluşmalarına zemin hazırlaması açısından yararlı olabilir. Ancak böyle bir ortamda ailelerin okulun eksiklerinden haberdar olduklarında katkı vermeye hazır olmaları beklenebilir.

1.2.9. Türkiye’de İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliğinin Durumu

İki farklı toplumsal kurum olan okul ve ailenin birbirine karşı taşıdığı sorumluluklar ve birbirinden beklentileri vardır. Fakat gerek aileden kaynaklanan gerekse okuldan kaynaklanan bazı sorunlardan dolayı okul aile işbirliği konusu ele alındığında her iki taraftan da bazı sitemler duyulabilmektedir.

Günümüzde okullarımızın gereksinimlerinin karşılamasına yetecek ölçüde ödenek ayrılmaması, öğrenci sayısı ile öğretmen sayısının orantılı olmaması, okullarımızın büyük bölümünde yardımcı personel bulunmayışı, okul yöneticilerinin sahip olduğu yeteneklerini ortaya koymalarını engellemekte ve yöneticilerin birçoğunda tükenmişlik belirtileri gözlenebilmektedir. Koçak (1988:76)’ın yaptığı araştırmaya göre okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler birbirini tanımamaktadır. Bu yüzden bazı ailelerde çeşitli nedenlerle okul ve okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar yüzünden okullara katılımının sağlanması güçleşebilmektedir. Bu sorunlara okul yöneticisi ve öğretmenlerin veli katılım ve desteğine gereken önemi vermemesi, okulun kaynaklarının yeterli olmaması, yönetici ve öğretmenlerin velilere karşı tutumlarının olumsuz olması, Okul Aile Birliklerinin örgütlenmiş olmaması, toplantılarda velilerin ilgi ve gereksinimlerine yer verilmemesi, toplantıların uygun ortamlarda yapılmaması vb. sebepler sayılabilir. Okulun yalnızca öğretim etkinliklerine yer vermesi, okulun yönetim sürecinden velileri uzak tutma eğiliminde olması, okul içinde dayanışma

eksiklikleri bulunması, toplantı sürelerinin yetersiz olması, okulun çevreden kopuk olması da bu sebeplere eklenebilir (Yiğit ve Bayraktar,2006:23–24).

Kaplan (2002: 135)'ın belirttiğine göre; okul aile birlikleri görevlerini yerine getirmemektedir. Okul-aile birliği okulun amaç ve eğitim ilkeleri ile okul çalışmaları hakkında velileri aydınlatmak, sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada işbirliği sağlamak, öğrenci başarısını artırmak için veli ve okul arasındaki koordinasyonu sağlamak, ailede, çevrede ve okulda öğrencilerin iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, çevrede sosyal yardıma muhtaç öğrenci ve velilere yardım etmek görevleri arasında yer almaktadır (Doğan,1995:6). Fakat günümüzde okul aile birlikleri belirtilen bu özelliklerden çok uzakta kalmakta; sadece kâğıt üzerinde işlevsel özellik göstermektedir. Kazak (1998: 110–112)'a göre; okul-aile birliğinin, okulun eğitim etkinlikleri ve yönetmelikleri konusunda velileri bilgilendirmesi yöneticilere göre çoğunlukla, öğretmenlere göre ise ara sıra gerçekleşmektedir. Okullarımızın çoğundaki okul aile birlikleri ne yazık ki, okulların bazı ihtiyaçlarını gidermeye ya da karşılamaya çalışan dernekler gibi faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Oysa okul aile birliklerinin amaçları, görevleri bunun çok ötesindedir, çok başkadır.

Özmen ve Harktı (2005) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin çevreyle olan ilişkilerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Unutulmamalıdır ki, okullar sadece öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin okulu değildir. Okulların en yakın çevresi olan ailelerin okula katılımını sağlamak için okul yöneticileri eğitimdeki değişikliklerden haberdar etmesi, okulun toplum ya da çevredeki yerini, başarı ya da başarısızlığını velilere duyurması gerekir. Fakat okul yöneticileri ve öğretmenler genelde velilerin işlerine müdahalede bulunacağını düşünerek velilerin katılımını ve desteğini istemekten çekinmektedirler. Oysaki velilere okulun eğitim anlayışı belirtilerek dikkatli bir şekilde sınırlar belirlenebilir. Böylece veliler kendilerini ilgilendiren konularda söz sahibi olduklarını kavrayarak ona göre desteklerini geri çekmek yerine kendi rol ve görevlerini üstlenebilirler.

Başaran (1996:24)'a göre Türkiye'de okullar çevrelerine kapalıdır. Çevre ile okul ilişkisini kuran yalnızca okul-aile birliğidir. Her okulda bulunan Okul-aile birliklerinin çalışmalarını okulun içinde bulunduğu çevrenin özellikleri etkilemektedir. Okul-aile birliğinin görülen işlevleri ise, okulun eğitim programlarını geliştirmeye yönelik çevrenin isteklerini okula yansıtmaktan ziyade okula maddi yardım toplamak ve

öğrencilerin ders durumlarını aileye iletmektir. Bu nedenle Okul Aile Birlikleri mutlaka işlevsel hale getirilerek, bu işbirliğinin sağlanmasında velilere planlama ve organizasyon sorumluluğu verilmelidir. Aileden okula ve okuldan aileye karşılıklı bilgi akışını sağlayan bir işbirliği yapısının oluşturulması ve bunun sürekli hale getirilmesi gerekir (Gökçe,1997:103). Okul yöneticileri öğretmen ve velileri teşvik ederek, okulu bir işbirliği merkezi haline dönüştürebilir. Bu konuda işbirliği yapıldığında sağlanacak yararlar ve üzerlerine düşen sorumlulukları anlatan konferans ve seminerlerin düzenlenmesi, bülten ve broşürlerin dağıtılması da işbirliğini etkinleştirebilir.

Okul için nitelikli eğitimde aileler ile iletişim ve işbirliği çok önemlidir. Fakat ailelerden kaynaklanan bazı sorunlar okul tarafından sıkıntı yaratabilmektedir. Ailelerde yaygın olan, *öğrenmenin okulda ve öğretmenin sorumluluğunda gerçekleşmesi gerektiği* düşüncesinden dolayı (Gürşimşek, 2003: 125), bugün ülkemizde okul ile aile arasında büyük bir boşluk, bir kopukluk vardır. Dağlı (2000)'nın belirttiğine göre okul müdürlerinin iletişim becerileri “orta” düzeyde yeterlidir. Çelik (2005;42) eğitim sistemimizde okul aile ilişkisi denince akla çok fazla üretken olmayan sıkıcı toplantıların yapıldığı etkinliklerin geldiğini, okul aile ilişkilerinin belli bir yapaylıktan öte geçemediğini belirtmiştir. Disiplin ağırlıklı bilgilendirmelerin ve uyarıların yapıldığı bir eksen etrafında yürütülmeye çalışıldığını, okul ve ailenin çok ayrı işlevlere sahip ve birbirinin işine karışmaması gereken kurumlar olarak algılandığını vurgulamıştır. Yiğit ve Bayraktar (2006,59)'a göre aileden kaynaklanan sorunlar, anne babanın ilgisizliği, aile içi şiddet, ailenin ekonomik koşulları, ailenin eğitim düzeyi, ailenin kültür yapısı, aile üyelerinin eğitimle ilgili geçmiş yaşantıları, annenin çalışması şeklinde sıralanmaktadır. Aile büyüklüğü, ailenin mesleği ve boşanma durumu da bu sebepler içine dâhil edilebilir.

Aile toplumun vazgeçilmez unsuru olması nedeniyle çocukların eğitimsel sürecinde önemli etkisi olduğu yadsınamaz bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Teknolojik ve bilimsel gelişmeler günümüz insanını toplumsal yaşamın çeşitli sorunlarına boğmuştur. Aile yaşamı toplumlarda giderek sorunlu bir hal başlamıştır. Bu nedenle çocukların eğitimi üzerinde ailelerin etkili bir rol üstlenemedikleri görülmektedir. Artan nüfus yoğunluğu beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Bunların başında eğitim, sağlık gibi sorunlar sayılabilir. Eğitim sorunu gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de eğitim için yeterli kapasite sağlanamamakta ve ikili

eğitim yapılmaktadır. Bu nedenle okulun görevlerinin bir bölümü aileye ve çevreye düşmektedir. Okulda geçen srenin azalması, evde geçen srenin artması öğrencilerin okuldaki denetim süresini azaltmaktadır. Fakat günümüzde çalışan annelerin sayılarının artmasıyla evdeki denetim süresi de kısalmıştır. Bu durum okul aile iş birliğini zorunlu hale getirmekte ve bunun yanı sıra çift yönlü iletişimi de gerektirmektedir (Doğan,1995:5).

Okul yöneticileri okul aile ilişkilerini eğitimi zenginleştiren, okul ve ailenin birbirini tanınmasına olanak sağlayan önemli bir alan olarak görmelidir. Okul yöneticilerinin ailelerin okulun yönetim mekanizmasına ve karar alma sürecinde yer almasını sağlaması gerçek anlamda okula ailelerin katılımını sağlayabilir. elik (2005) tarafından yapılan araştırmada ğretmen ve yöneticilerin yaşadıkları okul-aile işbirliği sorunları genellikle velilerin çocuklarının ders başarıları ile ilgili olduğunda okula gelme, çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, çocuklarıyla ilgili sorun olduğunda görüşmek istemeleri, eğitim düzeyi azaldıkça okul ile ilişkilerinin de azalması, parasal konularda problem çıkarmaları, okulu, programı ve ğretmeni yeterince tanımama gibi problemlerle karşılaşıldığı görülmüştür. Veliler açısından bakıldığında öğretmenlerin ve yöneticilerin okulda aldıkları kararlarda velilerin görüşlerine yer vermemesi, çocuklarını yalnız problem olduğunda çağırmaları, çocuklarının akademik başarıları konusunda ilgilenmeleri olarak belirtmişlerdir. Bu da okul-aile işbirliğinin sağlam bir yapıda olmadığının göstergesi olmaktadır.

Balcı(1993) tarafından yapılan “Etkili Okul ve Türkiye’deki İlköğretim Okullarının Etkililiği” konulu araştırmada, yöneticilerin yönetsel işleri birinci planda gerçekleştirmeleri gereken işler olarak algıladıkları saptanmıştır. Buna karşılık okul yöneticilerinin ğretim işlerini ikinci plana attıkları belirtilmiştir. Özdayı ve Uzunçarşılı (1996)’nın “Eğitim Yöneticilerinin Yönetsel Zamanlarını Kullanmalarının Verimlilik Açısından Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında da benzer sonuçlara rastlanmıştır. Yöneticilerin en fazla; okullarda ğrenci sorunları, bürokrasi, kurumlar arası yazışmalar ve raporlar, eğitim ğretim etkinliklerinin plan ve programlanması, problem çözme, karar verme, dosya ve arşiv işleri, kırtasiyecilik işlerine zaman harcadıkları saptanmıştır. Yapılan bu araştırmalarda okul yöneticilerinin okul veli işbirliği ve iletişimiyle ilgili çalışmalara yeterli şekilde zen göstermedikleri açıkça bellidir. Bu

nedenle ülkemizde okul yöneticilerinin velileri okula çekebilmek için öncelikle velilerle birlikte çalışma durumunu gözden geçirmesi gerekmektedir.

Türk eğitim sisteminde ise, ailelerin okul yönetimine katılımı konusunda ciddi sorunlar olduğunu gören araştırmalar bulunmaktadır. EARGED tarafından 2000 yılında yapılan araştırmaya göre, veliler eğitim süreci ile ilgili kararlarda kendilerinin görüşünün alınmadığını, kendilerine toplantılarda yeterince söz hakkı verilmediğini, verilse de bunun belirli velilerle sınırlı kaldığını, alınan görüş ve önerilerinin daha sonra kullanılmadığını belirtmişlerdir. Yine aynı araştırma sonuçlarına göre, öğretim programının hazırlanması, ders yılının başlangıç ve bitiş tarihlerinin belirlenmesi, ders kitapları ve diğer ders araç gereçlerinin seçimi, öğrenci kıyafetlerinin seçimi, çocuğunun öğretmenini belirleme gibi konularda yönetici ve öğretmenler, velilerin aktif katılımından yana değildirler. Oysa veliler bu konularda bizzat ya da görüş bildirerek katılmak istediklerini belirtmişlerdir. Okula hizmet götürmek amacıyla maddi yardım toplama ve maddi yardımda bulunma, servis araçlarının ihalesi, okulun çevre temizlik ve düzeni, eğitim araçlarının sağlanması ve bakımı, okulda düzenlenen etkinliklerde görev alma gibi konularda ise yönetici ve öğretmenler velilerin bizzat katılmalarını isterken; veliler bu konularda katılmama eğilimi taşıyan görüşler ortaya koymuşlardır(MEB,2000,s.113'den Aydın,2004,170).

Bu sonuçlar okullarımızda aile ve okul arasındaki iletişimin yetersizliğini iş birliğinden çok kesin sınırlarla ayrılmış görevlerin belli taraflarca yapılması ve karşı tarafın kendi işine karışmaması biçiminde bir katılım anlayışının olduğunu göstermektedir (Aydın,2004:170). Oysa okulun toplumun okulu olabilmesi, hem yönetime katılarak kararların etkilenmesi hem de bu kararların uygulanması ile ulaşılacak sonuçların etkilenmesi çabaları ile olanaklıdır. Burada temel görev ise okul yöneticileri ve öğretmenlere düşmektedir.

1.3. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri nedir?(Denizli İli Örneği)

1.4. ALT PROBLEMLER

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin;
  - a- Eğitim öğretime katkı sağlama,
  - b- Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama,
  - c- Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme,
  - d- Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında;
    - 1-) ilköğretim okulu öğretmenlerinin,
    - 2-) öğrenci velilerinin görüşleri nedir?

2. İlköğretim okulu yöneticilerinin;
  - a. Eğitim öğretime katkı sağlama,
  - b. Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama,
  - c. Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme,
  - d. Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri;
    - 1-) cinsiyete,
    - 2-) eğitim durumuna,
    - 3-) medeni durumuna,
    - 4-) branşına göre bir farklılık göstermekte midir?

3. İlköğretim okulu yöneticilerinin;
  - a. Eğitim öğretime katkı sağlama,
  - b. Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama,
  - c. Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme,
  - d- Okul-aile işbirliğini öğrenci velilerini gerçekleştirmeleri açısından okula çekme başarıları hakkında öğrenci velilerinin görüşleri;
    - 1-) cinsiyete,
    - 2-) eğitim durumuna,
    - 3-) medeni durumuna,
    - 4-) mesleğine
    - 5-) öğrencisinin sınıfına göre bir farklılık göstermekte midir?

4. İlköğretim okulu yöneticilerinin;
  - a. Eğitim öğretime katkı sağlama,
  - b. Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama,
  - c. Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme,
  - d. Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Denizli il merkezinde görev yapan ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açılarından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemek ve öneriler geliştirmektir.

1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Okul yöneticileri, velilere okulları hakkında bilgi verirken her şeyden önce doğru bilgi vermelidir. Okullar hakkında doğruyu bilmek velinin hakkıdır. Doğru bilgi vermesi demek gizli kalması gereken bilgilerin verilmesi demek değildir. Velilerle görüşmelerde onların da sırlarını saklamayı bilmelidir. Kısaca, verilmesi yerinde olacak bütün bilgileri doğru olarak vermeye çalışmalıdır. Tarafsızlık doğrulukla yakından ilgilidir. Okullar hakkında bilgi verilirken, öğrencilerin iyiliğinden ve gelişmelerinden başka hiçbir menfaat gözetilmemelidir. Okullar hakkında bilgi verme işlerinde bir devamlılık olmalıdır. Sık sık veli toplantıları yapılmalı, genel açıklamalarda bulunmalı, ferdi görüşmeler zaman geçirilmeden yapılmalıdır. Bilgi verirken; açık, anlaşılır, velilerin seviyelerine uygun bir anlatım şekli seçilmelidir. İlgi çekici bir açıklama yapılmalıdır. Her seviyedeki veli bundan yararlanmalıdır. Verilen bilginin miktarı ve ölçüsü önceden belirlenmelidir. Velileri sıkın yollara başvurulmamalı, bunun yerine yapılmış ve iyi sonuç alınmış işler belirtilmelidir.

İlköğretim basamağı çocukların temel bilgi ve becerilerle donanık olmaya çalıştıkları basamaktır. Çocukların etkili birey olmalarında okul ile ailenin rolü yadsınamaz bir gerçektir. Bu amaçla okul ile ailenin eşgüdümlü olarak çalışmaları

ailelerin okuldaki yapılan etkinliklerden haberdar olmalarıyla anlaşılacaktır. Bunun için okul yöneticilerinin aileleri okula çekmeleri gerekmektedir. Okul yöneticilerinin velilerle birlikte olmaları, eğitimin nasıl gerçekleştiği konusunda ailelerin bilgi sahibi olmalarına olanak tanıyacaktır. Aileler okuldaki çocuklarının eğitiminin kalitesinin artırılmasında okul yönetimine maddi manevi katkılar getirmede çaba içerisinde olacaklardır. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerinin belirlenmesi bu konudaki engellerin giderilmesine olanak sağlayacağından dolayı önemlidir. Çalışma sonuçları okul ile aileler arasındaki etkileşimin artırılmasında yeni çalışmalara olanak tanıyacaktır.

1.7. SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılanlar anket sorularına samimi ve doğru cevaplar vermiştir.
2. Ölçme aracının kapsam geçerliliği için başvuru uzman kanıtları yeterlidir.

1.8. SINIRLILIKLARI

1. Araştırmanın örneklemini Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarındaki görev yapan öğretmen ve velilerle sınırlıdır.
2. Toplanan veriler 2006–2007 öğretim yılı verileri ile sınırlıdır.

1.9.TANIMLAR

Okula çekme başarısı: Okul yöneticilerinin öğrenci velilerini etkili biçimde okuldaki eğitim öğretim çalışmalarına katmadaki becerisi.

Öğrenci velisi: Öğrencinin annesi, babası veya yasal olarak sorumluluğunu üstlenen kişi (İlköğretim kurumları yönetmeliği, madde 4)

Eğitim öğretime katkı sağlama: Okul yöneticilerinin öğrencilerin bilgi, beceri, tutum ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamak amacıyla faaliyetlerde bulunması.

Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama: Okul yöneticilerinin öğrencilere yönelik zihinsel faaliyetlerin yanı sıra sosyal, kültürel, psikolojik ve fiziksel anlamda gelişmelerine katkı sağlayacak etkinliklerde bulunması.

Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme: Okul yöneticilerinin okulda alınan kararlarda yapılan eğitim öğretim faaliyetlerinde aile katılımını sağlaması.

Okul aile işbirliği: Okul ve ailenin öğrencinin her yönden gelişimini sağlamak amacıyla eşgüdümlü olarak çalışması.

Okul uygulamaları: Öğrenci velilerini okula çekmek için yapılan eğitim-öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul aile işbirliğini gerçekleştirmeleri alanlarındaki etkinlik ve faaliyetler.

Veli katılımı: Velilerin eğitim-öğretime katkı sağlama, bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, okul aile işbirliğini gerçekleştirmeleri alanlarındaki okul uygulamalarına etkin olarak katılması.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar bulunmaktadır. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı ile ilgili olarak doğrudan yurt içinde ve yurt dışında yapılmış herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte konu ile dolaylı ilgili de olsa; bazı araştırmaların gözden geçirilmesi ve elde edilen verilerin yorumlanması açısından yararlı olacağı düşünüerek ulaşılabilen araştırmalar kısaca özetlenmiştir. İlk önce yurt içinde yapılan araştırmalara, ikinci olarak ise yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Şişman (1986) tarafından yapılan“*Orta Dereceli Okullarda Okul-Aile Birliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi*” adlı araştırmada, Orta dereceli okullarda okul-aile birliklerinin görevlerini ne ölçüde yerine getirdiklerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmaya, Eskişehir il merkezindeki genel liselerde çalışan yönetici ve öğretmenlerden 117’sine, bu okullara devam eden öğrencisi bulunan velilerden 289’una uygulanan anketler değerlendirme kapsamı içine alınmıştır. Araştırmada, yönetici, öğretmen ve veli görüşlerine göre okul aile birlikleriyle ilgili olarak, okul aile birliklerinin okulun amacı ve eğitim etkinlikleri konusunda velileri aydınlatmada yetersiz kaldığı, okulun her türlü imkanlarından velilerin de yararlanmasını sağlayacak etkinliklerden genel olarak uzak kalındığı, bireysel farklılıklara sahip belirli yeteneklere sahip öğrencilere ve çeşitli yönlerden özürlü öğrencilere okul içinde ve okul dışında yeterli eğitim ortamları hazırlanmadığı, öğrencilere her yönden istendik davranış kazandırmada okul aile birliklerinin yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.

Doğan (1995) tarafından yapılan “*Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul Aile İletişiminin Engelleri*” adlı araştırmada; Ankara Keçiören İlçesi merkez ilköğretim okullarındaki öğretmenler ile veliler arasındaki iletişimi engelleyen faktörlerin neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Ankara Keçiören ilçe merkezi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve bu okullara devam eden sekizinci sınıf öğrencilerinin velilerine uygulanan anketlerde n öğretmen gurubundan birinci kademededen 332, ikinci kademededen 284’ü; veli gurubunda ise, birinci kademe 611, ikinci kademe 659’u değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada birinci kademe öğretmenleri ve ikinci kademe öğretmenlerinin en önemli iletişim engeli olarak düşünceleri, velilerin okul ve eğitimle ilgili bilgilere yeterince sahip olmadıkları saptanmıştır. Velilerde ise, okul ve öğrenciyle ilgili bilgilerin veliye öğrenciyle iletilmesi, okulla ilgili kararlara katılma, tanıdık öğretmenlerle iletişim kurmada daha rahat olma gibi sıkıntılarının olduğu saptanmıştır.

Özdayı ve Uzunçarşılı (1996) tarafından yapılan “*Eğitim Yöneticilerinin Yönetsel Zamanlarını Kullanmalarının Verimlilik Açısından Değerlendirilmesi*” adlı araştırmada, 1996–1997 yılında orta öğretimde yöneticilik yapan 164 eğitim yöneticisine uygulanan anketlerin sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yöneticiler en fazla;

- 1.Okullarda öğrenci sorunları,
2. Bürokrasi,
3. Kurumlar arası yazışmalar ve raporlar,
4. Eğitim öğretim etkinliklerinin plan ve programlanması,
5. Problem çözme, karar verme,
- 6.Dosya ve arşiv işleri, kırtasiyecilik işlerine zaman harcamaktadır.

Bu konuların yöneticilerin verimliliğini olumsuz yönde etkilediği sonucu saptanmıştır.

Eroymak (Eskici) (1997) tarafından yapılan “*İlköğretim Okullarında Velilerin Okul Yönetimine Katılmaları*” adlı araştırmada, velilerin ilköğretim okullarında alınmakta olan kararlara katılma durumları, katılma istekleri, karar konularına

duydıkları ilgileri ve yeterliliklerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini 1996- 1997 öğretim yılında İzmir ilindeki 10 resmi ilköğretim okulunda okuyan 313 öğrencinin velisine ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 53 maddeden oluşan “Karara Katılma Anketi” oluşturulmuştur. Araştırmanın sonuçlarında ise, okul yönetimi tarafından alınmakta olan öğretimsel ve eğitimsel kararlarda velilerden de yararlanılabileceği, ancak velilerin uzmanlık isteyen ve kendilerini yeterli görmedikleri konularda okul yönetimine katılmaya istekli ve ilgili olmadıkları saptanmıştır.

Çayırılı (1998) tarafından yapılan “*İlköğretim 1.kademedeki Okul –Aile ilişkisi İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*” adlı araştırmada, ilköğretim 1.kademesindeki okul- aile ilişkisinin niteliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek, bu görüşler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmaya, Burdur İl Merkezindeki ilköğretim 1.kademedeki 20 okulda görev yapan ve sınıfı olan 163 öğretmen ve aynı okullarda okuyan öğrencilerin velilerinden 215 veli katılmıştır. Araştırmacı tarafından öğretmenlere 28, velilere 24 sorudan oluşan anket geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; veliler öğretmenlerden öncelikle çocuğunun okuldaki zihinsel faaliyetlerini öğrenmek istemektedirler. Öğretmenler ise, velilerden öncelikle öğrencinin evdeki zihinsel faaliyetlerine yönelik çalışmalarını öğrenmek istemektedirler. Yapılan veli toplantılarının ve görüşmelerinin sonucunda öğretmenlerin % 41.2’sine, velilerin %44.7’sine göre öğrencilerde değişimler görüldüğü vurgulanmıştır.

Kazak (1998) tarafından yapılan “*Okul-Aile İşbirliği ve Sorunları*” adlı araştırmada, velilerin toplumsal konularına bağlı olarak, ilköğretim okullarındaki okul aile işbirliği düzeyi, etkinlikleri ve problemleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki anket formu geliştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Sakarya il merkezindeki 16 ilköğretim okulundan random yoluyla seçilen 10 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Anketler 32 okul yöneticisi, 101 öğretmen, 306 öğrenci velisine uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, ziyaretlerle ilgili olarak tüm guruplar yeterli görülmektedir. Yönetici, öğretmen ve veli tutumlarının yanı sıra veli toplantılarıyla ilgili olarak önemli bir problemle karşılaşılmamıştır. Okul aile iletişimi açısından, okul aile birliklerinin fazla etkin olmadığı belirlenmiştir. Yazılı iletişim konusunda okul yetersiz görülmüştür.

Oğan (2000) tarafından “Okul, Okul Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi” adlı tarama niteliğinde betimsel bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmanın evrenini iki ayrı öğretim basamağını temsil etmesi ve ekonomik, sosyal, kültürel açıdan farklılık göstermesi sebebiyle Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu ve Ömer Seyfettin Lisesi’nin öğrenci velileri oluşturmaktadır. Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu’nun öğrenci sayısı 1925, Ömer Seyfettin Lisesi’nin öğrenci sayısı 783’tür. Örneklemin belirlenmesinde orantılı tabakalı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu teknikten yararlanarak Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu’ndan 240, Ömer Seyfettin Lisesi’nden 97 öğrenci velisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. 3 bölüm ve 52 sorudan oluşan veri toplama aracı velilere okulda görüşme yöntemiyle araştırmacının kendisi tarafından uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise, ilköğretimde çocukları olan velilerin okula daha sık gittikleri, okula gidiş sıklığının eğitim düzeyi yüksek olan velilerde arttığı, velilerin en çok ekonomik nedenler ve disiplin olayları nedeniyle okula çağrıldıklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, velilerin okula huzur içinde gidememe sebepleri öğretmenlerin olumsuz tavırları, çocuğun başarısızlığı, sonuç alınamayacağını düşünme, para istenmesi, kendi öğrenciliğinin anımsanması ve öğretmenlerin öğüt vermesi olarak sıralanmıştır. Velilerin Okul Aile Birliği toplantılarına katılmadığı, toplantılara katılmamalarına sebep olarak ise zamansızlık, çağrılmama, inançsızlık olarak belirtilmiştir. Veliler tarafından Okul Aile Birliği’nin ana-baba isteklerinin yönetime duyurulması, okul yönetiminin isteklerinin ana-babalara duyurulması, ana-babalar için eğitim ortamı, öğrencilerin başarı-başarısızlık durumu, çocuklar için eğitim ortamı ve çocukların korunması konularında etkinlik göstermesini istedikleri vurgulanmıştır. Velilerin büyük çoğunluğunun, çocuğunun eğitim başarısına katkıda bulunabileceği eğitim programları düzenlenmesinden yana olduğu, kadın velilerin düzenli görüşmeler istediği, erkek velilerin ise bülten çıkarılması, bilimsel etkinlikler yapılmasını istedikleri saptanmıştır.

Kaykanacı (2000)’nin “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yönetim İşlerine Verdikleri Önem ve Harcadıkları Zaman” adlı araştırmasında Milli eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okulu müdürlerinin bir öğretim yılı içerisinde, yönetim işlerine verdikleri önem derecesi ve harcadıkları zamanı saptamak amaçlanmıştır. 1996–1997 yılında Ankara il sınırları içindeki -Ankara’nın sekiz merkez ilçesinde (Altındağ,

Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle)- resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan toplam 302 ilköğretim okulu müdürüne 67 sorudan oluşan anketler, 1997 Mayıs-Haziran aylarında araştırmacı tarafından uygulanmıştır.245 tanesi toplanabilmiş, 57 tanesi geri dönmemiştir. Araştırma sonuçları aşağıda belirtildiği gibidir:

1.Eğitim öğretim işlerine ve personel işlerine verilen önemin pek çok, harcanan zamanın ise çok derecesinde yoğunlaştığı saptanmıştır.

2.Öğrenci işlerine ve okulu işletme işlerine verilen önem açısından çok, harcanan zaman açısından orta derecede yoğunlaştığı saptanmıştır.

Demir (2000)'in "*Öğrenci Velilerinin Beklentisi Açısından Özel ve Resmi İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması, Niğde İli Örneği*" araştırmasında Niğde'deki ilköğretim okullarında çocuğu öğrenim gören velilerin eğitim sürecine ilişkin beklentilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2 özel okul, 8 resmi ilköğretim okulundaki 394 veli oluşturmuştur. Velilerin 97'si özel okul, 297'si devlet okulu velisidir. 42 maddeden oluşan anket araştırmacı tarafından uygulanmış olup, araştırma bulgularında velilerin okullardan eğitim sürecine ilişkin beklentilerinin özel okul velilerinin okulun fiziki yapısı ve birimleri konusundaki beklentilerinin devlet okulu velilerinden fazla olduğu saptanmıştır. Velilerin okullardan eğitim sürecine ilişkin beklentilerinin öğrenim durumlarına, gelir düzeylerine göre farklılık gösterdiği cinsiyet, yaş ve mesleğe göre farklılık göstermediği saptanmıştır.

Çeviş (2002) tarafından yapılan "*Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi*" adlı çalışmada ilköğretim okullarındaki okul aile işbirliği ve iletişimi hakkında yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin varolan ve olması gereken durumlarla ilgili düzeylerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2001—2002 öğretim yılında Denizli il merkezinde görev yapan yönetici, öğretmenler ile velilerden 60'ar kişi katılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ve 36 maddeden oluşan anketin 1. bölümü yönetici ve öğretmenler için aynı, veliler için farklı hazırlanmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, öğretmenler varolan okul-aile işbirliği ve iletişimi durumlarında daha olumlu bir durum sergilerken, velilerin varolan durumdan pek memnun olmadıkları görülmüştür.

Yıldırım (2002) tarafından yapılan “*Müfredat Laboratuvar Okullarında Okul-Veli, Okul-Üniversite ve Okul-Çevre İşbirliği*” adlı araştırmanın temel amacı, eğitimde kaliteyi artırmayı amaçlayan müfredat laboratuvar okullarında okul-veli, okul-üniversite ve okul-çevre işbirliğinin yeterli düzeyde sağlanıp sağlanmadığını saptamaktır. Araştırma, 2000–2001 öğretim yılında Eskişehir ilinde bulunan 12 müfredat laboratuvar okulu ile bu okullarda görev yapan toplam 84 işbirliğini geliştirme ekibi üyesi ile çalışılarak yapılmıştır. Tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan birisi okul müdürlerine yönelik Okul Etkinlikleri Görüşme Formu, ötekisi işbirliğini geliştirme ekibi üyelerine yönelik Okul-Veli, Okul-Üniversite ve Okul-Çevre İşbirliği Anketi ile elde edilmiştir. Okul Etkinlikleri Görüşme Formu ile okul müdürlerinin müfredat laboratuvar okullarında okul-veli, okul-üniversite ve okul-çevre işbirliğini sağlamayı amaçlayan etkinliklerin ne ölçüde gerçekleştiği ile ilgili görüşleri toplanmıştır. Okul-Veli, Okul-Üniversite ve Okul-Çevre İşbirliği Anketi ile de işbirliğini geliştirme ekibi üyelerinin müfredat laboratuvar okullarında karşılaşılan okul-veli, okul-üniversite ve okul-çevre işbirliği ile ilgili sorunlarla bu alanlardaki işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan önerilere ilişkin görüşleri saptanmıştır. Araştırma sonucunda, müfredat laboratuvar okullarında okul-veli, okul-üniversite ve okul-çevre işbirliği için yapılması gereken etkinlikler içersinde okul-veli işbirliğinde, velilerin okul sorunlarını çözmeye yardımcı olması, okulda düzenlenen etkinliklere katılması ve velilerin okula yönelik ilgi ve bilgilerinden okulun yararlanması dışındaki etkinliklerin yeterli düzeyde gerçekleştirildiği; buna karşılık, okul-üniversite işbirliğine dönük etkinliklerin neredeyse hiç gerçekleştirilemediği; okul-çevre işbirliğine dönük etkinlikler içerisinde ise, okulların gereksinmelerini karşılamada çeşitli kamu kuruluşlarının ve özel sektörün katkısını sağlama, okula ait bina ve tesislerin çevrenin gereksinmeleri için kullanılması ve okula yönelik olumsuz görüş oluşmasını engellemeye dönük önlemler alınması dışındaki etkinliklerin gerçekleştirilebildiği saptanmıştır.

Kaplan (2002) tarafından yapılan “*İlköğretim I. Kademe Okul-Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi*” adlı araştırma, İlköğretim I. Kademe düzeyinde okul-aile arasında eğitimsel birlikteliği sağlamak, okuldaki eğitime ailenin katkısını gerçekleştirmek, mevcut uygulamaların bu konudaki ihtiyacı karşılamadığından hareketle yeni bir model önerisinde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, okulun ailenin ve öğrencilerin okul-aile işbirliğine yönelik görüşleri, anket tekniği

kullanılarak tespit edilmiştir. İstanbul ili Şişli ilçesinde bulunan 10 devlet okulunda yapılan bu araştırmada, ailedeki eğitimin okuldaki eğitime alt yapı olması, okuldaki eğitimin ailede sürmesi, çevre-okul ve aile arasındaki kültürel ilişkilerin geliştirilmesi, mevcut sistemde sorunların tespiti, eğitim programlarının ve politikalarının yeniden gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Arslan ve Nural (2004) tarafından yapılan “Okul Öncesi Eğitiminde Okul-Aile İş Birliğinin Önemi” adlı araştırma okul-aile işbirliğini geliştirmek ve ailelere bu konuda rehberlik yapması amacıyla plânlanan programın yararlılık düzeyini saptamak amacı ile yapılmıştır. Araştırmaya 2001–2002 öğretim yılında Trabzon il merkezindeki resmî ilköğretim okulları bünyesinde okul öncesi eğitimi veren anasınıfları ve anaokulları bünyesindeki 5–6 yaş grubu çocuklarının velileri katılmıştır. Evren içinde yer alan okullarda “Aileler için Etkinlik Takvimi”nin üç ay boyunca veliler tarafından uygulanacak olması ve öğrenci velilerinin sayılarının çok olması dolayısıyla evrenden örneklem alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Aileler için Etkinlik Takvimi” oluşturulmuştur. Okul öncesi öğretmenlerine, takvim ve etkinlikler, veliyle yapılacak olan toplantılar, ikili görüşmeler, sürekli iletişim hâlinde olma vb. konular hakkında ön bilgi verilerek, Aileler için Etkinlik Takvimi’nin üç ay boyunca uygulanması istenmiştir Bu üç ay boyunca okullara sürekli ziyaretler yapılarak takvimin uygulanması ile ilgili bilgi alınmıştır. Üç ayın sonunda araştırmacılar tarafından geliştirilen anket velilere uygulanmış ve sonuçları toplanarak değerlendirilmiştir. Buna göre anket formu geliştirilerek “Okul Öncesi Eğitiminde Okul-Aile İş Birliğinin Önemi” konulu araştırmada anket tekniği kullanılmıştır. Velilerin okul dışındaki bilgi kaynaklarıyla tanışması, çocukların okul öncesi eğitimiyle ilgili bilgi vermesi, çocukla aralarındaki ilişkinin kuvvetlenmesi, çocuğun eksik yönlerini tanımada fırsat vermesi, uygulaması kolay etkinlikler sunması gibi maddelere olumlu cevaplar verdiği saptanmıştır. Veliler tarafından bu takvimin aileye eğitimsel rehberlik yapması konusunda yararlı bulduklarını belirtilmiştir. Araştırma bulgularına göre, velilerin büyük çoğunluğunun okul ile işbirliğine girmeye hazır, ancak bu işbirliğinin nasıl başlatılarak sürdürüleceğine ilişkin nelerin yapılabileceği konusunda önemli bir rehberlik ihtiyacı içinde oldukları saptanmıştır.

Albayrak (2004)’ın “İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı” adlı araştırmasında ilköğretim okullarının yönetiminde okul

aile birliklerinin okul yönetimine katkısının düzeyini tespit etmek, sorunları dile getirmek, önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Araştırmaya 2003–2004 öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 548 yönetici ve öğretmen, 292 okul aile birliği üyesi olmak üzere 840 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda, yönetici ve öğretmenler okul aile birliği üyelerinin okul yönetimi ile olan işbirliği düzeylerini yetersiz buldukları, okul aile birliği üyelerinin ise kendilerini yeterli buldukları tespit edilmiştir. Çözüm önerileri olarak ise, okul yönetiminin okul aile birliğine işlevsellik kazandıracak önlemler alması gerektiği, okul aile birliğinin de kendi konumunu güçlendirecek çalışmalar yapması gerektiği saptanmıştır.

Aslanargun ve arkadaşlarının yaptığı (2004) “*Okula Yönelik Veli İlgi Yetersizliğinin Sebepleri*” araştırmasında velilerin okula ilgisiz olmalarının sebeplerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma bulgularında veliler okula ilgisizlik sebeplerini işlerinin çokluğu, kendi eğitim düzeylerinin yetersiz olması, öğretmen ve yöneticilerin ilgi göstermemesi olarak belirtmişlerdir. Ailelerin okula yönelik ilgi yetersizliğinin temelinde, okul yönetimi ve öğretmenlerle iletişimsizlikten kaynaklanan yanlış anlamaların ve şüphelerin bulunduğu saptanmıştır.

Harktı ve Özmen (2005) tarafından yapılan “*Denizli İlindeki İlköğretim ve Orta Öğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri*” adlı araştırma, okulların çevre ile ne derecede bütünleşebildiklerini ortaya koymak ve alanyazındaki bilgiler ve bu araştırmadan elde edilen bulgular eşliğinde, etkili eğitimin gerçekleştirilebilmesine yönelik öneriler geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini Denizli ilindeki ilköğretim ve orta öğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına, Denizli il merkezindeki üç eğitim bölgesinde yer alan orta dereceli okulların tümü, ilköğretim okullarından ise, her eğitim bölgesinden rastgele yöntemle seçilen dörder okul örneklem olarak alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul-çevre ilişkisinin genellikle orta düzeyde gerçekleştiğini yansıtmaktadır. Bununla beraber, veriler, okul-çevre ilişkisinde yöneticilerin başarı düzeyinin yönetici, rehber öğretmen, branş öğretmeni ve sınıf öğretmeni sıralamasına göre gittikçe azaldığını ortaya koymaktadır.

Çelik (2005) tarafından yapılan “*Okul-Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar*” adlı araştırmanın temel amacı; ilköğretim I. kademe yöneticilerinin, öğretmenlerinin ve ana babalarının okul aile ilişkilerinde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini alarak,

okul ile aile arasındaki sorunları ve beklentileri belirlemektir. Bu araştırmanın örneklemini, Kadıköy, Ümraniye ve Maltepe ilçelerindeki Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilköğretim kurumlarında görev yapan toplam 195 öğretmen, 25 yönetici ve yine bu kurumlarda çocukları okuyan 595 anne-babadan oluşmaktadır. Bu araştırmada veri toplamak amacıyla anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Bu araştırmada sorunlara katılım oranları oldukça yüksek düzeydedir. Öğretmenlerin okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; Velilerin çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri, velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleridir. En az sorun yaşadıkları konular ise; velilerin öğretmenlerle karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak istememeleri, velilerin öğretmenlerle olan ilişkilerinde saygılı davranmamaları ve velilerin işbirliğine açık olmamalarıdır.
2. Öğretmenlerden okul-aile ilişkilerinde cinsiyetlerine göre bayan öğretmenler; yaşlarına göre 20–30 yaş arasındaki öğretmenler; statülerine göre yönetici olanlar ve branşlarına göre de diğer branşlar daha çok sorun yaşamaktadır.
3. Ana babaların okul-aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması, okulla ilgili kararların alınmasında velilerin fikrinin alınmaması, velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda çağrılmasıdır. Ana babaların okul-aile ilişkilerinde en az sorun yaşadıkları konular ise; öğretmenlerin ödevleri kontrol etmemesi, öğretmenlerin yalnızca para ile ilgili konular olduğunda görüşmek istemesi ve öğretmenlerin velilerle ilişkilerinde, velilere karşı aşırı derecede kuralcı ve katı davranmasıdır.
4. Ana babalardan okul-aile ilişkilerinde statülerine göre babalar; eğitim durumuna göre de okula gitmeyenler ve ilkokul mezunu olanlar daha çok sorun yaşamaktadır. Yaşlarına göre ise; velilerin okul hakkında yeterince bilgilendirilmemesi ve sınıf etkinliklerinde daima belirli kişilere görev verilmesi konusuna 20–30 yaş grubundaki veliler 41–50 yaş grubundaki velilerden daha çok katılmaktadır. Öğretmenlerin öğrenci ve velilerle ilgili ön yargılara ve olumsuz tutumlara sahip olması konusuna ise 51–60 yaş grubundaki veliler 31–40 yaş grubundaki ve 41–50 yaş grubundaki velilerden daha çok katılmaktadır.

Genç (2005) tarafından yapılan “*İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*” adlı araştırmanın temel amacı, ilköğretim I. kademedeki okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Araştırmada, Erzurum il merkezindeki 10 ilköğretim okulunda görev yapan 200 öğretmen ve öğrenim gören 200 öğrenci velisi örneklem grubuna alınmıştır. Veri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan anketler (öğretmen ve veli anketi) kullanılmıştır. Anketler, “öğretmen-veli görüşmeleri”, “veli toplantıları” ve “okul-aile birliği” biçiminde üç boyutta öğretmenler ve veliler için ayrı ayrı hazırlanmış ve okul-aile işbirliğiyle ilgili öğretmen ve velilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmada, öğretmen ve veli görüşlerine göre, “öğretmen-veli görüşmeleri”nin sağlıklı bir şekilde yürütüldüğü, yılda en az iki defa “veli toplantısı” yapıldığı ve velilerin buna katılımlarının yüksek olduğu, “okul-aile birliği” ile ilgili olarak da yılda en az bir defa “okul-aile birliği” toplantısının yapıldığı ve velilerin katılımlarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Kara (2007) tarafından yapılan “*Denizli İlköğretim Okullarında Okul Çevre İlişkileri Üzerine Öğretmen Görüşleri*” adlı araştırmanın temel amacı Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul-çevre ilişkileri hakkındaki görüşlerini ve algılarını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2006–2007 öğretim yılında Denizli il merkezindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin 390 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlere araştırmacı tarafından geliştirilen ve 64 sorudan oluşan ölçek uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kendi okullarında yaşanan okul-çevre ilişkileri sorunlarına yönelik algıları orta düzeydedir.

2.2.Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Leitch ve Tangri (1988) tarafından yapılan “*Colombia’da Okul-Ev İşbirliğinin Engelleri*” adlı araştırmada okul-ev işbirliğine engel olan nedenleri saptamak amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ailelerin kendilerini temel engel olarak gördüğü saptanmıştır. Öğretmenlerin belirttiği engellerin bazıları; velilerin okulun rolüne ilişkin gerçek dışı beklentileri, velilerin okul etkinliklerine karşı ilgisizliği, velilerin işlerine daha çok zaman ayırmaları, eğitim programlarının velinin ilgisini çekmekten yoksun olması olarak sıralanmıştır.

Gelfer (1991)'in “*Öğretmen-Veli İşbirliği*” konulu makalesinde; çocukların eğitiminde öğretmenler ve veliler arasındaki işbirliğinin faydalarını belirtmiştir. Öğretmenlerin velilerle iletişim kurmaları için telefon görüşmeleri yapılması, yazılı iletişim kurulması, velilerin okulu ziyaret etmesinin önerilmesi, öğretmen-veli toplantılarının, ev ziyaretleri, velilere çocuklarının gelişimiyle ilgili bir gelişim listesinin gönderilmesi, velilere atölye çalışması yaptırılması çalışmaları önerilen yollar arasındadır.

Barnett (1995)'in ailelerin okulla bütünleşmesini vurguladığı makalesinde, ev ve okul arasındaki iki yönlü iletişimin, başarılı bir öğretmen-veli işbirliğinin kurulması için şart olduğunu belirtmiştir. İletişimi artırmak için velilerle gayri resmi toplantıların yapılmasını, sık sık olumlu telefon görüşmelerinin yapılmasını, velilere haber mektupları gönderilmesini, velilerin evlerine geziler düzenlenilmesini önermektedir.

Gutierrez (1998) tarafından yapılan “*Okul-Aile-Toplum İşbirliği Uygulamaları: Şehir Halk Okullarında Okulöncesi Program Hakkında Örnekolay Çalışması*” adlı araştırmanın amacı, Jersey şehrindeki halk okulları bölgesindeki toplum, aile işbirliği yoluyla okul öncesi programı GoodStarts'ın hatırlatmayı yaratabilmesi içindir. İkinci amacı, okulöncesi programın geniş halk okulları bölgesindeki okullarda neden olduğu tartışmaların kaynaklarını saptamaktır. Çalışmada görüşler tekli niteliksel örnek olay çalışması yoluyla çoklu kaynaklardan elde edilmiştir. Veriler gözlemler, dokümanlar, araştırmalar ve görüşmeler her biri bireysel olarak sunulmuştur. Araştırma bulgularına göre GoodStarts programının Agencylerle işbirliği süreci ile ailelerle işbirliği sürecinde öğrenci performansını geliştirdiği görülmüştür. Ayrıca orta düzeyde amaçlar okul-aile işbirliğini içerdiğinde iki yönlü iletişimi okul-aile arasında sağlamakta, çocuklarının eğitimine katılımını artırmakta, okula karşı gönüllülüklerini ve liderlik rollerini geliştirmekte, okul ve öğrenme hakkındaki aile tutumlarının gelişimini artırmaktadır.

Kenneth Vernon Brittingham (1998) tarafından yapılan “*Başarılı Okul, Aile ve Toplum İşbirliğinin Karakteristik Özellikleri*” adlı araştırma bu araştırma, okul, aile ve toplum işbirliği üzerine odaklanmıştır. Bu amaçla niteliksel bir çalışma yapılmıştır. Araştırma Wisconsin Okul bölgesindeki deneklerle gerçekleştirilmiştir. Araştırma, detaylı hazırlanmış görüşmeler, özellikler görüşlere göre tanımlanmış, süreçler ve stratejiler okul uygulamalarının aile ve toplum işbirliğinin daha çok geliştirilmesinde kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, liderlik, işbirliği ve iletişimle birlikte rehber

olmak amacıyla çocukların durumlarını geliştirmede, gençler ve aileleri arasında güçlü bir okul, aile ve toplumsal işbirliğinin kurulmasının gerektiği belirtilmiştir.

Osborne (1999) tarafından yapılan “*Okul Kurulu ve Veli Katılımı: Yeni Bir Bakış Açısı*” adlı araştırmasında okul kurullarının veli katılımını artırmadaki çalışmalarının etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, veli katılımının kalıcı olduğu, okul kurullarının aile katılımını her yönüyle kabul etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Okul kurullarının okul yönetimleri ile işbirliği içerisinde çalışması, veli katılımını destekleyecek ve izleyecek bir plan geliştirmesi belirtilmiştir. Veli katılımı için, okul geceleri, müzik dinletileri, veli-öğretmen görüşmeleri, sınıf partileri gibi etkinliklerin önemli olduğu ve katılımın tek bir yolu olmadığı saptanmıştır.

Gloria Cecil Cole (2003) tarafından yapılan “*Çalışmada Bir Sistem Yaratma: Öğrenci Başarısını Geliştirmede Aile Desteği Oluşturma*” adlı bu çalışmanın amacı, kamu yararına hizmet eden organizasyonların ailelere yardımcı olması, ailelere okullarla ilgili olarak karşı karşıya kaldıkları engelleri anlama, okullarla ilgili konularda bilgi sağlama ve anladıkları ve yorumladıkları bilgilerindeki gelişmeleri kontrol etmektir. Bu projede iki araştırma sorusu ortaya çıkmıştır. Birincisi; çocukların eğitiminde ailelerin aktif olmalarına yardımcı olacak programı düzenlemede ve sağlamada kamu yararına çalışan organizasyonlar ne tür bilgi verebilir?, ikincisi; kamu yararına dayalı organizasyonların çocuklarının eğitimsel kararlarını vermede kullandıkları bilgileri daha iyi öğrenme ve okul sistemleri hakkındaki bilgiyi elde etmelerinde ailelere yardım süreci nedir? Veri toplamak için araştırmada görüşme, soru ve workshop değerlendirmeleri kullanılmıştır. Bu organizasyonda elli aile, büyük ebeveynler, sekiz ve on ikinci sınıflardaki öğrencilerin velileri araştırmaya katılmıştır. Seçilenlerin tamamı bireysel olarak projeye katılmayı kabul etmişlerdir. Değerli görüşlerini belirtmişlerdir. Bu proje üç bölümden oluşmuştur: Programın oluşturulması ve geliştirilmesi, yedi bölümden oluşan workshop çalışmaları ve toplanan verilerin analizidir. Çalışmanın sonucu göstermektedir ki, çalışmanın güven düzeyi workshop çalışmasında dramatik olarak artmıştır. Araştırmaya katılanlar tarafından, okullardaki toplantılarda uygun zamanın belirlenmeyişi, gereksinimlerinin dikkate alınmayışi, saygının gösterilmeyişi, ailelerin evdeki dillerine uygun bir konuşmanın olmayışı olarak belirtilmiştir. Aile kurumundan zorlayıcı bilgi verildiği bulunmuş ve bunun az da olsa okullar tarafından yayılmasına bağlanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular kamu

yararına yapılan organizasyonların çocukların ailelerine çok kapsamlı programlar yapmasıyla yardım sağlayacağı belirtilmektedir.

Jula Anita Bryan (2003) tarafından “*Okul –Aile İşbirliği ile İlgili Olarak Okul Yöneticileri Arasındaki Ayrılıkları ve Uygulamadaki Öngörülerini Araştırma*” adlı bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışma, okul-aile işbirliğindeki ortaya çıkan faktörleri araştırarak ortaya çıkarmak, okul yöneticilerinin okul aile işbirliğindeki ayrılıklarını ve uygulamalarını belirlemektir. Çalışmaya 235 okul yöneticisi katılmıştır. Okul müdürleri şans yoluyla seçilmiştir. Seçilen yöneticiler Amerikan Okul Yöneticileri Birliği üyelerinden 2002–2003 öğretim yılında belirlenmiştir. Yöneticiler ilköğretim ortaöğretim ve yükseköğretim okullarından seçilmiştir. Okulların belirlenmesinde şehir, kasaba ve köyler göz önüne alınmıştır. Veriler geliştirilen anket yoluyla elde edilmiştir. Beşli likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Ayrıca niteliksel çalışmada yapılmıştır. Araştırma sonuçların göre ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim yöneticilerinin okul-aile işbirliği ile ilgili ilgi düzeyleri ve rol algıları arasında farklılığın olmadığı bulunmuştur. Bu sonucun daha önceki yapılan çalışmalarla örtüştüğü belirtilmektedir. Okul kurallarının okul-aile işbirliğinde ikinci önemli faktör olduğu okul yöneticileri tarafından belirtilmiştir. Bir diğer önemli bulguda algılama güçlükleridir. Ancak okul yöneticileri bunu önemli bir etkisinin olmadığını belirtmişlerdir.

Kevin S. Bracher (2003) tarafından yapılan “*Ortaöğretim Okullarında Sağlık Organizasyonları ve Öğrenci Başarısı Konusunda Aileler Arasındaki İlişkiler*” adlı çalışmanın amacı, iki boyutta ele alınarak aile katılımı ve sağlık organizasyonu ikisi arasındaki ilişki ve bunun öğrenci başarısı üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma Georgia varoşlarındaki 5 bölgedeki 44 ortaöğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada niteliksel bir çalışma kullanılmıştır. Araştırmada Haynes and Ben-Avie tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre aile katılımı ve sağlık organizasyonları arasında iletişim, gönüllülük ve karar verme kategori öğretmene bağlı olarak sağlık organizasyonlarında pozitif etki, akademik vurgu, yönetici etkisi, kaynak desteği noktasında doğrudan ilişki olduğu saptanmıştır.

Zorka Karanxha (2003) tarafından yapılan “*Geleneksel Halk Okulları ve Pennsylvania Charter İlköğretim Okullarındaki Aile Katılımı İle İlgili Bir Çalışma*” adlı çalışmanın amacı charter okulları ile halk okulları arasında aile katılımı ile ilgili olarak

herhangi bir farklılığın olup olmadığını belirlemektir. Ayrıca çalışma, cinsler arasındaki ilişkiler, sosyo-ekonomik durumlar aile katılımı ve okul çeşitlerini de araştırmaktadır. Bu çalışma okulların ve öğretmenlerin çocukların eğitiminde aile katılımı ile ilgili kullandıkları uygulamaları da araştırmaktadır. Şans yoluyla Pennsylvania ilköğretim özel okulları yöneticileri ve halk okulları yöneticileri seçilmiş olan maddelerden oluşan, check list ve açık uçlu sorulara verdikleri yanıtları alınmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, charter okulları velileri halk okullarına göre okulla ilgili kararlara katılmada daha etkili olduğu görülmüştür. Cinsiyet ve sosyo-ekonomik durumlarının aile katılımı noktasında etkisinin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Halk okulları ile charter okulları arasında aile katılımı konusunda benzer uygulamaların olduğu saptanmıştır. Halk okullarının charter okullarından daha fazla aile merkezli bir yapıya sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Dawn Anderson-Butcher, E. Gwyn Stetler ve Theresa Milde (2003) tarafından yapılan “*Genç Gelişimini Pozitif Desteklemede Okul-Toplum İşbirliğinin Yaygınlaştırılması İçin Bir Örnekolay Çalışması*” adlı çalışmada okul ve toplum organizasyonlarındaki işbirliği durumlarını araştırma tartışılmaya çalışılmaktadır. Bunun için iki çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk çalışmada öğretmenler, okul yöneticileri ve okula destek veren hizmet personeli katılmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak 90 kişi katılmıştır. Katılanlardan % 19 öğretmen, % 46 okul yöneticileri, % 5 okul sosyal hizmet işçileri, % 1 hemşire, % 2 councelor, % 7 beden sağlığı pratisyenleri, % 7 değişik rollerdeki kişiler, % 13 diğerleri olmak üzere çalışmaya katılmışlardır. Araştırmaya katılanların % 87’sinin o anda iş sahibi oldukları ve bunların en az bir yıl olduğu görülmüştür. Diğer % 44’lük kısmının ise 5 yıldan fazla işe sahip oldukları belirlenmiştir. Tüm katılımcılardan konferanslara katılmaları istenmiştir. Katılımcıların okullarındaki katıldıkları çeşitli işbirlikleri, programları ya da isteklerine göre çeşitli değerlendirmeleri yapılmıştır. Bunlardan birincisi okul dışı zamanlarını değerlendirme aktiviteleri, ikincisi ise okul içindeki değişik işbirlikleri ile yerel anlamdaki çeşitli organizasyonlardan oluşmaktadır. İkinci çalışmaya ise Ohio merkezindeki 19 okuldan 389 kişi katılmıştır. Katılımcıların % 85’i kadın, % 15’i erkeklerden oluşmaktadır. Uygulamaya katılanların etnik olarak farklılıkları olduğu görülmektedir. % 72 beyaz, % 25 Afrika kökenli Amerikalılar, % 1 Hispanic, % 2 diğerlerinden oluşmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunu sınıf öğretmenleri % 73, % 2 yöneticiler, % 3 paraprofesyoneller ve yardımcıları, % 6 öğrenci destek birimleri, % 16 diğer rollerde

olanlardan oluşmaktadır. Bu çalışmada 19 okuldaki yerel genç gelişim programlarına katılımcıların katılmaları istenmiştir. Programlar arasında jimnastik, rekreasyon gibi programlar vardır. Okul birimleri katılımcılardan aylık fakülte-birim toplantılarına katılmalarını istemiştir. Toplantılarda program güven düzeylerini değerlendirmeleri ile okul-dışı zamanları değerlendirme programlarını komşularıyla değerlendirmeleri istenmiştir. Tüm okul birimlerin de sunulan programların tamamına katılımcıları % 68'i katılmıştır. Toplantıların tamamlanması yaklaşık olarak 20 dakika sürmüştür. Toplantı bittiğinde katılımcılar araştırmaya ve araştırmacılara dönmüştür. Gerçekleştirilen araştırma sonuçları göstermektedir ki, iletişim, koordinasyon ve işbirliği bu ortaklıklarda sık sık sınırlı düzeyde kalmıştır. Daha geniş ve stratejik okul-toplum işbirliği tartışılmalıdır. Özellikle okul sosyal hizmet çalışanlarının rolleri işbirliğinin artırılması sürecinde ve sistem düzenlemelerinde fonksiyonları genişletilmelidir.

Jana L. Auperlee (2007) tarafından yapılan “*Okul Aile İlişkilerinde Ailelerin Algıları: Model Yaklaşımı, Psikolojik Mekanizmayı Etkileyen Faktörler*” adlı bu çalışma ilköğretim okulu öğrencilerinin aileleri için okulun nasıl bir destek sağladığını açıklamak için yapılmıştır. Çünkü, aile ve okul çocuğun sosyalleşmesinde temel önemli ve iki grubun arasında hayati öneme sahiptir. Çalışma Orta Michigan bölgesinde bulunan üç halk ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, okulun bulunduğu yer ve ailenin eğitim durumu okul-aile ilişkilerinde sosyal destek ve aile memnuniyetini değiştirmektedir. Özellikle varoşlarda yaşayan ailelerin düşük düzeyde sosyal destek vermeleriyle birlikte memnuniyeti düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Şehirlerde yaşayan ailelerde ise yüksek düzeyde memnuniyetle birlikte daha fazla sosyal destek vermektedirler. Ailelerin eğitim durumları ilişkileri etkilemektedir. Daha az eğitilmiş aileler az destek ve az memnuniyet gösterirken eğitim düzeyi yüksek olan aileler ise daha fazla destek ve memnuniyet göstermektedirler.

Jose Luis Cavazos (2007) tarafından yapılan “*Öğrenci Başarısı Riskinde Aile İlgisinin Etkisi Hakkında Analiz*” bu çalışma çocuklarının başarıları ile ilgili olarak öğrenci riskinde ailelerin algıları hakkında yapılmıştır. Öğretmenin görevi özel bir konuyu ya da bir amacı öğretmek iken bir ailenin görevi yaratıcı ve sorumlu bir yetişkin olarak yetişmelerinde yardımcı olmaktır. Çocuğun eğitiminde ailenin ilgisinin önemli olduğuna eğitimciler inanmaktadırlar. Araştırmanın uygulama çalışması Harlingen Consolidate bağımsız okul bölgesindeki ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim

okullarında yapılmıştır. 2006–2007 öğretim yılında 300 aile araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmacı tarafından bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma sonucuna göre, Amerika da yaşayan İspanyol ve Latin Amerika kökenli vatandaşların okulla ilişkilerinin diğer ırklardan kişilere göre daha pozitif olduğu sonucu görülmüştür. Sosyo-ekonomik düzey bakımından bakıldığında ailelerin gelir düzeyleri yüksek ise katılımlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Shelly Lynn Taylor Albritton (2003) tarafından yapılan “*Öğretmen Olarak Aileler: Çocuk Eğitiminde Aile Katılımını Geliştirme*” Bu çalışma politika yapıcılara, uygulamacılara, araştırmaları devam eden araştırmacılara ve genç çocuklarının okul başarıları için ailelere yardımcı olmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, aileler arasındaki okula katılımın ya da katılmamanın sıklığındaki farklılıklar, evdeki öğrenme aktivitelerine katılımı ile ilişkili olarak katılma ya da katılmama seviyelerindeki farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmaya 40 kişi PAT (Parents as Teachers) programına, karşısında da 40 kişi programa katılmayanlardan seçilmiştir. Çalışmaya okul çağına gelmemiş ve anaokulu seviyesindeki aileler katılmıştır. Çalışma 2002-2003 öğretim yılı Mississippi eyaletindeki dört eğitim bölgesindeki gruplar karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen olarak aileler adlı programa (PAT) daha fazla katılım gösterilmiştir. PAT adlı programa katılan ailelerin evdeki öğrenme aktivitelerine daha fazla zaman ayırdıkları görülmüştür. Bunun sonucunda çocukların okul zamanındaki başarılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, evreni, örnekleme, veri toplama aracı ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1.YÖNTEM

Bu araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar,2005,77–79). Araştırmanın amacı, Denizli ilköğretim okullarında görev yapan yönetici, öğretmen ve velilerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin velileri okula çekme başarıları hakkındaki görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma bu yönüyle betimsel bir çalışmadır.

3.2.EVREN

Bu araştırmanın evrenini, 2006–2007 öğretim yılı bahar döneminde Denizli ili belediye sınırları içerisindeki ilköğretim okullarında görev yapan 2958 öğretmen ve 67000 veli oluşturmaktadır.

3.3. ÖRNEKLEM

Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından evreni temsil eden örneklem seçilmiştir. Araştırmanın örnekleme “tabakalı örnekleme” ile 315 öğretmen ve 385 öğrenci velisi olarak belirlenmiştir. Birinci grubu 315 öğretmen, ikinci grubu ise 385 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Tabakalama, evrenin alt evrenlere ayrılarak örneklerin bu gruplar içerisinde basit örneklemeyle seçilmesidir (Arıkan,2004:143).

Örneklemedeki yönetici, öğretmen ve öğrenci velisi sayısı aşağıdaki formül kullanılarak bulunmuştur (Balci,1995:111).

$$n = \frac{\frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \cdot \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2}}$$

N= Evrenin büyüklüğü

n = Örneklem büyüklüğü

d = Başarı düzeyi(.05)

t = Güven düzeyinin tablo değeri (t: 1.96)

PQ= (.50) . (.50) = .25 maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi

Örnekleme ait istatistiki bilgiler tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo3.1 Örneklemdekilerin Dağılımı

GRUPLAR	N
Öğretmen	315
Veli	385
TOPLAM	700

3.4. VERİ TOPLAMA ARACI

Bu bölümde veri toplama aracının hazırlanması, ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği ile ölçeğin uygulanmasıyla ilgili bilgiler verilmiştir.

3.4.1 Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Veri toplama aracının geliştirilmesi için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. 9 alan uzmanı ve 1 dil uzmanının görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen görüşler doğrultusunda, araştırmacı tarafından “Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Envanteri” (ÖVOÇBE) adlı bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise ilköğretim okullarında yöneticilerin velileri okula çekme başarısı hakkında yönetici, öğretmen ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik 80 madde yer almaktadır. Yöneticilerden, öğretmenlerden ve öğrenci velilerinden her bir maddenin karşısında bulunan “Her Zaman”, “Çoğu Zaman”, “Arasına”, “Hiçbir Zaman” seçeneklerinden birinin

işaretlenmesi istenmiştir. Ölçekteki maddeler için düzey aralıkları $n-1$ formülüyle bulunmuştur(Tablo 3.2).

Tablo:3.2 Ölçekteki Maddeler İçin Düzey Aralıkları

Düzey Aralığı	Katılma Derecesi
1.00-1.75	Hiçbir zaman
1.76-2.50	Arasına
2.51-3.25	Çoğu zaman
3.26-4.00	Her zaman

3.4.2. Ölçeğin Geçerliliği ve Güvenirliği

Kişisel bilgiler ve ilköğretim okullarında yöneticilerin velileri okula çekme başarısı hakkında yönetici, öğretmen ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik veri toplama aracının geliştirilmesinden sonra, aracın geçerliliğini test etmek amacıyla, ölçme aracı uzmanların görüşüne sunulmuştur. Alınan eleştiriler değerlendirilerek yeni düzeltmeler yapılmıştır. Eğitim-öğretim boyutuyla ilgili 21, öğrenci gelişimi boyutu ile ilgili 20,velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme boyutuyla ilgili 16,okul aile işbirliği boyutu ile ilgili 23 olmak üzere toplam 80 maddelik veri toplama aracı hazırlanmıştır.

Çizelge 3.1. Ölçme Aracında Yer Alan Boyutlar, Soru Numaraları

Boyut	Soru Numaraları
Eğitim-öğretim	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21
Öğrenci gelişimi	22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41
Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme	42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,57
Okul aile işbirliği	58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80

Okul uygulamaları ve veli katılımı kategorilerinde 80 maddeden oluşan veri toplama aracının geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için 3 ilköğretim okulunda 48 öğretmen üzerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Ölçeğin okul uygulamaları ve veli katılımı kategorilerinde yer alan

1- Eğitim-öğretim,

2- Öğrenci gelişimi

3- Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme

4- Okul aile işbirliği alt boyutları arasındaki ilişki ile ilgili elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) istatistik programı ile çözümlenerek belirlenmiştir.

Ölçeğin güvenilirliğini ölçmeye yönelik örneklem dışından 3 ilköğretim okulundan; 7 ilköğretim okulu yöneticisi, 41 ilköğretim okulu öğretmeni ve 50 öğrenci velisine pilot bir çalışma yapılmıştır. Pilot uygulamada Cronbach-Alpha güvenilirlik değeri okul uygulamalarında .95, veli katılımında .93 olarak bulunmuştur.(Tablo 3.3)

Tablo 3.3. Pilot Uygulama Güvenirlik Sonuçları

Boyutlar	Soru Numarası	Cronbach-Alpha (Okul Uygulamaları)	Cronbach-Alpha (Veli Katılımı)
Eğitim-öğretim	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13, 14,15,16,17,18,19,20,21	.93	.95
Öğrenci gelişimi	22,23,24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33,34,35,36,37,38,39,40,41	.98	.98
Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme	42,43,44,45,46,47,48,49,50,51, 52,53,54,55,56,57	.82	.86
Okul aile işbirliği	58,59,60,61,62,63,64,65,66,67, 68,69,70,71,72,73,74,75,76,77, 78,79,80	.93	.94
Toplam		.95	.93

Veri toplama aracı evrenden “Random Yöntemi” ile seçilen 700 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı ile çözümlenmiştir. Gerçek uygulamada Cronbach-Alpha güvenilirlik değeri okul uygulamalarında .98, veli katılımında .97 olarak bulunmuştur.(Tablo 3.4)

Tablo 3.4. Gerçek Uygulama Güvenirlik Sonuçları

Boyutlar	Soru Numarası	Cronbach-Alpha (Okul Uygulamaları)	Cronbach-Alpha (Veli Katılımı)
Eğitim-öğretim	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13, 14,15,16,17,18,19,20,21	.92	.94
Öğrenci gelişimi	22,23,24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33,34,35,36,37,38,39,40,41	.96	.96
Velilere yönelik yöneltiler etkinlikleri gerçekleştirme	42,43,44,45,46,47,48,49,50,51, 52,53,54,55,56,57	.80	.85
Okul aile işbirliği	58,59,60,61,62,63,64,65,66,67, 68,69,70,71,72,73,74,75,76,77, 78,79,80	.94	.94
Toplam		.98	.97

Çalışmanın alt boyutları arasındaki ilişki SPSS ile istatistiki olarak hesaplanmıştır.(Tablo 3.5 ve 3.6)

Tablo 3.5. Okul Uygulamalarının Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Boyutlar	1	2	3	4
1.Eğitim-öğretim				
2.Öğrenci gelişimi	.782			
3.Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme	.634	.708		
4.Okul aile işbirliği	.718	.809	.766	

Okul uygulamalarında anketin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişki öğrenci gelişimi ile okul aile işbirliği arasındadır. İkinci en yüksek ilişki eğitim-öğretim ile öğrenci gelişimi arasındadır. Üçüncü en yüksek ilişki velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme ile okul aile işbirliği arasındadır.

Tablo 3.6. Veli Katılımının Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Boyutlar	1	2	3	4
1.Eğitim-öğretim				
2.Öğrenci gelişimi	.798			
3.Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme	.630	.715		
4.Okul aile işbirliği	.738	.808	.775	

Veli katılımında anketin alt boyutları arasındaki ilişkiye bakıldığında en yüksek ilişki öğrenci gelişimi ile okul aile işbirliği arasındadır. İkinci en yüksek ilişki eğitim-öğretim ile öğrenci gelişimi arasındadır. Üçüncü en yüksek ilişki velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme ile okul aile işbirliği arasındadır.

Anketin alt boyutları arasındaki ilişkinin sıralamasının okul uygulamalarında ve veli katılımında aynı olması anketin yapı geçerliğinin yüksek olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

3.4.3. Anketin Uygulanması

Anketin İlköğretim okullarında uygulanabilmesi için Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurularak gerekli onay alınmış ve belirtilen tarihlerde uygulama tamamlanmıştır(Ek-1).

Anket, araştırmacı tarafından Denizli il merkezinde bulunan; örnekleme rasgele seçilen 12 resmi İlköğretim okuluna gidilerek uygulanmıştır(Ek.4).Deneklere anket uygulama amacı anlatılarak isim yazmadan içtenlikle cevaplamaları istenmiştir.

Araştırmanın verileri 2006–2007 öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Anket formu toplam 1000 kişiye dağıtılmış ve 757 tanesi geriye alınmıştır. Geri alınan anketlerden eksik dolduranlar elendikten sonra 700 anket araştırma kapsamına alınmıştır.

3.5 VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla standart sapma, ortalama, t testi, tek yönlü varyans analizi gibi betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır.

Veri toplama aracının maddeleri dördümlü derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmıştır. “Hiçbir zaman” seçeneğine 1, “Arasıra” seçeneğine 2, “Çoğu zaman” seçeneğine 3, “Her zaman” seçeneğine 4 puan verilmiştir.

Örneklemdaki öğretmenlere ilişkin bulguların dağılımı Tablo 3.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7. Örneklemdaki Öğretmenlere İlişkin Bulgular

Cinsiyete göre dağılımı		
	f	%
Kadın	177	56.2
Erkek	138	43.8
TOPLAM	315	100.0
Eğitim durumlarına göre dağılımı		
	f	%
Önlisans	64	20.3
Lisans	231	73.4
Yüksek Lisans	20	6.3
TOPLAM	315	100.0
Medeni Durumlarına Göre Dağılımı		
	f	%
Evli	278	88.3
Bekar	37	11.7
TOPLAM	315	100.0
Branşlarına Göre Dağılımı		
	f	%
Anaokulu Öğretmeni	28	8.9
Sınıf Öğretmeni	161	51.1
Rehber Öğretmeni	10	3.2
Branş Öğretmeni	116	36.8
TOPLAM	315	100.0

Örnekleme alınana ilköğretim okulu öğretmenlerinin çoğu lisans mezunu, evli ve sınıf öğretmenidir. Örneklemdaki öğrenci velilerine ilişkin bulguların dağılımı Tablo 3.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.8. Örneklemdaki Öğrenci Velilerine İlişkin Bulgular

Cinsiyete göre dağılımı	f	%
Kadın	216	56.1
Erkek	169	43.9
TOPLAM	385	100.0
Eğitim durumlarına göre dağılımı	f	%
İlkokul	122	31.7
Ortaokul	56	14.5
Lise	111	28.8
Önlisans	31	8.1
Lisans	55	14.3
Diğer	10	2.6
TOPLAM	385	100.0
Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	f	%
Evli	353	91.7
Bekar	14	3.6
Dul	18	4.7
TOPLAM	700	100.0
Mesleklerine Göre Dağılımı	f	%
İşçi	83	21.6
Esnaf	48	12.5
Memur	70	18.2
Serbest Meslek	48	12.5
Ev Hanımı	136	35.3
TOPLAM	385	100.0
Çocuklarının Okuduğu Sınıflara Göre Dağılımı	f	%
1.Sınıf	41	10.6
2.Sınıf	52	13.5
3.Sınıf	49	12.7
4.Sınıf	51	13.2
5.Sınıf	60	15.6
6.Sınıf	42	10.9
7.Sınıf	50	13.0
8.Sınıf	40	10.4
TOPLAM	385	100.0

Örnekleme alınan ilköğretim öğrenci velilerinin çoğu kadın, ilkokul ve lise mezunu, evli, ev hanımıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde uygulanan ölçeğin istatistiksel analizi ve her alt probleme ilişkin elde edilen bulgular ve bu bulgulara ait yorumlar yer almaktadır.

ALT PROBLEMLERE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlar ele alınmıştır.

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri ele alınmıştır.

4.1.1. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin; a- eğitim öğretime katkı sağlama, b- bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c- velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d- okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri ele alınmıştır.

İlköğretim okulu öğretmenlerinin ölçekteki “Okul Uygulamaları” kategorisindeki maddelere verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve tablo 4.1’de gösterilen değerler elde edilmiştir.

Tablo 4.1. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamaları Kategorisinde İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler

Okul Uygulamaları	n	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Deneklerin Ortalama Puanları	315	1.40	4.00	2.71	0.55

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “Okul Uygulamaları” kategorisinde ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin puanlarının aritmetik ortalaması 2.71 standart sapması ise 0.55 olarak hesaplanmıştır. Dağılım normal bir dağılım olduğu için, aritmetik ortalamaya (2.71) bir standart sapma (0.55) eklenerek ve ortalamadan bir standart sapma çıkarılarak, ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Buna göre, ortalamanın sağındaki sınır değeri 3.26 olarak belirlenmiştir. 3.26 değerinin üzerindeki puanlar “yüksek düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır. Ortalamanın solundaki sınır değeri ise 2.16 olarak belirlenmiştir. 2.16 değerinin altındaki puanlar “düşük düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini, 2.16 ile 3.26 arasındaki puanlar ise “orta düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “okul uygulamaları” kategorisindeki görüşlerine ilişkin puanların frekansları alınmıştır. Buna göre, Denizli il merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin olarak, okul uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin % 67’si “orta” düzeyde, %16.8’i “yüksek” düzeyde, % 16.2’si “düşük” düzeyde görüşe sahiptir.

Tablo 4.2. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Okul Uygulamaları	Frekans	%	Düzye
3.26 ve üstü	53	16.8	Yüksek
2.16—3.26	211	67.0	Orta
2.16 ve altı	51	16.2	Düşük
TOPLAM	315	100	

İlköğretim okulundaki öğretmenlerin, okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olması, okul yönetiminin okulda yapılan sosyal faaliyetlerde velilerin görüşlerini almamaları, veli toplantılarına katılamayan velilerle ilgili olarak alternatif çözümler üretmemeleri, okulun gelişimi için uğraşan velilerin ödüllendirilmemesi, okul yöneticilerinin ev ziyaretlerinde bulunmamaları, istekli velilerin kendilerini yetiştirmeleri için okul yöneticileri tarafından çaba gösterilmemesi gibi nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmanın birinci alt problemine cevap vermek amacıyla ilköğretim okulu öğretmenlerinin ölçekteki “Veli Katılımı” kategorisindeki maddelere verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve tablo 4.3’te gösterilen değerler elde edilmiştir.

Tablo 4.3. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımı Kategorisinde İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler

Veli Katılımı	n	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Deneklerin Ortalama Puanları	315	.95	4.00	2.54	0.59

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “veli katılımı” kategorisinde ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin puanlarının aritmetik ortalaması 2.54 standart sapması ise 0.59 olarak hesaplanmıştır. Dağılım normal bir dağılım olduğu için, aritmetik ortalamaya (2.54) bir standart sapma (0.59) eklenerek ve ortalamadan bir

standart sapma çıkarılarak, ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Buna göre, ortalamanın sağındaki sınır değeri 3.13 olarak belirlenmiştir. 3.13 değerinin üzerindeki puanlar “yüksek düzeyde okula çekme başarıları” düzeyini oluşturmaktadır. Ortalamanın solundaki sınır değeri ise 1.95 olarak belirlenmiştir. 1.95 değerinin altındaki puanlar “düşük düzeyde okula çekme başarıları” düzeyini, 1.95 ile 3.13 arasındaki puanlar ise “orta düzeyde okula çekme başarıları” düzeyini oluşturmaktadır

Tablo 4.4’de görüldüğü üzere ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “veli katılımı” kategorisindeki görüşlerine ilişkin puanların frekansları alınmıştır. Buna göre, Denizli il merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında veli katılımı kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin olarak, veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin % 70.8’i “orta” düzeyde, %17.2’si “yüksek” düzeyde, % 12.0’si “düşük” düzeyde görüşe sahiptir.

Tablo 4.4. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımı Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Veli Katılımı	Frekans	%	Düzye
3.13. ve üstü	54	17.2	Yüksek
1.95—3.13	223	70.8	Orta
1.95 ve altı	38	12.0	Düşük
TOPLAM	315	100	

İlköğretim okulundaki öğretmenlerin, veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olması, okulda yapılan etkinlikler, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri ve bedensel, sosyal, psikolojik gelişimleri, öğrencinin sosyal, psikolojik sorunlarının çözümünde uzman veli işbirliğinin sağlanması gibi önemli konularda velilerin bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi için okul yönetimi tarafından çaba sarfedilse bile, veli katılımının az olduğu görüşünde olmasından kaynaklanabilir.

4.1.1.a.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.5’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama	
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.17	.86	Çoğu Zaman	
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	3.11	.85		
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.98	.87		
20	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.96	.86		
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.93	.89		
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.92	.93		
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	2.88	.86		
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	2.86	.91		
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.82	.95		
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.79	1.03		
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırılmaktadır	2.78	.96		
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.76	.87		
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir	2.69	1.01		
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.66	.97		
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.58	.98		
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.54	1.00		
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.47	1.00		Arasına
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitilmiş anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.33	1.02		
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.32	1.03		
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.31	.97		
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.29	1.05		

Tablo 4.5’te görüldüğü gibi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler, “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde, yönlendirme ve bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapma, velilere düşen sorumluluklar konularında velileri bilinçlendirme ve velilerle işbirliği içerisinde olma, rehberlik yapma konularında başarılı gördüklerini belirtmişlerdir. Buluç (2007) tarafından yapılan bir araştırma da ise, her ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki okullarda yöneticilerin bilgilendirme işlevi kapsamında yapmış oldukları faaliyetlerin oldukça sınırlı olduğu, bilgilendirme işlevinin genellikle üst sistemden gelen yazılı iletilerin, okul yönetimi aracılığı ile çalışanlara iletilmesi şeklinde gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini bilgilendirme konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin belirttikleri düşünceleriyle örtüştüğü söylenemez. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin ders başarılarının sözlü olarak bilgilendirme maddesinin yüksek düzeyde çıkmasına karşın yazılı olarak bilgilendirmenin “arasıra” yapıldığı görüşü dikkat çekicidir. Buluç (2007) tarafından yapılan araştırmada “okul yöneticileri bilgilendirme işlevleri konusunda yeterli tecrübeye sahip değildirler” bulgularıyla örtüşmektedir.

İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini Kaykanacı (2000) tarafından yapılan araştırmanın eğitim öğretim boyutundaki sonuçları ile örtüşmektedir. Kaykanacı (2000)’nin araştırma sonuçlarında okul yöneticilerinin öğrencilerle ilgili problemlerin çözümünü sağlama, öğrencilerin başarısına ilişkin aksaklıkları giderme konularına fazla zaman harcadıkları, en çok eğitim-öğretimle ilgili işlere zaman ayırdıkları anlaşılmıştır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticileri öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamları için bilgilendirmekte ve velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmeye önem vermektedir. Kaşıkçı (1996)’nin yaptığı araştırmaya göre öğretmenlerin % 61’i etkin ders çalışma teknikleri konusunda velileri bilgilendirme ve % 50’si velilerin eğitim ve okula ilişkin bilgilendirmede yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla çelişmektedir. İlköğretim okulu yöneticileri eğitim öğretime katkı sağlama açısından öğrenci velilerini okula çekmede önemli bir role sahiptir. Çünkü eğitim yaşam boyu devam eden uzun bir süreçtir. Başarılı ve sağlıklı bireyler yetiştirme görevi eğitimin neferi olan okul yöneticilerinin en önemli sorumluluklarındandır. Bu

sorumluluk ilköğretim okulu yöneticilerinin rehberliğinde ailelerle paylaşılmalıdır. İlköğretim okulu öğretmenleri eğitici kulüp, sosyal ve kültürel etkinliklerinin uygulaması sürecinde veli görüşlerini almada öğrenci velileriyle aynı düşünceleri taşımaktadır. İlköğretim okulu öğretmenleri veli görüşlerinin “arasıra” alındığını belirtmişlerdir. Eğitici kulüp çalışmalarında ve sosyal etkinliklerde velilerin görüşünün alınmaması da velilerle okul arasında boşluklar yaratabilir. Kaşıkçı (1996)’nın yaptığı araştırmada öğretmenlerin % 89’u velilere ev ziyaretleri yapılması konusunda kendilerini yetersiz görmesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini desteklemektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticileri tarafından kız çocukları için ev ziyaretleri yapılmadığı ve anne babayı ikna etmek için yeterince çaba gösterilmediği söylenebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.6’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	2.84	.90	Çoğu Zaman
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	2.76	.90	
20	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.62	.89	
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.61	.84	
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.59	.85	
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırılmaktadır	2.58	.89	
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	2.58	.82	
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	2.56	.88	
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.54	.87	
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.54	.88	
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.43	.98	Arasıra
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.43	.89	
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.41	.86	
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.40	.96	
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.36	.97	
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir	2.36	.91	
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.26	.87	
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitimli anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.18	.96	
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.14	.92	
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.07	.97	
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.06	.90	

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticileri öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin ailelerinin uzmanlarla işbirliği yapmasını, etkili verimli ders çalışmaları ile ilgili eğitimlerinde, sınıf dışı eğitim faaliyetlerinde etkili olmaları konularında veli katılımının yüksek düzeyde olduğu görüşündedirler. Ancak velilerin ders programları konularında, sınıf içi yapılacak eğitim-öğretim faaliyetleri konusunda bilgilendirilmedi, kız çocuklarının okula gönderilmeleri, evlerinde çalışma

olanağı bulamayan çocukların okul ortamından yararlandırılmasında, okulda gerçekleştirilecek eğitsel kulüp çalışmaları ile sosyal etkinliklerde veli katılımının “arasıra” olduğu belirtilmiştir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin veli katılımı ile ilgili olarak belirtmiş oldukları görüşler ile öğrenci velilerinin veli katılım görüşleri arasında “arasıra” ve “çoğu zaman” görüşleri arasında belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu görüşlere göre, yöneticilerin daha çok okulun fiziki donanımıyla ilgili olacak çalışmalara ve yazışmalara ağırlık verdikleri söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin velileri ders bilgilendirme konusunda yeterli bilgilendikleri söylenemez. Genç (2005) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Veli-Öğretmen Görüşleri” araştırma bulgularında velilerin katılımının yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada öğretmenler veli görüşmelerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirildiği, velilerin öğretmenlerle görüşmeye çocuklarının başarı durumlarını öğrenme veya sosyal, psikolojik problemi olduğunda okula geldikleri; öğretmenlerin de velileri ders başarısında bir problemle karşılaştığında, disiplin problemi olduğunda velileri okula davet ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarının benzer özellikleri taşıdığı söylenebilir. Çünkü ilköğretim okulu öğretmenleri okul yönetimi velileri okula çağırdıklarında geldiklerini belirtmişlerdir. Yaylacı (1999) tarafından yapılan çalışmada yönetici ve öğretmenlere göre yöneticilerin ailelerin okulla daha fazla ilişki kurması için çaba göstermektedir. Yönetici ve öğretmenlere göre aileler okulda düzenlenen sosyal etkinliklere nadiren katılmaktadır. Okulda düzenlenen tanışma toplantılarına aileler yöneticilere göre hiç katılmazken; öğretmenlere göre ise nadiren katılmaktadırlar. Bu sonuç velilerin katılımıyla ilgili olarak ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini desteklemektedir. İlköğretim okulu yöneticileri tarafından veliler okula sık sık gelmeleri yönünde teşvik edilmelidir. Velilerin okula uyumları çocuklarının eğitimine de yansımaktadır.

4.1.1.b. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.7’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
25	Okul yönetimi, öğrencilerin disiplin problemleri konularında velileri bilgilendirmektedir.	3.04	.84	Çoğu Zaman
29	Okul yönetimi, öğrencilerin gitmeleri sakıncalı internet kafe, kahvehane, bilardo salonlarından korumak için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	3.01	.83	
35	Okul yönetimi, öğrencide istenilmeyen davranışları önleyici tedbirleri almada velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.96	.81	
26	Okul yönetimi, öğrencilerin uyum, gelişim problemleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.91	.86	
38	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.87	.87	
27	Okul yönetimi, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.85	.85	
41	Okul yönetimi öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik faaliyetler ve sonuçlarından velileri haberdar etmektedir.	2.80	.91	
36	Okul yönetimi, çocukların trafik kazaları ve diğer kazalardan korunmaları için alınacak tedbirlerle ilgili velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.80	.96	
39	Okul yönetimi, öğrencilerin bireysel farklılıklarını velilere anlatmaktadır	2.80	.81	
24	Okul yönetimi, öğrencilerin psikolojik gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.77	.86	
37	Okul yönetimi, çocuğunu başka çocukların akademik başarısıyla kıyaslamaması konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.77	.89	
40	Okul yönetimi öğrenci etkinlikleri düzenleyerek velilerin öğrenci gelişimini izlemelerini sağlamaktadır.	2.72	.90	
23	Okul yönetimi, öğrencilerin sosyal gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.72	.83	
22	Okul yönetimi, öğrencilerin bedensel gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.71	.84	
30	Okul yönetimi öğrencinin gelişimi konusunda velileri bilgilendirmek için uzmanlara okulda konferans vermektedir.	2.67	.81	
28	Okul yönetimi, öğrencilerin yaşına uygun olmayan işlerde çalıştırılmalarını engellemek için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	2.65	.94	
34	Okul yönetimi öğrencinin psikolojik sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.64	.89	
33	Okul yönetimi öğrencinin sağlık sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.62	.84	
32	Okul yönetimi öğrencinin sosyal sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.54	.81	
31	Okul yönetimi öğrencinin ailevi sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.49	.89	

Tablo 4.7 incelendiğinde “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” boyutunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin okul uygulamalarında öğrenci gelişimini önemsedikleri söylenebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin okula ve çevreye uyum ve gelişim problemleri, psikolojik sorunlar ile ailevi sorunların çözümü ilgili olarak velileri bilgilendirdikleri yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Ayrıca günümüzde hem okul hem de ailelerin korkulu rüyası olan internet kafeler, bilardo

salonları gibi sakıncalı yerlerden öğrencileri korumak amacıyla velilerle işbirliği yaptıkları söylenebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticileri tarafından öğrencilerin psikolojik, bedensel, sosyal gelişimleri konularında velileri bilgilendirmelerinin yanı sıra öğrencilerin sağlık, sosyal, psikolojik ve ailevi sorunların çözümünde uzman-veli işbirliğini sağladıkları görüşündedirler. İlköğretim basamağı çocuklar için en kritik yıllar olması nedeniyle öğrencilerin sadece akademik olarak gelişmelerinin değil sosyal, kültürel olarak da gelişmelerinin sağlanması gerekmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin bir bütün olarak gelişimi konusunda katkı getirdikleri ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre söylenebilir. Olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulması ve uygun geribildirimlerin sağlanması ve öğretim programının değerlendirilmesi aşamalarında öğretmenlerle işbirliği içinde olduğu kadar velilerin de desteğini almaya önem vermelidir (<http://www.manas.kg/02.03/2007:Çalık,2003>). Velilerle işbirliği içinde olduğunda hem okuldan hem aileden ilgi gören öğrencinin okula yaklaşımı da bu ilgiye cevap niteliğinde olabilir. Ayrıca çocuğu daha iyi tanıma fırsatı bulan iki farklı kurum olan aile ve okul için öğrenciyi yönlendirme daha kolay olabilir. Bu durumda çocuğun sosyal, psikolojik gelişmelerinin yanı sıra ilgi alanlarının da keşfedilmesinde hem aile hem okul yöneticisinin katkısı büyük olacaktır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda öğrencilerin gelişimlerine yönelik okul etkinliklerinin sağlandığı söylenebilir. Fakat ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Yaylacı (1999) tarafından yapılan araştırmayla örtüşmemektedir. Yaylacı (1999) tarafından yapılan araştırmada okullarda ailelere yönelik olarak, çocukların eğitimine nasıl katkı sağlayacakları, çocuk gelişimi ve öğrenme konularında nadiren eğitim programları düzenlendiği belirtilmektedir. Ancak ilköğretim okulu öğretmenleri, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin ailevi sorunlarıyla ilişkili olarak uzman veli işbirliğini arasıra sağladıklarını düşünmektedirler. Bu durum toplumumuzda ailevi sorunların gizlenmesi ve yansıtılmamaya çalışılması sebebiyle okulun haberinin olmamasına bağlanabilir. Günümüzde gençliğin ve ebeveynlerin başlıca sorunları haline gelen uyum ve gelişim problemleri ile ilgili velileri bilgilendirme, istenilmeyen davranışları önlemek için velilerle birlikte tedbirler alınması için işbirliği yapılması maddelerinin yüksek düzeyde olması, yöneticilerin bu konulara karşı daha hassas davrandığını sonucuna ulaştırabilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.8’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
29	Okul yönetimi, öğrencilerin gitmeleri sakıncalı internet kafe, kahvehane, bilardo salonlarından korumak için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	2.67	.83	Çoğu Zaman
25	Okul yönetimi, öğrencilerin disiplin problemleri konularında velileri bilgilendirmektedir.	2.66	.86	
35	Okul yönetimi, öğrencide istenilmeyen davranışları önleyici tedbirleri almada velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.59	.83	
26	Okul yönetimi, öğrencilerin uyum, gelişim problemleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.51	.78	
27	Okul yönetimi, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.50	.83	
38	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.50	.85	
22	Okul yönetimi, öğrencilerin bedensel gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.49	.84	Arasına
36	Okul yönetimi, çocukların trafik kazaları ve diğer kazalardan korunmaları için alınacak tedbirlerle ilgili velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.49	.91	
23	Okul yönetimi, öğrencilerin sosyal gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.46	.82	
24	Okul yönetimi, öğrencilerin psikolojik gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.46	.84	
33	Okul yönetimi öğrencinin sağlık sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.45	.82	
40	Okul yönetimi öğrenci etkinlikleri düzenleyerek velilerin öğrenci gelişimini izlemelerini sağlamaktadır.	2.45	.80	
39	Okul yönetimi, öğrencilerin bireysel farklılıklarını velilere anlatmaktadır	2.43	.77	
37	Okul yönetimi, çocuğunu başka çocukların akademik başarısıyla kıyaslamaması konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.43	.89	
41	Okul yönetimi öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik faaliyetler ve sonuçlarından velileri haberdar etmektedir.	2.43	.86	
30	Okul yönetimi öğrencinin gelişimi konusunda velileri bilgilendirmek için uzmanlara okulda konferans vermektedir.	2.40	.80	
34	Okul yönetimi öğrencinin psikolojik sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.40	.80	
32	Okul yönetimi öğrencinin sosyal sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.36	.84	
28	Okul yönetimi, öğrencilerin yaşına uygun olmayan işlerde çalıştırılmalarını engellemek için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	2.34	.90	
31	Okul yönetimi öğrencinin ailevi sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.26	.86	

Tablo 4.8 incelendiğinde “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” boyutunda ilköğretim okulu öğretmenleri görüşlerine göre, veli katılımının öğrencilerin internet kafe, bilardo salonu gibi yerlere gitme, olumsuz davranışlar ile uyum problemlerinde durumunda velilerin okula gelme düzeylerinin “çoğu zaman”

gerçekleştiği belirtilmektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre velilerin katılımının “arasıra” olduğu anket maddesi sayısı oldukça fazladır. Bu durum ilköğretim okulu öğretmenleriyle öğrenci velilerinin veli katılımı boyutundaki görüşleriyle farklılık göstermektedir. İlköğretim okulu öğretmenleri velilerin çocuklarının olumsuz davranışları ile ilgili durumları dışında okula uğramadıklarını belirtmektedirler. Bunun dışındaki velilerin çocuklarının ilgi ve ihtiyaçları, sosyal, psikolojik, bedensel gelişimleri ile ilgili bilgi alma ya da çocuklarının sosyal, psikolojik, ailevi ve sağlık sorunlarının çözümü için okula “arasıra” uğradıklarını belirtmişlerdir. Genç(2005) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Veli-Öğretmen Görüşleri” araştırmada öğretmen görüşlerine göre okul aile işbirliğinde velilerin katılımı “arasıra” gerçekleştiği belirtilmiştir. Bu sonucun öğretmen görüşleriyle benzerlik taşıdığı söylenebilir. Velilerin katılımının çocuklarının gelişimlerini izlemekten çok olumsuz durum olduğunda gitmek temeline dayandığı belirtilebilir. Canpolat (2001)’ın yaptığı araştırmada belirttiği “aileler daha çok çocuklarının durumunu öğrenmek için okula gitmektedirler” bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir.

Okul kişiye yaşamında gerekli olacak değerleri ve bilgileri kazandırırken topluma uyum sağlaması için gerekli sosyalleşme becerilerini de kazandırmaktadır (Artuksı,2004:6). Öğrencilerin samimi ve kendini eleştirici olmalarının sağlanması, kendileri için doğru ve gerekli olanı onurlu bir şekilde seçmeleri, pratik ve yaratıcı düşünerek kendi başına hareket edebilmeleri, diğer insanlarla ilişkilerinde saygı, eşitlik ve hoşgörünün öneminin kavramaları, ifade yeteneklerinin yanı sıra sanat yeteneklerinin de çeşitlenmesinin sağlanması okulda uygulanan etkinliklerle elde edilebilir. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre okul uygulamalarına velilerin etkin bir katılım sergilemedikleri söylenebilir. Arslanargun(2007)’a göre öğrencilerin okul başarısı ne olursa olsun, çocuklarının sosyalleşmesine ve yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olan okulların bu özelliği, velilere anlatılmalı ve zihinlerinde yer alan soru işaretlerinin giderilmesi için velilere yönelik öğretici ve yönlendirici çalışmaların yapılması gerekmektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkılarak ilköğretim okulu yöneticilerinin sadece bir problem olduğunda öğrenci velisiyle görüşmek yerine velileri okula çekmek için çeşitli etkinliklere katılımını sağlamak, onları eğitimin bir parçası olarak görmek düşüncesinde oldukları sonucuna varılabilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin bu olumlu düşüncelerine rağmen Gürşimşek (2003)’in

yaptığı araştırmada, ailelerin eğitim sürecinin aktif bir ögesi olarak evde ve okulda çeşitli etkinlikleri sürdürmeye ilişkin davranışlarının daha az ortaya çıktığının görülmesi veli katılımının az olmasını destekleyici bir sebep olabilir.

4.1.1.c.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.9’da gösterilmiştir.

Tablo 4.9.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
47	Okul yönetimi, veli toplantılarının tarihlerini velilere önceden duyurmaktadır.	3.66	.64	Her Zaman
46	Okul yönetimi, toplantılarda velilerin anlayacağı bir dil kullanmaktadır.	3.45	.67	
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır.	3.37	.82	
53	Okul yönetimi, veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinlemektedirler.	3.33	.84	
48	Okul yönetimi, yapacakları veli toplantılarının gündemini bir hafta önce velilere duyurmaktadır.	3.33	.81	
49	Okul yönetimi velilerin konuşmalarını dikkatle dinlemektedir.	3.33	.75	
43	Okul yönetimi, velilere karşı hoş görü, yakın ve ilgili davranmaktadır.	3.29	.82	
45	Okul yönetimi, velilere demokratik davranmaktadır.	3.27	.81	
51	Okul yönetimi, velilere toplantılarda yeterli zaman ayırmaktadır.	3.25	.77	Çoğu Zaman
42	Okul yönetimi, velilere her durumda okula gelip görüşebilecekleri ortamlar hazırlamaktadır.	3.17	.84	
57	Okul yönetimi, velileri okul-veli sözleşmesi gibi yeni değişikliklerden zamanında haberdar etmektedir.	3.15	.88	
50	Okul yönetimi, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmalarını sağlamaktadır.	3.13	.81	
55	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle bire-bir görüşmektedir.	2.55	.95	
56	Okul yöneticileri, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle telefonla görüşmektedir.	2.43	.96	Arasıra
44	Okul yönetimi, maddi yardım istemek için velileri okula çağırılmaktadır.	2.29	.97	
54	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenlemektedir.	2.25	1.06	

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi “okul uygulamalarında “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirmede” ilköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin, önceden gündemiyle birlikte veli toplantılarını velilere bildirdiği, toplantılarda velilere yeterli zaman ayırdığı, velilerin anlayabileceği iletişim dilini kullandığı, velileri dinlerken saygılı ve içten dinledikleri, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmasını sağlayarak velilere karşı demokratik tutum içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. İlköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin velilerin konuşmalarını dikkatle dinledikleri konusunda “her zaman” olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Çelik (2005)’in yaptığı araştırmada “Veli toplantılarında velilerin beklentileri ve eleştirilerinin önemsenmemesi, veli toplantılarının verimsiz geçmesi” bulguları ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini desteklemektedir. İlköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinlemeyi “her zaman” yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç Kazak (1998)’ın yaptığı araştırmada “Okul yöneticileri ve öğretmenler, görüşmelerde

velileri güler yüzle karşılayıp, problemlerini dinleme ve velilere yeterli zaman ayırma konularında yeterli bulunmuştur.” bulgularıyla örtüşmektedir. İlköğretim okulu öğretmenleri, ilköğretim okulu yöneticilerinin velilere toplantılarda yeterli zaman ayırdığı konusunda yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir. Bu görüş Kazak(1998)’ın yaptığı araştırmada öğretmenlerin veli toplantılarında velilere yeterli zaman ayırmadığı sonucuyla örtüşmemektedir. Ayrıca ilköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin velilere her durumda okula gelip görüşebilecekleri ortamların hazırlanmasını “çoğu zaman” olarak belirtmişlerdir. Ancak bu sonuç, Aslan (1990)’ın belirttiğine göre; “Yöneticiler ve veliler arasında planlı bir ilişki yoktur. Okullarda öğretmen-veli görüşmeleri için uygun ortamlar hazırlanmamaktadır” araştırma bulgularıyla örtüşmemektedir. Aynı şekilde Biber (2002)’in araştırmasında “Ailelerin çoğunluğunun okul ziyaretlerinde bulunma sıklığı düzensiz olması ve bu ziyaretlerin süresi ve yapıldığı yer belirsiz olması ile ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticileri hakkındaki görüşleriyle örtüşmemektedir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin veli toplantılarına katılamayan öğrenci velileriyle telefonla görüşme, öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenleme konularında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin aynı görüşte oldukları belirtilebilir. Telefon görüşmeleri acil durumlarda sadece problemleri iletmek amacıyla değil, çocukların ve ailelerin ihtiyacı olduğu durumlarda ve olumlu duyguların paylaşılması amacıyla yapıldığında daha etkili olmaktadır (Can ve Ömeroğlu,2005). Ancak araştırma bulgularında velilerle telefonla görüşmelerin yapılmadığı sonucu görülmektedir. Bireysel görüşmeler yapılarak ebeveynlerin çocuklar ile ilgili beklentileri öğrenilebilir. Bu beklentilerine ulaşmak için neler yapabilecekleri, çocukları ile ilgili karşılaştıkları problemleri nasıl çözecekleri konusunda tartışılabilir (Can ve Ömeroğlu,2005). İlköğretim okulu yöneticilerinin ekstra toplantılar düzenlemedikleri ve velilerle birebir görüşmelerde “arasıra” gerçekleştirdikleri görülmektedir. Sonuca göre ilköğretim okulu yöneticilerinin veli beklentilerini dikkate almada çok istekli olmadıkları söylenebilir.

Ayrıca öğretmenlere göre okul yöneticilerinin okul ihtiyaçlarını karşılamada velilerden maddi yardım toplamak için “arasıra” okula çağırdıkları düşünülmektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle öğrenci velilerinin bu konuda farklı düşündükleri söylenebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri “maddi yardım isteme” için

velileri okula “arasıra” çağırıldıklarını belirtirken, öğrenci velileri “çoğu zaman” çağırıldıklarını belirtmişlerdir. Koçak (1988)’in yaptığı araştırmada belirttiğine göre; “Bilgiler ana babaya geç ulaşmaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenler ile ana babalar birbirini tanımamaktadır. Ana babalarla para söz konusu olduğunda görüşmek istenmektedir.” sonucuyla ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri birbirini desteklememektedir. İlköğretim okulu öğretmenleri, ilköğretim okulu yöneticilerinin velileri okula maddi yardım için okula “arasıra” çağırıldıklarını belirtmişlerdir. Kavak, Ekinci ve Gökçe (1997)’nin belirttiğine göre; “Velilerden para toplama yöntemleri, velileri okula çekme yerine, neredeyse okuldan soğutucu ya da uzaklaştırıcı duruma dönüşmüştür.” İlköğretim okulu yöneticileri okuldaki hizmetlerin yürütülmesinde bağış adı altında para toplama yoluna gitmektedir. Her eğitim yılı başında kayıt parası toplanmaması ile ilgili yayınlanan haberler bunu destekler uygulamalardır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.10’da gösterilmiştir.

Tablo 4.10.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
53	Okul yönetimi, veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinlemektedirler.	3.21	.73	Çoğu Zaman
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır.	3.21	.85	
42	Okul yönetimi, velilere her durumda okula gelip görüşebilecekleri ortamlar hazırlamaktadır.	3.21	.78	
57	Okul yönetimi, velileri okul-veli sözleşmesi gibi yeni değişikliklerden zamanında haberdar etmektedir.	3.18	.73	
45	Okul yönetimi, velilere demokratik davranmaktadır.	3.18	.76	
47	Okul yönetimi, veli toplantılarının tarihlerini velilere önceden duyurmaktadır.	3.18	.80	
51	Okul yönetimi, velilere toplantılarda yeterli zaman ayırmaktadır.	3.15	.75	
46	Okul yönetimi, toplantılarda velilerin anlayacağı bir dil kullanmaktadır.	3.15	.79	
49	Okul yönetimi velilerin konuşmalarını dikkatle dinlemektedir.	3.12	.81	
43	Okul yönetimi, velilere karşı hoş görümlü, yakın ve ilgili davranmaktadır.	3.06	.86	
48	Okul yönetimi, yapacakları veli toplantılarının gündemini bir hafta önce velilere duyurmaktadır.	3.06	.89	
50	Okul yönetimi, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmalarını sağlamaktadır.	3.03	.88	
55	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle bire-bir görüşmektedir.	2.81	.82	
56	Okul yöneticileri, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle telefonla görüşmektedir.	2.54	.93	
54	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenlemektedir.	2.46	.71	Arasına
44	Okul yönetimi, maddi yardım istemek için velileri okula çağırılmaktadır.	2.12	1.023	

Tablo 4.10'a göre “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirmede” ilköğretim okulu öğretmenleri görüşlerine göre, veli katılımının önceden gündemli ve tarihi bildirilmiş toplantılarda öğrencilerle ilgili kararların alınması sürecinde velilerin katılımının yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin veli katılımı boyutunda velilerin toplantılara katılamasalar da bire bir veya telefonla görüşme, tekrar düzenlenen toplantılara katılma düzeyinin “arasıra” olması velilerin eğitime ilgisiz olması, kültür düzeyi, eğitime bakış açısı vb. ailelerin etkinliklere katılımının engelleri olabilir. Çünkü toplantıların gündemi, tarihinin önceden bildirilmesi ve okul yöneticilerinin velilere karşı davranış ve tutumları açısından yüksek düzeyde olması, okul yöneticilerinin üzerine düşeni yaptığı fakat katılmamalarında velilerin tutumlarının etkili olduğu sonucuna varılabilir. Okul yönetimi; bire bir görüşmelerde konuşulacak hususları gösteren bir liste yaparak ana-

baba ile yapılacak görüşmeler için hazırlanırlar. Planlanmış bir programa göre ana-babaları okula getirmek için okul zamanının bir kısmı ayrılmıştır (Grant,1964;s.30). Ancak araştırma bulgularında öğretmen görüşlerine göre veli katılımının da yüksek olmadığı görülmektedir. Bunun sebebi olarak velilerin eğitim durumlarının yanı sıra iş durumlarının etken olabileceği düşünülebilir. Bununla birlikte okul uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerine göre, ilköğretim okulu yöneticileri velileri maddi yardım istemek amacıyla arasıra çağrılmalarına veliler “arasıra” katılım göstermektedirler. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle Kaplan (2002)’ın yaptığı araştırmada elde ettiği velilerin veli toplantılarını ekonomik amaçlı toplantılar olarak görmesi sonucu örtüşmektedir. Ayrıca velilerin maddi yardım konusunda okula destek olmada istekli olmadıkları, bu konuda ilköğretim okulu yöneticilerinin de buna göre tutum sergileyerek maddi yardım istemek için arasıra okula çağrıldıkları söylenebilir.

4.1.1.d. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Tablo 4.11.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
69	Okul yönetimi velilerle işbirliği yapmanın yararlı olduğunu velilere vurgulamaktadır.	3.30	.72	Her Zaman
77	Okul yönetimi, öğrencilerin düzenli olarak okula devamlarının sağlanması için velilerle iletişim kurmaktadır.	3.13	.86	
67	Okul yönetimi ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır.	3.03	.75	
61	Okul yönetimi fakir öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	3.01	.83	
66	Okul yönetimi, velilerle birlikte alınan okulla ilgili kararları hayata geçirmektedir.	2.97	.79	
79	Okul yönetimi, öğrenci velilerinin katkılarıyla okula araç-gereç, kaynak sağlamak için çaba göstermektedir.	2.97	.85	
71	Okul yönetimi, velilere çocuklarının gereksinimi kadar harçlık vermesi gerektiğini anlatmaktadır.	2.96	.87	
74	Okul yönetimi velilerin eleştirilerini dikkate almaktadır.	2.96	.81	
75	Okul yönetimi, velilerin öğretmen ve yöneticileri kendilerine yakın hissetmelerine sağlayıcı ortam oluşturmaktadır.	2.95	.89	
72	Okul yönetimi çocukların okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak için velileri bilgilendirmektedir.	2.86	.82	
68	Okul yönetimi, sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesinde velilere sorumluluk vermektedir.	2.86	.87	
62	Okul yönetimi hasta öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.85	.85	
78	Okul yöneticileri, aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenlemektedir.	2.70	.88	
63	Okul yönetimi çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek üzere kurslar açmaktadır.	2.67	1.04	
73	Okul yönetimi veli ziyaretlerine önem vermektedir.	2.64	.94	
70	Okul yönetimi okula karşı isteksiz, ilgisiz ailelerin bu davranışlarının sebeplerini araştırmaktadır.	2.58	.96	
60	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.53	1.03	
58	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun oyun ve spor tesislerinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.52	1.03	
80	Okul yönetimi, okulun gelişimi için çaba gösteren öğrenci velilerini ödüllendirmektedir.	2.47	.98	Arasıra
76	Okul yönetimi, bilgi teknolojisi sınıflarını velilerin kullanımına açmaktadır.	2.40	1.12	
65	Okul yönetimi ailelerin ev ortamını gözlemleyebilmek için mesleki sınırlar içinde ev ziyaretleri yapmaktadır.	2.32	.92	
64	Okul yönetimi çevrede belli alanda yetişmek isteyen velileri yetiştirmek üzere faaliyetlerde bulunmaktadır.	2.29	1.00	
59	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.27	1.04	

Tablo 4.11’den anlaşıldığı gibi “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” boyutunda ilköğretim okulu öğretmen görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin okul uygulamalarında velilerden okulla “her zaman” işbirliği içerisinde olmalarını

istediklerini belirtmişlerdir. İlköğretim okulu öğretmenleri, ilköğretim okulu yöneticileriyle ilgili olarak okul-aile işbirliği sürecinde, velilerin okula karşı kendilerini yakın hissetmeleri, okuma-yazma bilmeyen velilere kurslar açma, fakir ve sağlık problemi olan öğrencilere yardım sağlama, velilerle birlikte alınan okulla ilgili kararları uygulama, velilerin katkılarıyla okula araç-gereç sağlama, velilerin okulun hem içerisinden hem de bahçesinden yararlanmalarını sağlama konularında yüksek düzeyde görüş bildirmişlerdir. Ancak ilköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesi, kütüphanesi ve spor tesislerinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almayı “arasıra” gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Aileler yalnızca bahçede bulunan, yılda birkaç kez çocuklarının başarı durumunu öğrenmek üzere ya da herhangi bir sorun olduğunda okula gelen bireyler olarak değil, aynı amacı gerçekleştirmeye çalışan ortaklar olarak görülmelidir (Aydın,2004:166). Okul aile iş birliği süreci, ailelerin çocuklarını okula ilk kayıtlarını yaptırdıkları andan itibaren başlamıştır (Can ve Ömeroğlu,2005). Bu açıdan velilerin okuldan daha etkili yararlanmalarının yolları yöneticiler tarafından bulunmalıdır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkılarak ilköğretim okulu yöneticilerinin velileri okul binasının dışını rahatça kullandıkları fakat okul binası için bu rahatlığı göstermedikleri belirtilebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin çevrede belli alanda yetişmek isteyen velileri yetiştirmek üzere faaliyetlerde bulunmamaları da velileri okul binası dışında görmek istemeleriyle örtüşebilir. Buna rağmen velilerle işbirliği yapmanın velilere vurgulanması maddesi en yüksek düzeydedir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticileri hakkındaki bu görüşü Yaylacı (1999)’nın yaptığı araştırmasındaki “Yönetici ve öğretmenlere göre yöneticiler ailelerin okulla daha fazla ilişki kurması için çaba göstermektedir.” görüşüyle örtüşmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin velilerle işbirliği yapmayı önemsemesinin aksine Doğan (1995)’ın araştırmasında okul yöneticilerinin okul aile iletişimde isteksiz, ilgisiz ve yeterli bilgiye sahip olmaması sonucu ortaya çıkmıştır. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin velilerle birlikte okulla ilgili alınan kararları gerçekleştirdiklerini “çoğu zaman” olarak belirtmesinin aksine Kaplan (2002)’ın araştırmasında okulla ilgili kararlarda velilerin görüşünün çok az alındığı saptanmıştır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin velileri evde ziyaret etmesi, bilgi teknolojileri sınıflarını velilerin kullanımına açması ve başarılı velilerin ödüllendirilmesi sürecinde ilköğretim okulu öğretmenleriyle öğrenci velilerinin aynı düşünceleri paylaştıkları görülmektedir. Bunun sebebi olarak okul yöneticilerinin maddi anlamda yeterli gelirlerinin olmaması ve velilerin gelişmeye katkıda bulunmaya isteksiz olması gösterilebilir. Ayrıca okul içindeki çalışmalarından zaman bulup okul dışı faaliyetlerde bulunamayışları da gösterilebilir.

İlköğretim okulu öğretmenleri ilköğretim okulu yöneticilerinin ailelerin ev ortamını gözlemleyebilmek için mesleki sınırlar dahilinde ev ziyaretlerini arasıra yaptıkları görüşündedirler. Kaplan (2002)'ın araştırmasında okul tarafından ev ziyaretleri yapılmadığı görüşüyle örtüşmektedir. Aynı şekilde Yaylacı (1999)'nın da araştırmasında belirtmiş olduğu “aileler yönetici ve öğretmenlerin hiç aile ziyaretleri yapmadıkları” görüşüyle de örtüşmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin ev ziyaretleriyle ilgili olarak adım atmaması ailelerle iletişimi pasif halde tutmak istediğini düşündürebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 4.12’de gösterilmiştir.

Tablo 4.12.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama	
69	Okul yönetimi velilerle işbirliği yapmanın yararlı olduğunu velilere vurgulamaktadır.	2.91	.89	Çoğu Zaman	
61	Okul yönetimi fakir öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.81	.87		
77	Okul yönetimi, öğrencilerin düzenli olarak okula devamlarının sağlanması için velilerle iletişim kurmaktadır.	2.76	.87		
67	Okul yönetimi ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır.	2.74	.80		
66	Okul yönetimi, velilerle birlikte alınan okulla ilgili kararları hayata geçirmektedir.	2.73	.83		
74	Okul yönetimi velilerin eleştirilerini dikkate almaktadır.	2.66	.85		
75	Okul yönetimi, velilerin öğretmen ve yöneticileri kendilerine yakın hissetmelerine sağlayıcı ortam oluşturmaktadır.	2.66	.84		
79	Okul yönetimi, öğrenci velilerinin katkılarıyla okula araç-gereç, kaynak sağlamak için çaba göstermektedir.	2.64	.86		
62	Okul yönetimi hasta öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.63	.78		
71	Okul yönetimi, velilere çocuklarının gereksinimi kadar harçlık vermesi gerektiğini anlatmaktadır.	2.60	.87		
72	Okul yönetimi çocukların okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak için velileri bilgilendirmektedir.	2.53	.84		
68	Okul yönetimi, sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesinde velilere sorumluluk vermektedir.	2.51	.89		
63	Okul yönetimi çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek üzere kurslar açmaktadır.	2.39	.93		Arasıra
78	Okul yöneticileri, aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenlemektedir.	2.37	.83		
73	Okul yönetimi veli ziyaretlerine önem vermektedir.	2.36	.89		
60	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.28	.99		
80	Okul yönetimi, okulun gelişimi için çaba gösteren öğrenci velilerini ödüllendirmektedir.	2.25	.88		
58	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun oyun ve spor tesislerinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.22	.98		
70	Okul yönetimi okula karşı isteksiz, ilgisiz ailelerin bu davranışlarının sebeplerini araştırmaktadır.	2.22	.85		
76	Okul yönetimi, bilgi teknolojisi sınıflarını velilerin kullanımına açmaktadır.	2.15	1.03		
64	Okul yönetimi çevrede belli alanda yetişmek isteyen velileri yetiştirmek üzere faaliyetlerde bulunmaktadır.	2.06	.90		
65	Okul yönetimi ailelerin ev ortamını gözlemleyebilmek için mesleki sınırlar içinde ev ziyaretleri yapmaktadır.	2.04	.82		
59	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.00	.97		

Tablo 4.12’den anlaşıldığı gibi “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” boyutunda ilköğretim okulu öğretmen görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin günümüzde okuma yazma bilmeyen vatandaşların kalmaması için ve okuma yazma oranında % 100 ü yakalamada çok az bir oran kalmışken okul yöneticilerinin okuma

yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek amacıyla kurslar düzenlemesinde veli katılımının düşük düzeyde çıkması okuma yazma bilmeyen vatandaşların az olmasından kaynaklanabilir. Aslanargun ve arkadaşlarının (2004) yaptığı “Okula Yönelik Veli İlgi Yetersizliğinin Sebepleri” başlıklı araştırmaya göre aileler, okula yeterince ilgi göstermeme nedenlerini işlerinin çokluğuna ve kendi eğitim düzeylerinin yetersiz olmasına bağlamaktadır. Araştırma sonuçlarında okul yönetimi ve öğretmenlerle iletişimsizlikten kaynaklanan yanlış anlamaların ve şüphelerin bulunması ailelerin okula yönelik ilgisizliğinin temeli olarak vurgulanmıştır. Aileler okullara duyulan güven konusunda olumlu görüş bildirmelerine rağmen okula yönelik ilgisizlik nedenini, öğretmen ve yöneticilerin kendilerine yeterince ilgi göstermemesi olarak belirtmişlerdir. Okul denilince velilerin aklına ilk olarak öğretmenler gelmektedir. Bu nedenle okul yönetimiyle iletişimleri öğretmenlerle olan ilişkilerine göre biraz daha uzak olabilir. Ayrıca yöneticilerin okul-aile ilişkilerinde daha çok sorun yaşamalarının sebepleri arasında yönetici deyince velilerin resmi bir yapı olarak düşünmesi, yöneticinin veliyle sadece maddi ihtiyacı olduğunda görüşmek istediğinin düşünülmesi hatta çoğu yöneticinin bu şekilde davranması, velilerin okul hakkında yeterli şekilde bilgilendirilmemesi, okul aile birliklerinin işlevsel olmaması gibi sebepler gösterilebilir. Tablo 4.16’da görüldüğü gibi velilerle birlikte okulla ilgili kararların zaman geçirmeden uygulama çalışmaları, kaynak, araç-gereç sağlamada velilerle birlikte çaba harcamaları olumlu uygulamalar olarak görülebilir. Velilerin öğrencilerin okul dışında zamanlarının etkili ve verimli şekilde değerlendirilmesi çocuklarının hem ilgi, yeteneklerini ortaya çıkarması hem de zararlı alışkanlıklara eğilimin azalması açısından önemlidir.

4.1.2.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin; a-eğitim öğretime katkı sağlama, b-bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “Okul Uygulamaları ve Veli Katılımı” kategorilerinde öğrenci velilerinin görüşleri ele alınmıştır.

Öğrenci velilerinin ölçekteki “Okul Uygulamaları” kategorisindeki maddelere verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve tablo 4.13’te gösterilen değerler elde edilmiştir.

Tablo 4.13. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamaları Kategorisinde Öğrenci Velilerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler

Okul Uygulamaları	n	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Deneklerin Ortalama Puanları	385	1.27	4.00	2.76	0.62

Tablo 4.13’te görüldüğü gibi, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “Okul Uygulamaları” kategorisinde öğrenci velilerinin görüşlerine ilişkin puanlarının aritmetik ortalaması 2.76 standart sapması ise 0.62 olarak hesaplanmıştır. Dağılım normal bir dağılım olduğu için, aritmetik ortalamaya (2.76) bir standart sapma (0.62) eklenerek ve ortalamadan bir standart sapma çıkarılarak, öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Buna göre, ortalamanın sağındaki sınır değeri 3.38 olarak belirlenmiştir. 3.38 değerinin üzerindeki puanlar “yüksek düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır. Ortalamanın solundaki sınır değeri ise 2.14 olarak belirlenmiştir. 2.14 değerinin altındaki puanlar “düşük düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini, 2.14 ile 3.38 arasındaki puanlar ise “orta düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır

Tablo 4.14’te görüldüğü üzere öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında “Okul Uygulamaları” kategorisindeki görüşlerine ilişkin puanların frekansları alınmıştır. Buna göre, Denizli il merkezindeki öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin olarak, okul uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin % 66.3’ü “orta” düzeyde, %16.3’ü “yüksek” düzeyde, % 17.4’si “düşük” düzeyde görüşe sahiptir.

Tablo 4.14. Öğrenci Velilerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Okul Uygulamaları	Frekans	%	Düzye
3.38 ve üstü	63	16.3	Yüksek
2.14—3.38	255	66.3	Orta
2.14 ve altı	67	17.4	Düşük
TOPLAM	385	100	

İlköğretim okulundaki öğrenci velilerinin, okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olması, okul yönetimi tarafından veli ziyaretlerine önem verilmesine karşın öğrenci velilerinin okulun oyun ve spor tesisleri, kütüphanesi, okulun bahçesi gibi alanlardan velilerin faydalanmasının sağlanması ve kendini yetiştirmek isteyen veliler için faaliyetlerde bulunma konularında gerekli özen gösterilmemesi sebep olarak gösterilebilir.

Öğrenci velilerinin ölçekteki “Veli Katılımı” kategorisindeki maddelere verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve tablo 4.15’te gösterilen değerler elde edilmiştir.

Tablo 4.15. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımı Kategorisinde Öğrenci Velilerinin Görüşlerini Betimleyen İstatistik Değerler

Veli Katılımı	n	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	Ss
Deneklerin Ortalama Puanları	385	1.30	4.00	2.84	0.64

Tablo 4.15’te görüldüğü gibi, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında “Veli Katılımı” kategorisinde öğrenci velilerinin görüşlerine ilişkin puanlarının aritmetik ortalaması 2.84 standart sapması ise 0.64 olarak hesaplanmıştır. Dağılım normal bir dağılım olduğu için, aritmetik ortalamaya (2.84) bir standart sapma (0.64) eklenerek ve ortalamadan bir standart sapma çıkarılarak, öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Buna göre, ortalamanın sağındaki sınır değeri 3.38 olarak belirlenmiştir. 3.48 değerinin

üzerindeki puanlar “yüksek düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır. Ortalamanın solundaki sınır değeri ise 2.20 olarak belirlenmiştir. 2.20 değerinin altındaki puanlar “düşük düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini, 2.20 ile 3.48 arasındaki puanlar ise “orta düzeyde okula çekme başarısı” düzeyini oluşturmaktadır

Tablo 4.16’da görüldüğü üzere öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında “Veli Katılımı” kategorisindeki görüşlerine ilişkin puanların frekansları alınmıştır. Buna göre, Denizli il merkezindeki öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında veli katılımı kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin olarak, veli katılımında öğrenci velilerinin % 66.8’i “orta” düzeyde, %16.3’ü “yüksek” düzeyde, % 16.9’u “düşük” düzeyde görüşe sahiptir.

Tablo 4.16. Öğrenci Velilerinin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Veli Katılımı Kategorisindeki Görüşlerine İlişkin Puanlarının Frekans Değerleri

Veli Katılımı	Frekans	%	Düzye
3.48 ve üstü	63	16.3	Yüksek
2.20—3.48	257	66.3	Orta
2.20 ve altı	65	17.4	Düşük
TOPLAM	385	100	

İlköğretim okulundaki öğrenci velilerinin, veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısına ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olması, veli toplantılarının tarihlerinin önceden bildirilmesi, toplantılarda velilerle iletişim kurmak için çaba sarfedilmesi, alınan kararlarda velilerin görüşlerinin alınması gibi konularda velilerin memnuniyetinin yeterli olmadığını düşündürebilir. Ancak, velilerin toplantılara maddi yardım istemek için davet edilmesi veli katılımının biraz daha düşürücü etken olduğu söylenebilir.

4.1.2.a.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.17’de gösterilmiştir.

Tablo 4.17.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.25	.89	Çoğu Zaman
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	3.24	.92	
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	3.10	.93	
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	3.08	.95	
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	3.05	1.00	
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir	3.03	1.02	
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.96	1.09	
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.91	1.18	
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.05	
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.86	1.09	
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.85	1.12	
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırır	2.83	1.07	
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.79	1.12	
20	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.79	1.13	
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.72	1.11	
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.72	1.14	
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.41	1.17	
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitilmiş anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.38	1.18	
11	Okul yönetimi, evde derlerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.36	1.22	
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.30	1.16	
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.25	1.18	

Tablo 4.17’deki okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutundaki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir. Ancak ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini öğrencilerin ders başarısı konusunda yazılı olarak bilgilendirmeleri öğrenci velileri ve ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerinde bunun “arasıra” gerçekleştiği vurgulanmaktadır. İlköğretim okulu

yöneticilerinin öğrenci velilerini bilgilendirme, başarılı öğrencileri destekleme, çocukların sorunlarının çözümünde rehberlik etme, okulun yapmış olduğu sınıf dışı etkinlikleri konusunda bilgilendirme yapma konusunda veli görüşlerine göre başarılı olduğu belirtilmektedir. Ancak ilköğretim okulu yöneticilerinin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikleri düzenlemeyi ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre “arasıra” başvurduğu belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu öğretmenleri de velilerle aynı görüşü paylaşmaktadır. Buna göre okul yöneticilerinin bilgilendirmeyi sadece sözlü olarak algıladıkları söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu vurgulamasının hem ilköğretim okulu öğretmenlerinin hem öğrenci velilerinin okul uygulamalarındaki görüşlerinde yüksek düzeyde çıkması dikkat çekicidir. Kaykanacı(2000:215) tarafından yapılan araştırmadaki okul yöneticilerinin eğitim-öğretim işlerine önem verdiği ve fazla zaman harcadığı bulgusuyla örtüşmektedir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.18’de gösterilmiştir.

Tablo 4.18. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama	
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	3.21	.93	Çoğu Zaman	
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.16	.97		
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	3.10	.92		
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisindedir.	3.05	.97		
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	3.03	.95		
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir	3.02	1.02		
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.98	1.02		
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.93	1.14		
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.03		
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.86	1.06		
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.80	1.11		
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırılmaktadır	2.79	1.07		
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.77	1.10		
20	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.77	1.14		
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.72	1.11		
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.66	1.14		
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.47	1.16		Arasıra
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitimli anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.46	1.19		
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.46	1.17		
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.37	1.21		
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.29	1.16		

Tablo 4.18’deki “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutundaki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, velilere düşen sorumlulukları yerine getirme, öğrenci velilerinin çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirme, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirme çalışmalarına veli katılımının yüksek düzeyde olması dikkat çekicidir. “Eti senin kemiği benim” anlayışıyla her şeyi okuldan bekleyen veliler değil,

bilinçlendirilmek isteyen velilerin ağırlıkta olduğunu göstermesi açısından bu sonuç önemlidir. Genç(2005) tarafından yapılan araştırmada öğrenci velilerinin okullarda yılda iki kez yapılan veli toplantılarına katılımlarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu da araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Veli katılımı sürecinde ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle velilerin görüşlerinin örtüştüğü görülmektedir. Velilerin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikler hakkında ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerine başvurmak istemesine rağmen “arasıra” yapılan faaliyetlere “arasıra” katılım gösterdikleri görülmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitici kulüp çalışmaları ve diğer sosyal etkinlikleri düzenlerken veli görüşlerine önem vermediği ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre söylenebilir. Velilerin katılımının az olması hakkında, velilerin okuldaki yapılacak etkinliklerde görüşlerini vermekten çekindikleri ya da velilerin sadece okuldaki akademik başarıya odaklı oldukları şeklinde iki farklı yorum düşünülebilir.

4.1.2.b. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.19’da gösterilmiştir.

Tablo 4.19.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama	
29	Okul yönetimi, öğrencilerin gitmeleri sakıncalı internet kafe, kahvehane, bilardo salonlarından korumak için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	3.10	1.05	Çoğu Zaman	
25	Okul yönetimi, öğrencilerin disiplin problemleri konularında velileri bilgilendirmektedir.	3.10	.97		
35	Okul yönetimi, öğrencide istenilmeyen davranışları önleyici tedbirleri almada velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.96	1.01		
27	Okul yönetimi, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.93	1.04		
26	Okul yönetimi, öğrencilerin uyum, gelişim problemleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.89	1.02		
23	Okul yönetimi, öğrencilerin sosyal gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.01		
22	Okul yönetimi, öğrencilerin bedensel gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.84	1.00		
37	Okul yönetimi, çocuğunu başka çocukların akademik başarısıyla kıyaslamaması konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.82	1.08		
24	Okul yönetimi, öğrencilerin psikolojik gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.81	1.08		
40	Okul yönetimi öğrenci etkinlikleri düzenleyerek velilerin öğrenci gelişimini izlemelerini sağlamaktadır.	2.80	1.03		
38	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.80	1.04		
39	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.76	1.06		
41	Okul yönetimi öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik faaliyetler ve sonuçlarından velileri haberdar etmektedir.	2.73	1.09		
36	Okul yönetimi, çocukların trafik kazaları ve diğer kazalardan korunmaları için alınacak tedbirlerle ilgili velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.72	1.04		
28	Okul yönetimi, öğrencilerin yaşına uygun olmayan işlerde çalıştırılmalarını engellemek için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	2.70	1.11		
30	Okul yönetimi öğrencinin gelişimi konusunda velileri bilgilendirmek için uzmanlara okulda konferans vermektedir.	2.69	1.07		
33	Okul yönetimi öğrencinin sağlık sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.62	1.14		
34	Okul yönetimi öğrencinin psikolojik sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.59	1.07		
32	Okul yönetimi öğrencinin sosyal sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.48	1.13		Arasıra
31	Okul yönetimi öğrencinin ailevi sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.44	1.10		

Tablo 4.19 incelendiğinde okul uygulamalarında “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” boyutundaki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin gelişimiyle ilişkili olarak öğrencilerin bedenseli zihinsel, sosyal, kültürel boyutlarda ilgilendiklerini düşünmektedirler. Öğrenci velilerinin görüşleri ilköğretim okulu öğretmenlerinin okul uygulamalarındaki düşünceleriyle paralel düşünce içerisinde oldukları düşünülebilir. Aynı şekilde, Çayırılı(1998)

tarafından yapılan araştırmada öğrencinin gelişimi ile ilgili olarak psikolojik ve sosyal problemi olan öğrenciler ile görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir. Öğrenci velilerinin görüşlerinin ilköğretim okulu öğretmenleriyle paylaştıkları nokta öğrencilerin sorunlarının çözümünde uzman-veli işbirliğinin sağlanması ile ailevi sorunlar temelinde olmaktadır. Bunun nedeni olarak ilköğretim okulu yönetiminin ailevi sorunların içerisinde yer almak istememesinden kaynaklandığı ileri sürülebilir. Bir diğer neden ailevi problemlerin aile tarafından okula duyurulmak istenmemesi olabilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.20’de gösterilmiştir.

Tablo 4.20. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
29	Okul yönetimi, öğrencilerin gitmeleri sakıncalı internet kafe, kahvehane, bilardo salonlarından korumak için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	3.11	1.00	Çoğu Zaman
25	Okul yönetimi, öğrencilerin disiplin problemleri konularında velileri bilgilendirmektedir.	3.03	.94	
35	Okul yönetimi, öğrencide istenilmeyen davranışları önleyici tedbirleri almada velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.97	.95	
26	Okul yönetimi, öğrencilerin uyum, gelişim problemleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.93	.95	
27	Okul yönetimi, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.92	.99	
40	Okul yönetimi öğrenci etkinlikleri düzenleyerek velilerin öğrenci gelişimini izlemelerini sağlamaktadır.	2.88	.99	
37	Okul yönetimi, çocuğunu başka çocukların akademik başarısıyla kıyaslamaması konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.05	
38	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.85	1.00	
24	Okul yönetimi, öğrencilerin psikolojik gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.84	1.03	
23	Okul yönetimi, öğrencilerin sosyal gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.82	.99	
22	Okul yönetimi, öğrencilerin bedensel gelişimi konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.82	1.02	
41	Okul yönetimi öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik faaliyetler ve sonuçlarından velileri haberdar etmektedir.	2.79	1.05	
36	Okul yönetimi, çocukların trafik kazaları ve diğer kazalardan korunmaları için alınacak tedbirlerle ilgili velilerle işbirliği yapmaktadır.	2.79	1.03	
39	Okul yönetimi, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlentmeleri için velileri bilgilendirmektedir.	2.78	1.02	
28	Okul yönetimi, öğrencilerin yaşına uygun olmayan işlerde çalıştırılmalarını engellemek için anne-babalarla işbirliği yapmaktadır.	2.73	1.10	
30	Okul yönetimi öğrencinin gelişimi konusunda velileri bilgilendirmek için uzmanlara okulda konferans vermektedir.	2.71	1.01	
33	Okul yönetimi öğrencinin sağlık sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.67	1.10	
34	Okul yönetimi öğrencinin psikolojik sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.65	1.06	
32	Okul yönetimi öğrencinin sosyal sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.56	1.10	
31	Okul yönetimi öğrencinin ailevi sorunlarının çözümü için uzman-veli işbirliğini sağlamaktadır.	2.47	1.09	

Tablo 4.20 incelendiğinde “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” boyutunda veli katılımında öğrenci velileri, öğrencilerle ilgili gerçekleştirilen sosyal, kültürel, bireysel, bedensel, akademik gelişimleri konusundaki bilgilendirme, uygulama çalışmalarına katılım göstermede “çoğu zaman” görüşünü belirtmişlerdir. Buradan öğrenci velilerinin çocuklarını önemsedikleri düşünülebilir. Araştırma sonuçları, Leitch

ve Tangri(1988) tarafından yapılan “*Colombia’da Okul-Ev İşbirliğinin Engelleri*” adlı araştırmasındaki ailelerin kendilerini temel engel olarak görmesi, engellerin başında velilerin okul etkinliklerine karşı ilgisiz olması, velilerin işlerine daha çok zaman ayırmaları sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Sonuca göre ilköğretim okulu öğretmenleriyle öğrenci velilerinin veli katılım kategorisindeki görüşlerindeki farklılıklar dikkat çekici bulgu olarak görülebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri veli katılımında okulda öğrencilerin bedensel, psikolojik, sosyal gelişimi, ilgi ve ihtiyaçları konularında bilgilendirmeler ve bu konularda uzman kişilerle işbirliği yapılırsa bile öğrenci velilerinin katılımının az olduğunu belirtmişlerdir. Fakat öğrenci velileri ilköğretim okulu öğretmenlerinin aksine okulda öğrencisinin gelişimi ile ilgili yapılan her etkinliğe katılımının olacağını yüksek düzeyde belirtmişlerdir. Okul uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin “çoğu zaman” görüşünü belirtmeleri, ilköğretim okulu öğretmenlerinin veli katılımındaki görüşleriyle bağlantılı olarak velilerin öğrenci gelişimini sadece disiplin problemleri ve istenilmeyen bir davranışı yok etme olarak algıladıkları söylenebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri velilerin sadece olumsuz durumlarda okula geldiklerini ve çağrıldıklarında geldiklerini belirtmelerine rağmen öğrenci velileri tam tersine çocuklarıyla ilgili her durumda okula geldiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci velileri öğretmen görüşlerinde olduğu gibi ailevi sorunların çözümünde “arasıra” katılım gösterdiklerini belirtmişlerdir. Öğrenci velileri, ailevi problemlerinin etkisini çocuğunda görmektedir. Çocuklarının problemler daha fazla iz bırakmadan çözümlenmesi için kendilerine yardım yapılması gerekmektedir.

4.1.2.c. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.21’de gösterilmiştir.

Tablo 4.21.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
47	Okul yönetimi, veli toplantılarının tarihlerini velilere önceden duyurmaktadır.	3.69	.70	Her Zaman
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır.	3.56	.78	
46	Okul yönetimi, toplantılarda velilerin anlayacağı bir dil kullanmaktadır.	3.51	.80	
53	Okul yönetimi, veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinlemektedirler.	3.41	.85	
43	Okul yönetimi, velilere karşı hoş görülü, yakın ve ilgili davranmaktadır.	3.41	.86	
49	Okul yönetimi velilerin konuşmalarını dikkatle dinlemektedir.	3.40	.87	
51	Okul yönetimi, velilere toplantılarda yeterli zaman ayırmaktadır.	3.31	.85	
42	Okul yönetimi, velilere her durumda okula gelip görüşebilecekleri ortamlar hazırlamaktadır.	3.26	.96	Çoğu Zaman
50	Okul yönetimi, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmalarını sağlamaktadır.	3.18	.94	
48	Okul yönetimi, yapacakları veli toplantılarının gündemini bir hafta önce velilere duyurmaktadır.	3.18	1.06	
45	Okul yönetimi, velilere demokratik davranmaktadır.	3.12	.97	
57	Okul yönetimi, velileri okul-veli sözleşmesi gibi yeni değişikliklerden zamanında haberdar etmektedir.	2.84	1.12	
44	Okul yönetimi, maddi yardım istemek için velileri okula çağırılmaktadır.	2.74	1.13	Arasıra
55	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle bire-bir görüşmektedir.	2.73	1.13	
54	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenlemektedir.	2.36	1.15	
56	Okul yöneticileri, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle telefonla görüşmektedir.	2.28	1.10	

Tablo 4.21’de “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” boyutunda okul uygulamaları kategorisindeki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin velilere yönelik yönetsel anlamdaki etkinlikleri gerçekleştirmede veli toplantılarının tarihlerini velilere önceden duyurma, veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinleme, velilere toplantılarda yeterli zaman ayırma, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmalarını sağlama, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle bire-bir görüşme yapma gibi etkinlikleri çoğunlukla uyguladıkları belirtilmektedir. Bu sonuçlar Doğan(1995)’in araştırmasında saptanan velilere toplantılarda yeterli zaman ayrılmaması, toplantıların uygun ortamlarda yapılmaması, velilerin okuldan gönderilen yazıları anlamakta güçlük çekmesi sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Öğrenci velileri, okul yönetiminin, maddi yardım istemek için okula çağırma işini “çoğu zaman” yaptığı düşüncesindedirler. Bu görüş ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle çelişmektedir. Çünkü ilköğretim okulu öğretmenleri velileri okula maddi yardım istemek için “arasıra” çağırdıklarını belirtmişlerdir. *Elde*

edilen bu bulgu dikkat çekicidir. Bununla birlikte öğrenci velilerini telefonla arama ve gelmeyenlerle tekrar toplanma etkinliklerini “arasıra” yerine getirildiği ifade edilmiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Tablo 4.22’de gösterilmiştir.

Tablo 4.22.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
47	Okul yönetimi, veli toplantılarının tarihlerini velilere önceden duyurmaktadır.	3.59	.76	Her Zaman
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır.	3.51	.74	
46	Okul yönetimi, toplantılarda velilerin anlayacağı bir dil kullanmaktadır.	3.46	.76	
53	Okul yönetimi, veliler okula geldiklerinde güler yüzle konuşup, ilgiyle dinlemektedirler.	3.38	.81	
43	Okul yönetimi, velilere karşı hoş görülü, yakın ve ilgili davranmaktadır.	3.37	.85	
49	Okul yönetimi velilerin konuşmalarını dikkatle dinlemektedir.	3.37	.86	
51	Okul yönetimi, velilere toplantılarda yeterli zaman ayırmaktadır.	3.28	.83	
42	Okul yönetimi, velilere her durumda okula gelip görüşebilecekleri ortamlar hazırlamaktadır.	3.28	.91	Çoğu Zaman
48	Okul yönetimi, yapacakları veli toplantılarının gündemini bir hafta önce velilere duyurmaktadır.	3.19	1.00	
50	Okul yönetimi, velilerin öğrencilerle ilgili kararlara katılmalarını sağlamaktadır.	3.18	.93	
45	Okul yönetimi, velilere demokratik davranmaktadır.	3.18	.91	
57	Okul yönetimi, velileri okul-veli sözleşmesi gibi yeni değişikliklerden zamanında haberdar etmektedir.	2.84	1.07	Arasıra
55	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle bire-bir görüşmektedir.	2.74	1.11	
44	Okul yönetimi, maddi yardım istemek için velileri okula çağırılmaktadır.	2.74	1.12	
54	Okul yönetimi, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenlemektedir.	2.48	1.11	Arasıra
56	Okul yöneticileri, veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle telefonla görüşmektedir.	2.42	1.08	

Tablo 4.22’de “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirmede” veli katılımında öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin velilere yönelik yönetsel anlamdaki etkinlikleri gerçekleştirmede veli toplantılarının tarihlerinin ve gündeminin önceden bildirmesi, toplantılarda velilerle iyi bir iletişim kurmak için çaba göstermesi, her zaman okula gelip konuşabilecekleri ortamlar hazırlaması, kararlara katılım sağlaması durumunda velilerin katılımının “her zaman”

olduğu yönündedir. Ayrıca öğrenci velilerinin maddi yardım istemek için çağırdıkları halde “çoğu zaman” katıldıklarını belirtmeleri de ilköğretim okulu öğretmenlerinin belirttiği “arasıra” görüşlerinin tam tersi yönünde olmuştur. “Maddi yardım isteme” görüşünün yüksek düzeyde çıkması veliler için, öğrencilerle dağıtılan toplantı gündemlerini bildiren davetlerde genel bir kanı olan “gene para isteyeceklerdir” düşüncesini doğrular nitelikte olduğunu düşündürebilir. Bu sonuç, Oğan (2000)’ın araştırmasında belirttiği velilerin en çok ekonomik nedenler ve disiplin olayları nedeniyle okula çağrıldıklarını düşünmeleri bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Velilere göre veli toplantılarına katılamayan veliler için telefonla görüşme ya da tekrar toplantı düzenleme maddelerinin “arasıra” işaretlenmesi okul yöneticilerinin bu konuda velileri tanımak için çaba vermediğini düşündürebilir. Çünkü bu durum günümüzün ekonomik koşullarından dolayı aile bireylerinden hem anne hem de babası çalışmak zorunda kalan çocuklar için sıkıntı yaratmaktadır. Okulda olan bitenden haberi olmayan, çocuğunun akademik başarısının yanı sıra sosyal, psikolojik, bedensel gelişimi konularında bilgilendirilmeyen velilerin okula bakış açıları olumsuz yönde değişebileceği gibi, işbirliği için istekli olmalarını beklemek de zor olabilecektir.

4.1.2.d. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.23’te gösterilmiştir.

Tablo 4.23. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama
79	Okul yönetimi, öğrenci velilerinin katkılarıyla okula araç-gereç, kaynak sağlamak için çaba göstermektedir.	3.27	.84	Her Zaman
69	Okul yönetimi velilerle işbirliği yapmanın yararlı olduğunu velilere vurgulamaktadır.	3.21	.90	
77	Okul yönetimi, öğrencilerin düzenli olarak okula devamlarının sağlanması için velilerle iletişim kurmaktadır.	3.20	.96	
72	Okul yönetimi çocukların okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak için velileri bilgilendirmektedir.	3.11	.99	Çoğu Zaman
66	Okul yönetimi, velilerle birlikte alınan okulla ilgili kararları hayata geçirmektedir.	3.07	.95	
71	Okul yönetimi, velilere çocuklarının gereksinimi kadar harçlık vermesi gerektiğini anlatmaktadır.	3.06	1.03	
75	Okul yönetimi, velilerin öğretmen ve yöneticileri kendilerine yakın hissetmelerine sağlayıcı ortam oluşturmaktadır.	2.98	1.05	
74	Okul yönetimi velilerin eleştirilerini dikkate almaktadır.	2.95	1.01	
67	Okul yönetimi ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır.	2.92	1.00	
61	Okul yönetimi fakir öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.89	1.04	
68	Okul yönetimi, sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesinde velilere sorumluluk vermektedir.	2.88	.98	
62	Okul yönetimi hasta öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.66	1.08	
78	Okul yöneticileri, aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenlemektedir.	2.65	1.11	
70	Okul yönetimi okula karşı isteksiz, ilgisiz ailelerin bu davranışlarının sebeplerini araştırmaktadır.	2.59	1.07	
73	Okul yönetimi veli ziyaretlerine önem vermektedir.	2.59	1.12	
63	Okul yönetimi çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek üzere kurslar açmaktadır.	2.57	1.22	
80	Okul yönetimi, okulun gelişimi için çaba gösteren öğrenci velilerini ödüllendirmektedir.	2.52	1.17	
76	Okul yönetimi, bilgi teknolojisi sınıflarını velilerin kullanımına açmaktadır.	2.26	1.20	Arasıra
64	Okul yönetimi çevrede belli alanda yetişmek isteyen velileri yetiştirmek üzere faaliyetlerde bulunmaktadır.	2.19	1.16	
58	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun oyun ve spor tesislerinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.15	1.17	
60	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.15	1.14	
59	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.15	1.19	
65	Okul yönetimi ailelerin ev ortamını gözlemleyebilmek için mesleki sınırlar içinde ev ziyaretleri yapmaktadır.	1.95	1.09	

Tablo 4.23’te görüldüğü gibi okul uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmelerinde” okula araç-gereç sağlamak için velilerle birlikte çaba

göstermelerinin en yüksek düzeyde çıkması bizi okul yöneticilerinin başına buyruk kendi başına kararlar almadan hep beraber “taşın altına siz de elinizi koyun” anlayışıyla hareket ettiklerini düşündürebilir. Fakat veli ziyaretlerine önem verdiği “çoğu zaman” görüşünden anlaşılan ilköğretim okulu öğretmenlerinin tersine ailelerin ev ortamını ziyaret etmede “arasıra” sonucunun çıkması, buna göre ilköğretim okulu öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin evlerine gelmesinde sakınca gördüğü söylenebilir. Çünkü bazı velilerle samimiyet kurulması diğer velilerde sıkıntı yaratabilir. Ayrıca, ev ziyareti yapmayan okul yöneticileri öğrenci velilerinden beklenti içinde olmak yerine onların aile yaşantılarını da görmesinin okul-aile işbirliğinin pekiştirilmesinde önemli rol oynayacağı düşünülebilir. Barnett(1995)’in ailelerin okulla bütünleşmesiyle ilgili makalesinde, ev ve okul arasındaki iki yönlü iletişimi artırmak için velilerle sık sık toplantıların yapılmasını, sık sık olumlu telefon görüşmelerinin yapılmasını, velilere haber mektupları gönderilmesini, velilerin evlerine geziler düzenlenilmesini önermektedir.

Araştırma bulgularındaki ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşleri, Albayrak(2004:113) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Bu araştırmaya göre, okul aile birliği üyelerinin okul yönetimi ile işbirliğinin zayıf olduğu konular, tatillerde okulun kitaplık, bahçe, oyun ve spor tesislerinden öğrencilerin ve velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirlerin alınması, belli alanlarda yetişmek isteyen vatandaşları yetiştirmek üzere okulun yaptığı faaliyetlerde yer alınması konularıdır. Ayrıca araştırma bulguları, Kaykanacı(2000:218)’nin araştırmasında belirttiği okul yönetiminin okuldan çevreyi yararlandırmaya önem verdikleri ve orta derecede zaman harcadıkları görüşüyle örtüşmemektedir. Okul yönetiminin çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşlar için yetiştirme kursu açması ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinde yüksek düzeyde görülmüştür. Bu sonuç, Kaykanacı(2000:218)’nin araştırmasındaki diğer bir sonuç olan okul yöneticilerinin halk okuma kursları düzenlemekte orta derecede önem verdiği ve az zaman harcadığı sonucuyla örtüşmemektedir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 4.24’te gösterilmiştir.

Tablo 4.24.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Anket No	Anket Sorusu	$\bar{X}$	Ss	Açıklama	
77	Okul yönetimi, öğrencilerin düzenli olarak okula devamlarının sağlanması için velilerle iletişim kurmaktadır.	3.25	.91	Çoğu Zaman	
79	Okul yönetimi, öğrenci velilerinin katkılarıyla okula araç-gereç, kaynak sağlamak için çaba göstermektedir.	3.20	.82		
69	Okul yönetimi velilerle işbirliği yapmanın yararlı olduğunu velilere vurgulamaktadır.	3.14	.87		
72	Okul yönetimi çocukların okul dışındaki zamanlarını en etkili şekilde değerlendirmelerine yardımcı olmalarını sağlamak için velileri bilgilendirmektedir.	3.07	.97		
66	Okul yönetimi, velilerle birlikte alınan okulla ilgili kararları hayata geçirmektedir.	3.03	.93		
71	Okul yönetimi, velilere çocuklarının gereksinimi kadar harçlık vermesi gerektiğini anlatmaktadır.	3.02	1.03		
75	Okul yönetimi, velilerin öğretmen ve yöneticileri kendilerine yakın hissetmelerine sağlayıcı ortam oluşturmaktadır.	2.96	1.02		
74	Okul yönetimi velilerin eleştirilerini dikkate almaktadır.	2.90	1.02		
67	Okul yönetimi ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır.	2.90	.98		
68	Okul yönetimi, sosyo-kültürel etkinliklerin düzenlenmesinde velilere sorumluluk vermektedir.	2.82	.96		
61	Okul yönetimi fakir öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.81	1.01		
78	Okul yöneticileri, aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenlemektedir.	2.70	1.07		
62	Okul yönetimi hasta öğrencilerin velilerine yardım sağlanması için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır.	2.67	1.06		
73	Okul yönetimi veli ziyaretlerine önem vermektedir.	2.61	1.14		
70	Okul yönetimi okula karşı isteksiz, ilgisiz ailelerin bu davranışlarının sebeplerini araştırmaktadır.	2.58	1.04		
63	Okul yönetimi çevrede okuma yazma bilmeyen vatandaşları yetiştirmek üzere kurslar açmaktadır.	2.51	1.18		
80	Okul yönetimi, okulun gelişimi için çaba gösteren öğrenci velilerini ödüllendirmektedir.	2.47	1.14		Arasına
76	Okul yönetimi, bilgi teknolojisi sınıflarını velilerin kullanımına açmaktadır.	2.36	1.16		
60	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.26	1.11		
58	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun oyun ve spor tesislerinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.23	1.16		
59	Okul yönetimi tatillerde veya derslerden sonra okulun kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almaktadır.	2.16	1.16		
64	Okul yönetimi çevrede belli alanda yetişmek isteyen velileri yetiştirmek üzere faaliyetlerde bulunmaktadır.	2.14	1.11		
65	Okul yönetimi ailelerin ev ortamını gözlemleyebilmek için mesleki sınırlar içinde ev ziyaretleri yapmaktadır.	2.00	1.06		

Tablo 4.24’te görüldüğü gibi öğrenci velilerinin görüşlerine göre, veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmelerinde” velilerle işbirliğine velilerin katıldığı yapmanın yararlarını vurgulaması, velilerle birlikte alınan kararları uygulaması, velilerin eleştirilerini önemsemesi, aileleri tanımak için bireysel ya da grup görüşmeleri yapması, ailelerin

yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı olması veliler açısından olumlu sonuç verebilir. Osborne(1999) tarafından yapılan “Okul Kurulu ve Veli Katılımı: Yeni Bir Bakış Açısı” adlı araştırmasında veli katılımı için, okul geceleri, müzik dinletileri, veli-öğretmen görüşmeleri, sınıf partileri gibi etkinliklerin önemli olduğu ve katılımın tek bir yolu olmadığı saptanmıştır. Araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Öğrenci velilerine göre kendilerini okula görüşmek için davet eden okul yöneticileri, velilerin evlerini “arasıra” ziyaret etmektedir. Bu durum ilköğretim okulu yöneticilerinin okulda ne yaparsa yapsın velilerle aralarına mesafe koymaya çalıştığını velilere düşündürebilir.

Öğrenci velileri, okul uygulamalarında ve veli katılımında okul yönetiminin bilgi teknolojisi sınıflarının velilerin kullanımına açılması, tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden, oyun ve spor tesislerinden, kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler alınması konularında “arasıra” görüşünü bildirmeleri ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle benzerlik göstermektedir. Bu sonuç, okul yöneticilerinin velileri sadece toplantı esnasında okulda görmek istediğini düşündürebilir. Okul yöneticilerinin, veliler için ayrı düzenlemeler yapmayı okul işlerinin arasında kendine yük olarak gördükleri söylenebilir. Bu düzenlemeler yapılsa bile velilerin istekli, ilgisiz olduklarını düşündükleri de söylenebilir.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ilköğretim okulu yöneticilerinin; a-eğitim öğretime katkı sağlama, b-bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri;1-) cinsiyete,2-) eğitim durumuna, 3-) medeni durumuna, 4-) branşına göre farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

4.2.1.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Cinsiyete Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.25’te gösterilmiştir.

Tablo 4.25.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p	Fark	
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	177	2.64	.68745	-1.457	.146	----	
		Erkek	138	2.75	.68858				
	Veli Katılımı	Kadın	177	2.48	.68017	2.413	.016		Fark vardır*
		Erkek	138	2.30	.57161				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	177	2.71	.64766	-1.143	.887	----	
		Erkek	138	2.80	.69787				
	Veli Katılımı	Kadın	177	2.48	.63852	1.571	.499		----
		Erkek	138	2.37	.64940				
Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Kadın	177	3.01	.62050	-1.860	.064	----	
		Erkek	138	3.13	.51763				
	Veli Katılımı	Kadın	177	2.71	.66089	.748	.081		----
		Erkek	138	2.65	.62537				
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri	Okul Uygulamaları	Kadın	177	2.66	.62975	-2.006	.046	Fark vardır*	
		Erkek	138	2.79	.59342				
	Veli Katılımı	Kadın	177	2.42	.61893	.658	.925		----
		Erkek	138	2.38	.60265				

*p < 0.05

Tablo 4.25’e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel

Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. Tablo 4.25’de görüldüğü üzere ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından okul uygulamalarında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler $\bar{X}$ (2.66) ve ilköğretim okulundaki erkek öğretmenlerin görüşleri arasında $\bar{X}$ (2.79) istatistikî açıdan “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır. “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından okul uygulamalarında ilköğretim okulundaki erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre ilköğretim okulu yöneticilerini daha başarılı bulmuşlardır. Buna sebep olarak ilköğretim okulu yöneticilerinin erkek öğretmenlerle iletişimlerinin daha samimi olması gösterilebilir.

Tablo 4.25’e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönelik Yönelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. Tablo 4.29’da görüldüğü gibi ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler $\bar{X}$ (2.48) ve ilköğretim okulundaki erkek öğretmenlerin görüşleri arasında $\bar{X}$ (2.30) istatistikî açıdan “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre ilköğretim okulu yöneticilerini daha başarılı bulmuşlardır. Veli katılımı boyutunda velilerin okula gelmede istekli olmadıkları erkek ilköğretim okulu öğretmenleri tarafından düşünülmemekte olduğu görülebilir. Bunda sosyo-ekonomik durum ve ailenin geçmiş eğitim yaşantılarının da veli katılımında etkili olabileceği düşünülebilir. Ancak velilerin çoğunluğunu ev hanımlarının oluşturması ve diğer veli çeşitlerinin de katılımlarının sadece veli toplantıları ya da olumsuz bir durumda gerçekleştirildiği Genç (2005) tarafından yapılan araştırma bulgularında da görülmektedir.

4.2.2. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Eğitim Durumuna Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.26’da gösterilmiştir

Tablo 4.26.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Eğitim Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.655	2	.327	.688	.503	----
		Gruplar İçi	148.48	312	.476			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.304	2	.152	.370	.691	----
		Gruplar İçi	128.22	312	.411			
		TOPLAM	128.53	314				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.683	2	.342	.759	.469	----
		Gruplar İçi	140.45	312	.450			
		TOPLAM	141.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.861	2	.431	1.03	.356	----
		Gruplar İçi	129.69	312	.416			
		TOPLAM	130.55	314				
Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.392	2	.196	.581	.560	----
		Gruplar İçi	105.23	312	.337			
		TOPLAM	105.62	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.662	2	.331	.795	.453	----
		Gruplar İçi	130.02	312	.417			
		TOPLAM	130.68	314				
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.716	2	.358	.940	.392	----
		Gruplar İçi	118.84	312	.381			
		TOPLAM	119.56	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.151	2	.075	.201	.818	----
		Gruplar İçi	117.18	312	.376			
		TOPLAM	117.33	314				

Tablo 4.26’ya göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

4.2.3.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Medeni Durumuna Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.27’de gösterilmiştir.

Tablo 4.27.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.684	2	.342	.719	.488	---
		Gruplar İçi	148.45	312	.476			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.256	2	.128	.311	.733	---
		Gruplar İçi	128.27	312	.411			
		TOPLAM	128.53	314				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.635	2	.317	.705	.495	---
		Gruplar İçi	140.49	312	.450			
		TOPLAM	141.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.369	2	.185	.443	.643	---
		Gruplar İçi	130.18	312	.417			
		TOPLAM	130.55	314				
Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	1.261	2	.631	1.88	.154	---
		Gruplar İçi	104.36	312	.335			
		TOPLAM	105.62	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.049	2	.025	.059	.943	---
		Gruplar İçi	130.63	312	.419			
		TOPLAM	130.68	314				
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.854	2	.427	1.12	.327	---
		Gruplar İçi	118.70	312	.380			
		TOPLAM	119.56	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.211	2	.106	.281	.755	---
		Gruplar İçi	117.12	312	.375			
		TOPLAM	117.33	314				

Tablo 4.27’de görüldüğü üzere ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

4.2.4. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri “Branşa Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “brans” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.28’de gösterilmiştir.

Tablo 4.28.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Branşa” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.641	3	.214	.447	.719	----
		Gruplar İçi	148.49	311	.477			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	1.29	3	.431	1.05	.369	----
		Gruplar İçi	127.23	311	.409			
		TOPLAM	128.53	314				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.270	3	.090	.199	.897	----
		Gruplar İçi	140.86	311	.453			
		TOPLAM	141.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	1.01	3	.339	.813	.487	----
		Gruplar İçi	129.53	311	.417			
		TOPLAM	130.55	314				
Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.793	3	.264	.784	.503	----
		Gruplar İçi	104.83	311	.337			
		TOPLAM	105.62	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.506	3	.169	.403	.751	----
		Gruplar İçi	130.17	311	.419			
		TOPLAM	130.68	314				
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	1.187	3	.396	1.04	.375	----
		Gruplar İçi	118.37	311	.381			
		TOPLAM	119.56	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.513	3	.171	.455	.714	----
		Gruplar İçi	116.82	311	.376			
		TOPLAM	117.33	314				

Tablo 4.28’e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “branş” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ilköğretim okulu yöneticilerinin; a-eğitim öğretime katkı sağlama, b-bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında öğrenci velilerinin görüşleri;1-) cinsiyete,2-) eğitim durumuna, 3-) medeni durumuna, 4-) mesleğine, 5-) öğrencisinin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

4.3.1. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Cinsiyete Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.29’da gösterilmiştir.

Tablo 4.29.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	216	2.63	.70305	-2.493	.013	Fark vardır*
		Erkek	169	2.80	.67094			
	Veli Katılımı	Kadın	216	2.61	.72266	-2.701	.007	Fark vardır*
		Erkek	169	2.80	.69431			
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	216	2.68	.77442	-1.327	.185	----
		Erkek	169	2.79	.79004			
	Veli Katılımı	Kadın	216	2.68	.75470	-1.916	.056	----
		Erkek	169	2.83	.76116			
Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Kadın	216	3.07	.56959	-.377	.707	----
		Erkek	169	3.09	.65027			
	Veli Katılımı	Kadın	216	3.05	.60623	-.808	.419	----
		Erkek	169	3.10	.59041			
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri	Okul Uygulamaları	Kadın	216	2.58	.68573	-1.100	.272	----
		Erkek	169	2.66	.73122			
	Veli Katılımı	Kadın	216	2.58	.71554	-.829	.408	----
		Erkek	169	2.64	.71351			

*p < 0.05

Tablo 4.29’a göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, yüksek düzeyde erkek öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.80), düşük düzeyde kadın öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.63) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Bu bulgu Canpolat (2001)’ın araştırmasında belirttiği; “anneler çocukları ile ve dolayısıyla da okul ile daha çok ilgilenmektedir” bulgusuyla örtüşmemektedir.

Yöneticinin cinsiyeti okul aile ilişkisini etkileyebilir. Çünkü okulla iletişim kuranlar genellikle annelerdir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin genellikle erkek olması toplumumuzda “baba ve koca” figürü hakim olduğu için, kadın öğrenci velilerinde çekimserlik yaratmış olabilir. Bu nedenle erkek öğrenci velileri okul aile ilişkilerinde daha az sorun yaşadıklarını düşünüyor olabilirler. Ülkemizde babanın işte çalışması, annenin evde çocuklarını büyütmesi kanısı hala yaygındır. Çocuğunun eğitim sürecinde her konuyla ilgilenen anne olduğundan, babalar sadece bir sorun olduğunda veya veli toplantılarına katılmak için okula gidiyor olabilir. Babanın okula seyrek gitmesi okul yöneticisini anne kadar değerlendirmesini engelleyebilir. Çeviş (2002)’in belirttiğine göre; okul-aile işbirliği ve iletişimde var olan durum düzeyinde veli cinsiyetine göre ortalamalarda bayan velilerin ortalaması daha yüksek çıkmıştır. Bu bulguya göre “bayan veliler okul-aile işbirliği ve iletişimi konusunda erkek velilerden daha duyarlıdır” sonucu belirtilmiştir. Bu bağlamda kadın velilerin erkek velilere göre ilköğretim okulu yöneticilerinden okul uygulamalarında daha fazla beklenti içinde oldukları söylenebilir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında, yüksek düzeyde erkek öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.80), düşük düzeyde kadın öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.61) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Toplumumuzda, genel olarak bakıldığında özellikle annelerin eğitim seviyelerinin düşük olması, çocuklarına gerek ev ortamında çeşitli becerileri kazandırmalarına gerekse okuldan beklenen akademik katkılara yeterince cevap verememeleri, Akkök (1999), kadın öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerini okul uygulamaları ve veli katılımında başarılı bulmamalarına sebep olarak gösterilebilir.

4.3.2. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Eğitim Durumuna Göre” Anamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.30’da gösterilmiştir.

Tablo 4.30.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Eğitim Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	1.59	5	.319	.661	.654	---
		Gruplar İçi	183.25	379	.484			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.74	5	.549	1.072	.375	---
		Gruplar İçi	194.20	379	.512			
		TOPLAM	196.95	384				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	4.95	5	.990	1.632	.150	---
		Gruplar İçi	229.92	379	.607			
		TOPLAM	234.87	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.64	5	.529	1.607	.157	---
		Gruplar İçi	219.25	379	.579			
		TOPLAM	221.89	384				
Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	2.92	5	.586	1.610	.156	---
		Gruplar İçi	137.91	379	.364			
		TOPLAM	140.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.64	5	.529	.914	.472	---
		Gruplar İçi	219.25	379	.579			
		TOPLAM	221.89	384				
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	4.80	5	.961	1.950	.085	---
		Gruplar İçi	186.72	379	.493			
		TOPLAM	191.52	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	4.40	5	.881	1.743	.124	---
		Gruplar İçi	191.55	379	.505			
		TOPLAM	195.95	384				

Tablo 4.30'a göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

4.3.3. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönelimsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Medeni Durumuna Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.31’de gösterilmiştir.

Tablo 4.31. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Eğitim Öğretme Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.23	2	4.120	8.911	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	176.60	382	.462			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.80	2	1.401	1.757	.065	----
		Gruplar İçi	194.14	382	.508			
		TOPLAM	196.95	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları)	N	Subset for alpha=.05	
Medeni Durum		1	2
Dul	18	2.05	
Evli	353	2.74	
Bekar	14	2.74	
Sig.	385	1.00	1.00

Tablo 4.31 incelendiğinde ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde bekâr öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.74), yüksek

düzeyde evli öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.74), düşük düzeyde dul öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.05) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından bekar ve evli öğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede dul öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Çağdaş eğitimi gerçekleştirebilecek bir okulun yaratıcı, araştırmacı, sorgulayan ve öğrendiklerini yaşamında uygulayabilen, sağlıklı kişilikler geliştirmeyi amaçlaması gerekir (Can,2006:120). Medeni duruma göre farklılığın oluşmasında özellikle dul velilerin okul yöneticilerinden çocuklarının maddi açıdan desteklenmesi ve bunun yanı sıra çocuklarının kötü davranışlarda bulunmasının engellenmesi ile derslerindeki başarılarının artırılmasında beklentilerinin olması gösterilebilir. Maddi yetersizliklerin hem evli olanlar hem de dul olanlar arasında önemli etken olacağı da düşünülebilir. Bu açıdan eğitim öğretime katkı getirmede velilerin katkı sağlamada eğitim durumu ve medeni durumunun yanında ekonomik durumunda etkili olacağı söylenebilir. Dul öğrenci velilerinin çocuklarının eğitim sürecini tek başına sürdürmeye çalışırken zorlandıkları ve bu nedenle ilköğretim okulu yöneticileri tarafından okul uygulamalarında kendilerine bilinçlendirme, rehberlik ve yönlendirme konularında yeterli desteğin sağlanmadığını düşündükleri söylenebilir. Veli katılımında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.32’de gösterilmiştir.

Tablo 4.32. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	5.98	2	2.992	4.993	.007	Fark vardır*
		Gruplar İçi	228.89	382	.599			
		TOPLAM	234.87	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.26	2	1.130	1.966	.141	----
		Gruplar İçi	219.63	382	.575			
		TOPLAM	221.89	384				

*p < 0.05

	N	Subset for alpha=.05	
Scheffe (Okul Uygulamaları)		1	2
Medeni Durum			
Dul	18	2.17	
Evli	353		2.75
Bekar	14		2.85
Sig.	385	1.00	.917

Tablo 4.32’de görüldüğü üzere ilköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde bekâr öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.85), yüksek düzeyde evli öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.75), düşük düzeyde dul öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.17) görüşlerini belirtmişlerdir. “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından bekar öğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede dul öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Dul ve bekar öğrenci velileri arasında fark çıkmıştır. Bunun sebebi olarak dul olanların hem ev, hem de iş hayatında karşı karşıya kaldıkları zorluklar gösterilebilir. Çağdaş eğitim anlayışında okulun başlıca amacı, öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden en uygun bir düzeyde geliştirilmesi için çaba göstermektir (Can,2006:120). Okul kişiye yaşamında gerekli olacak değerleri ve bilgileri kazandırırken topluma uyum sağlaması için gerekli

sosyalleşme becerilerini de kazandırmaktadır (Artuksı,2004). Dul öğrenci velileri okulun öğrencinin bütün olarak gelişimlerini sağlamada etkili oldukları düşüncesini taşımadıkları görülmektedir. Yöneticilerin liderlik özelliğini kullanıcı bir tutum ve davranış sergilemediği sonucu çıkarılabilir. Çünkü çocuklarının eğitimlerinde okul yöneticilerinden beklentilerinin tam olarak gerçekleştirilemeyeşi etkili olabilir. Demirbulak, (2000)'ın yaptığı araştırmada veliler, velilerin mevcut veli-öğretmen görüşmelerinin plânlama ve yürütülme biçiminin, öğrencilerin gelişimlerinin tartışılması, problemlerinin ve gereksinimlerinin belirlenmesi için gerekli olanakları sağlamadığını belirtmişlerdir. Bu görüşü benimseyen katılımcılar, veli-öğretmen görüşmelerinin sadece öğrenci notlarının veliye sözlü olarak iletilmesi olarak nitelendirmişlerdir. Veliler ayrıca bu toplantıların varsa öğrenci ile ilgili şikayetleri iletmekle sınırlı olduğuna dikkat çekmişlerdir. Hatta bir veli bu görüşmelerin sadece öğretmenin sınırlı bilgi aktarımından oluştuğu için toplantı ya da görüşme olarak bile nitelendirilemeyeceğini belirtmiştir. Okul temsilcileri velilerin bu görüşmelere az ilgi göstermelerinden endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, her ne kadar görüşmelerin ancak gerekli işbirliği sağlanarak zenginleşebileceğini vurgulamışlardır. Okul uygulamaları boyutunda velilerin beklentilerinin okul yöneticileri tarafından gerçekleştirildiğini belirtmek biraz güçtür. Ayrıca velilerin içerisindeki dul veliler okul yöneticileri ile iletişim kurmadaki güçlüklerinin de etken olabileceği düşünülebilir. Çocuklar arasındaki ekonomik duruma göre ve katkısına göre değerlendirmenin de etken olabileceği düşünülürse dul velilerin çocuklarının arka planda kaldığını düşünmelerine neden olabilecektir. Veli katılımında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.33'te gösterilmiştir.

Tablo 4.33. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	1.46	2	.731	2.003	.136	----
		Gruplar İçi	139.38	382	.365			
		TOPLAM	140.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.78	2	.391	1.089	.338	----
		Gruplar İçi	137.03	382	.359			
		TOPLAM	137.81	384				

Tablo 4.33 incelendiğinde ilköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.34’te gösterilmiştir.

Tablo 4.34. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	6.37	2	3.185	6.572	.002	Fark vardır*
		Gruplar İçi	185.15	382	.485			
		TOPLAM	191.52	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.68	2	1.344	1.657	.071	----
		Gruplar İçi	193.27	382	.506			
		TOPLAM	195.95	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları)	N	Subset for alpha=.05	
Medeni Durum		1	2
Dul	18	2.05	
Evli	353	2.53	2.53
Bekar	14		2.65
Sig.	385	.067	.828

Tablo 4.34'e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmüştür. Okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde evli veliler $\bar{X}$ (2.65), yüksek düzeyde bekâr öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.53), düşük düzeyde dul öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.05) görüşlerini belirtmişlerdir. “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında dul öğrenci velileri ilköğretim okulu yöneticilerini okul uygulamalarında başarılı görmemektedirler. Çelenk (2003:32)' e göre, okul ile görüş birliği içinde düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarıları daha yüksektir. Dul velilerin çoğunluğunun kadın olması nedeniyle okulla sağlıklı iletişim kuramamalarının etkili olacağı düşünülebilir. Ayrıca eğitim durumlarının da etkili olabileceği düşünülebilir. Veli katılımında ise, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

4.3.4. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Mesleğine Göre” Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.35'te gösterilmiştir.

Tablo 4.35.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Eğitim Öğretme Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	12.69	4	3.175	7.008	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	172.15	380	.453			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	16.28	4	4.070	8.561	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	180.67	380	.475			
		TOPLAM	196.95	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları) Meslek	N	Subset for alpha=.05	for	Scheffe (Veli Katılımı) Meslek	N	Subset for alpha=.05	for
		1	2			1	2
Memur	70	2.45		Memur	70	2.41	
Ev Hanımı	136	2.65	2.65	Ev Hanımı	136	2.60	
Esnaf	48	2.71	2.71	Serbest Meslek	48	2.71	2.71
Serbest Meslek	48	2.72	2.72	Esnaf	48	2.78	2.78
İşçi	83		3.01	İşçi	83		3.02
Sig.		.235		Sig.		.053	.155

Tablo 4.35’e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında, işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.01), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.72), esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.71) okul yöneticileri tarafından en yüksek düzeyde eğitim-öğretime katkı getirildiğini düşünürken, ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.65) düşük düzeyde, memur öğrenci velileri de $\bar{X}$ (2.45) en düşük düzeyde görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında memur öğrenci velileriyle diğer meslek guruplarındaki öğrenci velilerinin görüşleri arasında farklılıklar görülmektedir. Memur öğrenci velileri okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından

ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Sebepleri arasında okul yöneticileri ile memur veliler arasındaki bilgilendirme konusundaki eksiklikleri ile iletişim kopuklukları gösterilebilir. Yeteri derecede bilgilendirmenin olmayışı da sayılabilir. Bir diğer neden de memur öğrenci velilerinin beklentilerinin “eğitim-öğretim” açısından diğer velilere göre çok fazla olması olabilir. Bilgi desteği, grup toplantıları (konferans, seminer, panel, sohbet toplantıları gibi) ve bireysel görüşmeler yoluyla yapılır. Bu yolla ailelerin, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması ve anne babalık yeteneklerinin desteklenmesi sağlanabilir (Can ve Ömeroğlu,2005). Bu şekilde çocukların gelişimlerinin sağlanması olanaklı olabilecektir. Veliler yöneticilerin okulla ilgili işlemleri gerçekleştirmede etkili olabildikleri düşüncesini taşımamaktadır.

Veli katılımında ise, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.02), daha yüksek düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.78), yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.71), düşük düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.60), en düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.41) görüşlerini belirtmişlerdir. Arslan ve Nural (2004:162)'ın yaptığı araştırmaya göre, velilerin büyük çoğunluğunun okul ile işbirliğine girmeye hazır, ancak bu işbirliğinin nasıl başlatılarak sürdürüleceğine ilişkin nelerin yapılabileceği konusunda önemli bir rehberlik ihtiyacı içinde oldukları saptanmıştır. Buna göre, eğitim öğretime katkı sağlama boyutunda ev hanımlarının katılımının yüksek olmasının yanında çocuklarının gelişimlerinin artırılmasında yardımcı olamamaları gösterilebilir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından memur velilerin veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini başarılı bulmamalarının sebebi olarak memur velilerin çalışma saatleri nedeniyle okulun etkinliklerine katılamamaları düşünülebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında mesleğine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.36’da gösterilmiştir.

Tablo 4.36.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	13.90	4	3.477	5.980	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	220.96	380	.581			
		TOPLAM	234.87	384				
		Gruplar Arası	11.30	4	2.826			
Veli Katılımı	Veli Katılımı	Gruplar İçi	210.59	380	.554	5.099	.001	Fark vardır*
		TOPLAM	221.89	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları)	N	Subset alpha=.05	for	Scheffe (Veli Katılımı)	N	Subset alpha=.05	for
Meslek		1	2	Meslek		1	2
Memur	70	2.51		Memur	70	2.53	
Ev Hanımı	136	2.52		Ev Hanımı	136	2.67	2.67
Esnaf	48	2.70	2.70	Esnaf	48	2.71	2.71
Serbest Meslek	48	2.83	2.83	Serbest Meslek	48	2.85	2.85
İşçi	83		3.03	İşçi	83		3.03
Sig.		.203	.164	Sig.		.200	

Tablo 4.36’ya göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.03), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki veliler $\bar{X}$ (2.83), yüksek düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.70)düşük düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.52), en düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.51) görüşlerini belirtmişlerdir. Memur öğrenci velileri okul uygulamalarında “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Memurların okul yöneticilerini yeterli görememelerinin sebepleri olarak çocuklarının gelişimlerine yönelik yapılan okuldaki uygulamalardan haberdar

olamamaları, çocuklarının gelişimlerini işleri nedeniyle takip edememeleri gösterilebilir.

Veli katılımında ise, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.03), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.85), yüksek düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.71), düşük düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.67), en düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.53) görüşlerini belirtmişlerdir. Memur öğrenci velileri veli katılımında “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. İşçi ve memurlarda fark olmasının sebepleri arasında iş yoğunluğunun fazla olması, mesai saatleri içerisinde okulda yapılan etkinliklere izin alarak gelememeleri gösterilebilir. Yiğit ve Bayraktar(2006:77-87)’a göre, okul yönetimi aile ve öğrenci ile ilgili bilgi edinmek için değişik formlar düzenlemeli, bülten ve bülten tahtası, haber mektupları, kitapçıklar, broşürler, fotoğraflar, iki yönlü yazışmalar, ev ziyaretleriyle de iletişim artırabilmelidir. İlköğretim okulu yöneticilerinin yoğun çalışan velilerin katılımını sağlamak amacıyla bu yöntemlerden birini seçmesi uygun olabilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında mesleğine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.37’de gösterilmiştir.

Tablo 4.37. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.29	4	2.074	5.946	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	132.54	380	.349			
	TOPLAM	140.84	384					
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	8.11	4	2.028	5.941	.000	
Gruplar İçi		129.70	380	.341				
TOPLAM		137.81	384					

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları) Meslek	N	Subset alpha=.05 1	for 2	Scheffe (Veli Katılımı) Meslek	N	Subset alpha=.05 1	for 2
Esnaf	48	2.86		Memur	70	2.89	
Memur	70	2.94	2.94	Esnaf	48	2.98	
Ev Hanımı	136	3.07	3.07	Ev Hanımı	136	3.04	3.04
Serbest Meslek	48	3.11	3.11	Serbest Meslek	48	3.06	3.06
İşçi	83		3.31	İşçi	83		3.32
Sig.		.187		Sig.		.601	.091

Tablo 4.37 incelendiğinde ilköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmüştür. Okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.31), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.11), yüksek düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.07), düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.94), en düşük düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.86) görüşlerini belirtmişlerdir. Esnaf ve işçilerde fark saptanmıştır. Esnaf öğrenci velileri okul uygulamalarında “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Summak ve Özcan (2007) tarafından yapılan araştırma ile Arslantaş (2002)’in öğretmen algılarına dayalı araştırmasında, öğretmenlerin birlikte çalıştıkları okul müdürlerinin iletişim becerilerinin “yeterli” olmadıkları bulgusuna ulaşmıştır. Dağlı (2000) tarafından yapılan bir başka araştırmada, yine öğretmen algılarına göre, okul müdürlerinin iletişim becerileri “orta” düzeyde yeterli bulunmuştur. Araştırma deneklerinin iletişim sürecini kullanma ustalığı bakımından ilköğretim okulu yöneticilerini görece olarak yetersiz görmeleri, Summak ve Özcan (2007)’in araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Ayrıca, veli toplantılarına katılmadıklarında tekrar toplantı düzenlenmesi veya yapılan toplantılarda alınan kararlarla ve kendi çocuklarıyla ilgili telefonla bile bilgilendirilmeyi istedikleri söylenebilir.

Veli katılımında ise, en yüksek düzeyde işçi veliler $\bar{X}$ (3.03), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki veliler $\bar{X}$ (2.85), yüksek düzeyde esnaf veliler $\bar{X}$ (2.71), düşük düzeyde ev hanımı veliler $\bar{X}$ (2.67),memur veliler $\bar{X}$ (2.53) görüşlerini belirtmişlerdir. Esnaf ve memur öğrenci velileri veli katılımında “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Memurlar ve esnaf öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerini kendilerini dinleme ve konuşma açısından yeterli bulmamaları, iş nedeniyle olan zaman darlığı nedeniyle birebir iletişim kuramamalarından kaynaklanabilir. Ayrıca maddi yardım isteminin ilköğretim okulu yöneticileri tarafından çoğunlukla yapılması, maddi durumu iyi olduğu düşünülen esnaf ve memur öğrenci velilerinin yapılan veli toplantılarının sonucunun maddi yardıma geleceğini ve kendilerinden talepte bulunulacağını düşünmeleri de, ilköğretim okulu yöneticilerinin veli katılımında bu velileri okula çekmede zorlanacağını düşündürebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.38’de gösterilmiştir.

Tablo 4.38.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.67	4	2.168	4.505	.001	Fark vardır*
		Gruplar İçi	182.85	380	.481			
		TOPLAM	191.52	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	7.68	4	1.921	3.876	.004	Fark vardır*
		Gruplar İçi	188.27	380	.495			
		TOPLAM	195.95	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları) Meslek	N	Subset for alpha=.05		Scheffe (Veli Katılımı) Meslek	N	Subset for alpha=.05	
		1	2			1	2
Esnaf	48	2.39		Esnaf	48	2.48	
Memur	70	2.53	2.53	Memur	70	2.52	2.52
Serbest Meslek	48	2.56	2.56	Ev Hanımı	136	2.54	2.54
Ev Hanımı	136	2.61	2.61	Serbest Meslek	48	2.59	2.59
İşçi	83		2.88	İşçi	83		2.87
Sig.		.519		Sig.		.918	.092

Tablo 4.38’de görüldüğü gibi ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.88), daha yüksek düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.61), yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.56), düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.53), en düşük düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.39) görüşlerini belirtmişlerdir. Esnaf öğrenci velileri okul uygulamalarında “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Arslan ve Nural (2004:162)’in yaptığı araştırmaya göre, okullar, ailelerle etkili bir işbirliği geliştirmek için, okul personelinin (yöneticiler, öğretmenler ve diğer yardımcı personel) okulda ailelere kucak açan, onları teşvik eden, sorunlarını duyurabilecekleri ve gerekli yerlerde karar verme sürecine katılabilecekleri ortamları yaratmalıdır. Esnafalarda fark olmasında okul-aile işbirliği uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmamasının etkili olacağı söylenebilir.

Veli katılımında ise, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.87), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.59), yüksek düzeyde ev hanımı öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.54), düşük düzeyde memur öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.52), en düşük düzeyde esnaf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.48) görüşlerini belirtmişlerdir. Esnaf öğrenci velileri veli katılımında “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Tanaydın ve Şimşek (2005:16)’e göre,

her ailenin beklentileri, yaşayış biçimleri, çocuklarına uyguladığı eğitim tarzı değişiktir. Esnaf öğrenci velilerinin, ilköğretim okulu yöneticilerinin okul aile işbirliği için yaptığı çalışmalarından daha farklı beklentiler içinde oldukları söylenebilir.

4.3.5.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfına” göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.39’da gösterilmiştir.

Tablo 4.39.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	5.28	7	.755	1.586	.138	----
		Gruplar İçi	179.56	377	.455			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	4.23	7	.605	1.183	.311	----
		Gruplar İçi	192.71	377	.511			
		TOPLAM	196.95	384				
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.34		1.192	1.984	.056	----
		Gruplar İçi	226.53		.601			
		TOPLAM	234.87					
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	5.17		.740	1.287	.255	----
		Gruplar İçi	216.72		.575			
		TOPLAM	221.89					

*p > 0.05

Tablo 4.39’a göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin

sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.40’ta gösterilmiştir.

Tablo 4.40. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.59	7	1.228	3.939	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	129.21	377	.343			
		TOPLAM	137.81	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	9.60	7	1.371	3.582	.001	Fark vardır*
		Gruplar İçi	131.24	377	.348			
		TOPLAM	140.84	384				
*p > 0.05								
Scheffe		Subset	for	Scheffe		Subset	for	
(Okul Uygulamaları)		N	alpha=.05	(Veli Katılımı)	N	alpha=.05		
Öğrencisinin Sınıfı			1	2	Öğrencisinin Sınıfı	1	2	
4.Sınıf	51	2.85		4.Sınıf	51	2.87		
8.Sınıf	40	2.92	2.92	8.Sınıf	40	2.87		
1.Sınıf	41	2.94	2.94	1.Sınıf	41	2.94		
7.Sınıf	50	2.99	2.99	7.Sınıf	50	3.00		
2.Sınıf	52	3.12	3.12	2.Sınıf	52	3.09		
5.Sınıf	60	3.18	3.18	5.Sınıf	60	3.23		
6.Sınıf	42	3.26	3.26	3.Sınıf	49	3.23		
3.Sınıf	49		3.31	6.Sınıf	42	3.25		
Sig.		.121	.174			.209		

Tablo 4.40’a göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli görüşlerinden ortaya çıkan

sonuçlar şu şekildedir: “3.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.31),6.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.26),5.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.18),2.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (3.12),7.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.99),1.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.94), 8.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.92),4.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.85). Okul uygulamaları açısından görüş farklılıklarının olması beklenebilir. Çünkü her sınıftaki öğrenci velisinin beklentisi okul yönetimlerinden farklıdır. Doğan (1995:111) tarafından yapılan “Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul-Aile İletişiminin Engelleri” bir araştırmada, okul yöneticilerinin okul-aile iletişimi konusunda ilgisiz ve isteksiz davrandıkları ve bu konuda yeterli bir bilgiye sahip olmadıkları sonucu bulunmuştur. Bu sonuçlar araştırma bulgularını desteklemektedir. Veliler okul uygulamalarından haberdar olmak istemektedirler. Okul yöneticilerinin paylaşımcı olmasını beklemektedirler.

Veli katılımında, “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: “6.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.92), 3.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.85), 5.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.84), 2.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.77),7.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.67), 1.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.64),8.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.64), 4.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.59). Veli katılımının farklı olması sınıf düzeyine göre velilerin ilgilerinin değişik olmasındandır. Tüm aileler çocuklarının ilk öğretmenleridir ve onların öğrenim gelişimine katkıda bulunurlar. Aileler ancak okul çalışmalarını anladığı ve desteklediği zaman eğitime büyük katkı sağlarlar. Okul ile aile arasındaki iletişim ve işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi eğitim ve öğretimin her kademesinde önemlidir (Arslan ve Nural 2004:162). Çelik(2005:235)’in araştırmasında belirttiği velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleri bulgusu, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yöneltiler Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli katılımındaki görüşleriyle örtüşmektedir. Veli katılımının az olmasının sebep olarak, genelde velilerin çocuklarının başarı ya da başarısızlıklarında okula gitme eğiliminde olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında

öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.41’de gösterilmiştir.

Tablo 4.41.İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfına” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	p	Fark
Okul Aile İşbirliği Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	7.01	7	1.002	2.046	.049	Fark vardır*
		Gruplar İçi	184.51	377	.489			
		TOPLAM	191.52	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	7.48	7	1.069	2.139	.039	Fark vardır*
		Gruplar İçi	188.47	377	.500			
		TOPLAM	195.95	384				

*p < 0.05

Scheffe (Okul Uygulamaları) Öğrencisinin Sınıfı	N	Subset for alpha=.05	Scheffe (Veli Katılımı) Öğrencisinin Sınıfı	N	Subset for alpha=.05
4.Sınıf	51	2.40	4.Sınıf	51	2.37
1.Sınıf	41	2.48	1.Sınıf	41	2.51
8.Sınıf	40	2.54	8.Sınıf	40	2.51
2.Sınıf	52	2.55	2.Sınıf	52	2.55
7.Sınıf	50	2.65	7.Sınıf	50	2.65
6.Sınıf	42	2.74	3.Sınıf	49	2.69
3.Sınıf	49	2.76	6.Sınıf	42	2.70
5.Sınıf	60	2.78	5.Sınıf	60	2.83
Sig.		.414			.192

Tablo 4.41’e göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: “5.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.78),3.sınıf öğrenci velileri

$\bar{X}$ (2.76),6.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.74),7.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.65),2.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.55),8.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.54), 1.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.48),4.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.40). Öğrenci velileri,ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında başarılı görmemektedirler. Kaykanacı (2003:219) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre okul yöneticilerinin mesaisini yüksek derecede okul aile işbirliğinin gelişmesine ayırdıklarını belirtmişlerdir. Bu araştırma sonuçlarıyla çelişmektedir. Veli görüşlerine göre ilköğretim okulu yöneticileri okul aile işbirliğinin gelişmesine katkı getirmede başarılı görülmemektedir. Çelik(2005:244)’in yaptığı araştırmada veli görüşlerine göre, öğretmen, öğrenci, aile ve okul yönetimi arasında sağlıklı bir iletişim ve birliktelik sağlanamamaktadır. Bu sonuç, araştırma sonucuyla örtüşmektedir.

Veli katılımında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli görüşlerinden ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: “5.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.83), 6.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.70), 3.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.69), 7.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.65),2.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.55), 8.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.51),1.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.51), 4.sınıf öğrenci velileri $\bar{X}$ (2.37). Öğrenci velileri, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre veli katılımında başarılı görmemektedirler. Fark velilerin beklentilerinin sınıf düzeyinde farklı olmasından kaynaklanabilir. Arslanargun(2007:131)’a göre, Okullardaki resmi havadan kaynaklanan otoriter öğretmen ve yönetici davranışları, velilere gerekli değerin verilmediği sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, velilerde okul aile işbirliğinden herhangi bir sonuç çıkmayacağı ve okul aile işbirliği ile öğrenci başarısının yükselmeyeceği önyargısı yaygındır. Ailelere yeterince değer verilmeyen ve bürokratik yapının soğuk yüzünün hâkim olduğu okullarda, salt insan olduğu için kişilere değer verilen bir ortamın iletişim için vazgeçilmez olduğu vurgulanmalıdır. Buna göre, öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmelerinde” olumsuz düşünmelerinde okul ikliminin de etkisi olduğu

düşünülebilir. Okulun bir eğitim merkezi haline dönüştürülmesinde öğrenci velilerinin okulla birlikte çalışmasıyla, öğrenci velilerin önyarguları yıkılabilir.

4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde ilköğretim okulu yöneticilerinin; a-eğitim öğretime katkı sağlama, b-bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri “öğretmen ve veli oluşlarına” göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğretmen ve veli oluşları” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 4.42’de gösterilmiştir.

Tablo 4.42. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğretmen ve Veli Oluşlarına” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Öğretmen	315	2.69	.68917	-.337	.736	---
		Veli	385	2.71	.69381			
	Veli Katılımı	Öğretmen	315	2.40	.63979	-5.606	.000	Fark vardır*
		Veli	385	2.69	.71617			
Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama	Okul Uygulamaları	Öğretmen	315	2.75	.67042	.401	.688	---
		Veli	385	2.73	.78209			
	Veli Katılımı	Öğretmen	315	2.43	.64481	-5.800	.000	Fark vardır*
		Veli	385	2.75	.76017			
Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme	Okul Uygulamaları	Öğretmen	315	3.05	.55543	-.566	.572	---
		Veli	385	3.08	.60562			
	Veli Katılımı	Öğretmen	315	2.69	.64513	-8.115	.000	Fark vardır*
		Veli	385	3.07	.59907			
Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri	Okul Uygulamaları	Öğretmen	315	2.72	.61707	1.916	.056	---
		Veli	385	2.62	.70624			
	Veli Katılımı	Öğretmen	315	2.40	.61130	-4.023	.000	Fark vardır*
		Veli	385	2.61	.71436			

*p < 0.05

Tablo 4.42'ye göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetimsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğretmen ve veli oluşları” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir fakat veli katılımında fark vardır.

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında veli katılımında, öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında yüksek düzeyde veliler $\bar{X}(2.69)$, düşük düzeyde öğretmenler $\bar{X}(2.40)$ görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonucun Kaykanacı (2003) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularında vurgulanan eğitim öğretim işlerine ağırlık verme sonucuyla benzerlik taşıdığını söylemek güç olacaktır. Çünkü öğretmen ile veliler aynı düşüncüyü paylaşmamaktadırlar. Veli katılımında öğretmenler öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini “Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada” daha az başarılı görmekteyiz. İlköğretim okulu öğretmenleri eğitim sürecinde öğrencinin geleceğe hazırlanması yükünü, öğrenci ve öğrenci velisiyle birlikte taşımaktadır. İlköğretim okulu öğretmenleri, bu zor görevde olması gerekenleri görevleri gereği öğrenci velilerinden daha çok bilmektedir. Buna göre ilköğretim okulu öğretmenlerinin, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim-Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımını sağlamada yeterli ortam ve şartları oluşturmadıklarını düşündükleri söylenebilir.

“Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında veli katılımında, öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında yüksek düzeyde veliler $\bar{X}(2.75)$, düşük düzeyde öğretmenler $\bar{X}(2.43)$ görüşlerini belirtmişlerdir. Veli katılımında öğretmenler öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlamada” öğrenci velilerini okula çekmede daha az başarılı görmekteyiz. Kaykanacı (2003) tarafından yapılan araştırma bulgularında görülen öğrencilerin kayıt

kabul işleri gibi işlerle daha çok uğraştıkları öğrencilerin bedensel, zihinsel ve duygusal yönlerden gelişimlerinde etkili olmadıkları belirtilebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri öğrencilerinin problemlerinin dışında uzmanlarla buluşmalarında okul yöneticilerinin istekli davranmadıkları görüşünü taşımaktadırlar.

“Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında veli katılımında, öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında yüksek düzeyde veliler $\bar{X}$ (3.07), düşük düzeyde öğretmenler $\bar{X}$ (2.69) görüşlerini belirtmişlerdir. Veli katılımında öğretmenler öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini “Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekmede daha az başarılı görmektedirler. Demirebulak (2000) tarafından yapılan “Veli – Öğretmen Görüşmeleri ile ilgili Bir Çalışma” isimli araştırmada, tüm katılımcılar veli-öğretmen görüşmelerinin gerekli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Ancak, öğretmenler, rehber öğretmenler ve orta-gelir düzeyi (OGD) ve yüksek-gelir düzeyini (YGD) temsil eden okulların müdürleri ve OGD okullarını temsil eden bir veli dışındaki tüm veliler, mevcut veli-öğretmen görüşmelerinin plânlama ve yürütülme biçiminin, öğrencilerin gelişimlerinin tartışılması, problemlerinin ve gereksinimlerinin belirlenmesi için gerekli olanakları sağlamadığını belirtmişlerdir. Okullarda yapılan günlük uygulamalarda gelen veli ve diğer misafirlere karşı olumsuz tavır sergiledikleri görülebilmektedir (Yiğit ve Bayrakdar,2006:69). Bunun sonucu olarak velilerin okulla olan işbirliklerinde önemli kopmaların olmasına neden olabilmektedir. Okul-veli toplantıları ilköğretim okullarında anne ve babaları okul ortamında bir araya getirerek, okulla ilgili genel konuların yüzeysel olarak görüşüldüğü toplantılar şeklinde gerçekleşmektedir (Yiğit ve Bayrakdar,2006:43). Okul içerisindeki toplantılar başarı ya da başarısızlıklar durumunda yılda iki kez gerçekleşmektedir. Açıkalin(1998:95)’a göre, yöneticilerde aranan özelliklerden biri de, öğretmen, öğrenci ve velilere iyi ilişkiler kurmaktır. Buna göre ilköğretim okulu öğretmenlerinin, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velileriyle iyi bir iletişim ve işbirliğine giremediklerini düşündükleri söylenebilir.

“Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında, ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında veli katılımında, öğrenci

velilerini okula çekme başarısı hakkında yüksek düzeyde veliler $\bar{X}$ (2.61), düşük düzeyde öğretmenler $\bar{X}$ (2.40) görüşlerini belirtmişlerdir. Veli katılımında öğretmenler öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekmede daha az başarılı görmektedirler. Okul aile işbirliğinin Kıncal (1991:128-130) tarafından yapılan “Okul-Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi” ile ilgili araştırmada, öğretmenler ile veliler arasındaki iletişim çok sınırlı bir çerçevede gerçekleşmektedir. Öğretmenler kendilerinin her zaman velileri okula kendilerinin çağırdıklarını iddia ederken veliler bunun tam tersi düşüncüyü savunmaktadırlar. Okulun belirlenen amaçlarına ulaşabilmesi için, öğrencinin içinde yaşadığı ailenin de okulda verilen formal eğitim sürecine katılması ve destek vermesi gerekmektedir (Aydın;2004:162). Çocukları ile ilgilenen, sorunlarını çözmeye çalışan, okulla iş birliğini geliştiren ailelerin çocuklarının başarısı ilgilenmeyen ailelere göre çok daha yüksektir (Kolay,2004). Bu bağlamda ilköğretim okulu öğretmenlerinin, okula ailenin katılımı ve işbirliğinin geliştirilmesi yönünde gerekli çabayı göstermede ilköğretim okulu yöneticilerini yeterli görmedikleri söylenebilir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak toplanmış verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇLAR

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Araştırmanın birinci alt probleminde, “İlköğretim okulu yöneticilerinin; a-Eğitim öğretime katkı sağlama, b-Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında; 1-) ilköğretim okulu öğretmenlerinin, 2-) öğrenci velilerinin görüşleri ele alınmıştır. Buna göre, Denizli ili merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarıları “okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorilerinde “orta” düzeydedir.

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından”

İlköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin ders başarılarının sözlü olarak bilgilendirme maddesinin yüksek düzeyde çıkmasına karşın yazılı olarak bilgilendirmenin “arasıra” yapıldığı görüşü dikkat çekicidir. Buna göre okul yöneticilerinin bilgilendirmeyi sadece sözlü olarak algıladıkları söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikleri düzenlemeyi ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre “arasıra” başvurduğu belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu öğretmenleri de velilerle aynı görüşü paylaşmaktadır. İlköğretim okulu

yöneticilerinin eğitici kulüp çalışmaları ve diğer sosyal etkinlikleri düzenlerken veli görüşlerine önem vermediği ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre söylenebilir. Velilerin katılımının az olması hakkında, velilerin okuldaki yapılacak etkinliklerde görüşlerini vermekten çekindikleri ya da velilerin sadece okuldaki akademik başarıya odaklı oldukları şeklinde iki farklı yorum düşünülebilir.

“Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama”

İlköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velileri ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin okula ve çevreye uyum ve gelişim problemleri, psikolojik, sosyal, sağlık sorunlarının çözümünü ilgili olarak velileri bilgilendirdikleri yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Ancak ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velileri, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin ailevi sorunlarıyla ilişkili olarak uzman veli işbirliğini arasına sağladıklarını düşünmektedirler. Öğrenci velileri ise, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin ailevi sorunlarıyla ilgili uzman veli işbirliğini sağlamasına “arasıra” katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum toplumumuzda ailevi sorunların gizlenmesi ve yansıtılmamaya çalışılması sebebiyle okulun haberinin olmamasına bağlanabilir. İlköğretim okulu öğretmenleri çocuklarının sosyal, psikolojik, bedensel gelişimlerini öğrenmekten ziyade velilerin çocuklarının olumsuz davranışları ile ilgili durumları dışında okula uğramadıklarını belirtmektedirler.

“Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme”

İlköğretim okulu yöneticilerinin veli toplantılarına katılmayan öğrenci velileriyle telefonla görüşme, öğrenci velileriyle ayrıca toplantı düzenleme konularında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri okul uygulamalarında ve veli katılımında aynıdır. İlköğretim okulu yöneticilerinin ekstra toplantılar düzenlemedikleri ve velilerle birebir görüşmelerde “arasıra” gerçekleştirdikleri görülmektedir. Sonuca göre ilköğretim okulu yöneticilerinin veli beklentilerini dikkate almada çok istekli olmadıkları söylenebilir. Ayrıca ilköğretim okulu öğretmenlerine göre okul yöneticilerinin okul ihtiyaçlarını karşılamada velilerden maddi yardım toplamak için “arasıra” velileri okula çağırdıkları düşünülmektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle öğrenci velilerinin bu konuda farklı düşündükleri söylenebilir. İlköğretim okulu öğretmenleri “maddi yardım isteme” için velileri okula “arasıra” çağırdıklarını

belirtirken, öğrenci velileri “çoğu zaman” çağrıldıklarını belirtmişlerdir. İlköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velileri veli katılımında maddi yardım istenilmesinde arasıra katılım olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenci velileri için, öğrencilerle dağıtılan toplantı gündemlerini bildiren davetlerde genel bir kanı olan “gene para isteyeceklerdir” düşüncesini doğrular nitelikte olduğunu düşündürebilir.

“Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri”

İlköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velileri, okul uygulamalarında ve veli katılımında okul yönetiminin bilgi teknolojisi sınıflarının velilerin kullanımına açılması, tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden, oyun ve spor tesislerinden, kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler alınması konularında “arasıra” görüşünü bildirmişlerdir. Bu sonuç, okul yöneticilerinin velileri sadece toplantı esnasında okulda görmek istediğini düşündürebilir. Okul yöneticilerinin, veliler için ayrı düzenlemeler yapmayı okul işlerinin arasında kendine yük olarak gördükleri söylenebilir. Bu düzenlemeler yapılırsa bile velilerin istekli, ilgisiz olduklarını düşündükleri de söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde, “İlköğretim okulu yöneticilerinin; a-Eğitim öğretime katkı sağlama, b-Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-Velilere yönelik yönetsel etkinlikleri gerçekleştirme, d-Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında; ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri 1-) cinsiyete, 2-) eğitim durumuna, 3-) medeni durumuna, 4-) branşına göre bir farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

Cinsiyete göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu erkek öğretmenleri kadın ilköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini okul uygulamalarında daha başarılı bulmuşlardır. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama,

Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre ilköğretim okulu yöneticilerini daha başarılı bulmuşlardır.

Eğitim durumu, medeni durum, bransa göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “eğitim durumu, medeni durum, branş” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemde, “İlköğretim okulu yöneticilerinin; a-Eğitim öğretime katkı sağlama, b-Bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c-Velilere yönelik yönetmel etkinlikleri gerçekleştirme, d-Okul-aile işbirliğini gerçekleştirmeleri açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında; öğrenci velilerinin görüşleri 1-) cinsiyete, 2-) eğitim durumuna, 3-) medeni durumuna, 4-) mesleğine, 5-) öğrencisinin sınıfına göre bir farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

Cinsiyete göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri okul uygulamalarında ve veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır.

Eğitim Durumuna göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim ğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak ğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında ğrenci velilerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre istatiks el açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

Medeni durumuna göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim ğretime Katkı Sağlama” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında ğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatiks el açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim ğretime Katkı Sağlama” açısından bekar ve evli ğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini ğrenci velilerini okula çekmede dul ğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Bir Bütün Olarak ğrenci Gelişimini Sağlama” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında ğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatiks el açıdan anlamlı bir fark vardır. “Bir Bütün Olarak ğrenci Gelişimini Sağlama” açısından bekar ğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini ğrenci velilerini okula çekmede dul ğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında ğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatiks el açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında ğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatiks el açıdan anlamlı bir fark görülmüştür. “Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında dul ğrenci velileri ilköğretim okulu yöneticilerini okul uygulamalarında başarılı görmemektedirler. Veli katılımında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim ğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak ğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetsel Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından ğrenci velilerini okula çekme başarı sı hakkında ğrenci

velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

Mesleğine göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme, Okul-Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Memur öğrenci velileri okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada” ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır.

Öğrencisinin sınıfına göre;

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir. “Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri Gerçekleştirme” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır.

Araştırmanın dördüncü alt problemde; İlköğretim okulu yöneticilerinin;

a- eğitim öğretime katkı sağlama, b-bir bütün olarak öğrenci gelişimini sağlama, c- velilere yönelik yönetmelik etkinlikleri gerçekleştirme, d-okul-aile işbirliğini gerçekleştirme açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama, Bir Bütün Olarak Öğrenci Gelişimini Sağlama, Velilere Yönelik Yönetmelik Etkinlikleri

Gerçekleştirme, Okul Aile İşbirliğini Gerçekleştirmeleri” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğretmen ve veli oluşları” değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir fakat veli katılımında fark vardır.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilmiştir.

5.2.1. Araştırmanın Bulgularına Dayalı Olarak Uygulayıcılar İçin Öneriler

a. Eğitim-öğretime katkı;

1. İlköğretim okulu yöneticileri planlı bir biçimde ev ziyaretlerine zaman ayırarak öğrenci velilerine rehberlik yapmalı ve velileri bilgilendirmelidir. Ev ortamında öğrenme isteğine uygun şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini gördükten sonra öğrencinin öğrenme isteğini devam ettirebilmesi için velileri bilinçlendirmelidir.
2. İlköğretim okulu yöneticileri öğrenci velilerini öğrencilerin ders başarısı hakkında sadece sözlü olarak bilgilendirmekle yetinmeyip öğrencinin ders başarısını yazılı olarak da bilgilendirmelidir.

b. Bir bütün olarak öğrenci gelişimi;

1. İlköğretim okulu yöneticileri tarafından okula öğrencilerin gelişimlerine katkı getirmesi için uzman kişiler davet edilmeli ve velilerin okul –çocuk iletişimini kurmasında katkı getirmelidir.
2. İlköğretim okulu yöneticileri ailevi problemi olan öğrencilerin velilerinin uzmanlardan yardım almasını sağlamalıdır.

c. Velilere yönelik yönetsel etkinlikler;

1. İlköğretim okulu yöneticileri okullarda velileri para toplamak amacıyla toplamak yerine değişik eğitici etkinlikler için çağırılmalıdırlar.
2. İlköğretim okulu yöneticileri veli toplantılarına katılmayan velilerle tekrar toplantı düzenlenmeli gene katılmayan veli olursa telefonla görüşmelidir.

d. Okul-aile işbirliği;

1. Okullarda okul-aile işbirliğinin sağlıklı işletilmesinde veli katılımına okul yöneticilerinin önem vermesi sağlanmalıdır.
2. Okullardaki yöneticilerin velilerin okula çekilmesinde yeni fikirler üretmelerine olanak tanıyacak hizmet içi eğitim kursları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmelidir.
3. İlköğretim okulu yöneticileri tatillerde veya derslerden sonra okulun bahçesinden, oyun ve spor tesislerinden, kütüphanesinden velilerin faydalanmasını sağlayacak tedbirler almalıdır.
4. İlköğretim okulu yöneticileri, hem kendini yetiştirmesi hem de çocuğuna yardımcı olması açısından bilgi teknolojisi sınıflarını velilerin kullanımına açmalıdır.
5. Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin velilerin statü ya da konumlarına bakarak değil eşit mesafede durmaya çalışmalıdırlar.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Araştırmanın bir benzerinin değişik illerde yapılması araştırma sonuçlarının karşılaştırılması açısından daha uygun olabilir.
2. Araştırma ortaöğretim kurumlarında yapılabilir.
3. Araştırmaya öğrencilerinde katılmasına olanak tanıyacak bir araştırma deseni oluşturulabilir.
4. Yöneticilerin okula çekme başarısındaki etken olan diğer unsurları belirlemek amacıyla bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalin, A. (1998). *Okul Yöneticiliği*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Akkök, F. (1999). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi (Öğretmen El Kitabı)*, Özgür Yayınları, İstanbul.
- Albayrak, F. (2004). *İlköğretim Okullarının Yönetiminde Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katkısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Albritton, Taylo Lynn Shelly. (2003). *Parents As Teachers: Advancing Parent Involvement In a Child's Education*.
- Arıkan R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara
- Artuks E.(2004) Okul Başarısızlığı, sayı 6 e - *Eğitim, Bilim ve Sanat Dergisi Mayıs 2004* [http://www.egitirim.gen.tr/sayi4.htm\(26.10.2006](http://www.egitirim.gen.tr/sayi4.htm(26.10.2006)
- Arslan, M. M ve Eraslan, L. (2003). Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği, *Milli Eğitim Dergisi*, S:160, [http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm\(07.07.2006](http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm(07.07.2006)
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul Öncesi Eğitiminde Okul-Aile İşbirliğinin Önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, 162, [http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm\(07.07.2006](http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm(07.07.2006)
- Arslantaş, Y.(1998). *Sınıf Yönetiminde İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen Öğrenci Görüşleri*,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Aslan, B. (1990). *İlkokullarda Okul-Aile İlişkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aslanargun, E., Avcı, H., Avcu, A., Dönmez, S. A., İpek, K., Nair, E. (2004). *Velilerin Okula Yönelik İlgisi Yetersizliklerinin Sebepleri*, Bilecik: Pazaryeri İlçe Milli Eğt. Md.Yay.
- Aslanargun E.(2007) Okul - Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S: 18,
- Aydın İ. (2004). Okul Çevre İlişkileri, Eğitim ve Okul Yöneticiliği, Editör: Yüksel Özden. Pegem A Yayıncılık, Ankara, s.162-185.

- Aupperlee, L. Jana.(2007). *Parent Perception of the Home-School Relationship: Understanding the Model, the Psychological Mechanism, and Moderating Factors*. Michigan State University.
- Balcı, A. (1995) İlköğretimde Öğretimin Niteliğinin Geliştirilmesi, www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/02.03.2007
- Balcı, A. (1993). *Etkili Okul Kuram Uygulama ve Araştırma*, Yavuz Dağıtım, Ankara.
- Balkıs,R. Okul-Aile (Çevre) İlişkisi, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Dergisi*,S:71,<http://yayim.meb.gov.tr> (06.07.2006).
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Yönetimi*, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- Biber, K. (2002). *İlköğretim Birinci Sınıfta Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Öğretmen-Aile İletişiminin Şekli*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Buluç, B.(2007) İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Okul Yöneticilerinin Bilgilendirme İşlevini Gerçekleştirme Düzeyleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* [http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html\(31.12.2007\)](http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html(31.12.2007))
- Bursalıoğlu, Z.(1991).*Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Can, G.(2006). Ailelere ve Velilere Rehberlik, *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Ünite 7* <http://www.aof.edu.tr> (19.12.2006).
- Can M.ve E.Ömeroğlu.(2005). Okul Öncesi Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, <http://www.meb.gov.tr>, (10.11.2007).
- Can, N.(2002). Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi, *Milli Eğitim Dergisi*, <http://www.meb.gov.tr> (10.11.2006).
- Canpolat, T (2001). *Öğretmen Aile İşbirliği ile Ailelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Cavazos, Luis J. (2007). *An Analysis of The Impact of Parental Involvement on At-Risk Student Achievement*. B.A. Pan American University M.S.
- Cavkayar, A. (1999). Özel Eğitimde Ana Baba Katılımı, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt:9,Sayı:1-2.Eskişehir. (home.anadolu.edu.tr 15.12.2006).
- Celep, C. (2000).*Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, Anı Yayıncılık, Ankara

- Çayırılı, E.(1998). *İlköğretim 1. Kademedeki Okul Aile İlişkisi İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çalık, T. (2003). Öğrenen Örgütler Olarak Eğitim Kurumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Yıl:2003, Sayı:8, <http://www.manas.kg/02.03/2007>
- Çelenk, S.(2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması, [http://www.ilkogretim-online.org.tr\(12.10.2006\)](http://www.ilkogretim-online.org.tr(12.10.2006)).
- Çelik, N.(2005). *Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, V. (1995). Küreselleşme Sürecinde Avrupa’da Eğitim Yönetimi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*. Yıl: 1, Sayı:4, Ankara, s.557–568.
- Çeviş, M. (2002). *Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Dağlı, A. (2000). İlköğretim Okullarında İletişim, *Çağdas Eğitim Dergisi*, Sayı:265, ss 37-42, Ankara.
- Demir, Z. (2000). *Öğrenci Velilerinin Beklentileri Açısından Özel ve Resmi İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması, Niğde İli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Demirbulak, D. (2000). Veli-Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma, *Milli Eğitim Dergisi*, S:146, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/demirbulak.htm> (6.7.2006).
- Doğan, E. (1995). *Ankara Merkez İlçelerindeki Okul-Aile İletişiminin Engelleri (Keçiören İlçesi Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dönmez, B. ve Yıldırım, C. (2008) Okul Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. s.(98-115)
- Eroymak, E.Y.(1997) *İlköğretim Okullarında Velilerin Okul Yönetimine Katılmaları(İzmir İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gelfer, J.I. (1991). Teacher-parent-partnership:Enhancing Communications, *Childhood Education*; v67 n3 p.164-67.
- Genç, S.Z.(2005). İlköğretim 1. Kademedeki Okul Aile İşbirliği ile İlgili öğretmen ve Veli Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Cilt:3, Sayı:2.
- Gökçe, E. (1997). İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl:1997, Sayı:7

- Grant, E. H. (1964). *Okul-Aile İşbirliği Nedir ve Nasıl Sağlanır?*. Çeviren: İbrahim Yurt. M.E.B. Yayın Müdüriyeti Ankara.
- Gümüşeli, A. İ. (2005). Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. www.agumuseli.com/ (05.12.2006).
- Gümüşeli, A.İ. (2005) Sözleşme ile Veli Okul İşbirliğini Sağlamak Kolay Olacak mı?, *Artı@Eğitim Dergisi*, Yıl:10. Sayı 8, <http://agumuseli.com> (14.10.2006).
- Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Gelişime Aile Katkısı ve Psikososyal Gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3 (1), 125–140.
- Gürsel, M.(1997).*Okul Yönetimi*, Mikro Yayınları, Konya
- Harktı, H. ve F. Özmen. (2005). Denizli İlindeki İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri, *Milli Eğitim Dergisi*, 165, <http://yayim.meb.gov.tr>. (10.10. 2006).
- Kandır, A.(2001, Temmuz, Ağustos). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:151, Ankara. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/kandir.htm>
- Kaplan, S. (2002). *İlköğretim 1. Kademe Okul-aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, C. (2007). *Denizli İlköğretim Okullarında Okul Çevre İlişkileri Üzerine Öğretmen Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Karasar, N. (2005) *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- Karlıdağ, F. ve Ertürk, S. (2003). Özel Eğitim/ Sorunlar, Yaklaşımlar, Öneriler. *Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Sayı:39
- Kaşıkçı, M.(1996). *İlköğretimde Velilerle İşbirliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlilikleriyle İlgili Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Y.K.(1993). *Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama*, Set Ofset Matbaacılık, Ankara.
- Kaykanacı, M. (2000). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yönetim İşlerine Verdikleri Önem ve Harcadıkları Zaman*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kavak, Y; Ekinci, C E ve Gökçe, F (1997).İlköğretimde Kaynak Arayışları-Bir Araştırma. Şafak Matbaacılık, Ankara.

- Kazak, E. (1999) *Okul Aile İşbirliği ve Sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kıncal, Remzi Y. (1989) "Eğitimde Okul-Aile İşbirliği", Milli Eğitim, M.E.B., S: 91
- Koçak, Y (1988). *Okul-Aile İletişiminin Engelleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kolay, Y. (2004). *Okul-Aile-Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi* <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/kolay.htm>(10.01.2007).
- Leitch, Lauri & Sandra S. Tangri. (1988) *Barriera to Home-School Collaboration*, Educational Horizons. Special Issue. 66:2, Winter
- MEB. <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2005/OgrenciOkulVeli/Sozlesme.pdf> (19.12.2006).
- _____ .Okul-Veli İşbirliği Genelge (<http://orgm.meb.gov.tr.19.12.2006> 2002 / 27 (19.12.2006).
- Oğan, M. (2000) *Okul, Okul Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi*(Ömer Seyfettin Lisesi ve Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu Örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Osborne, Sandy.(1999). *The School Board and Parent Involvement*. Contemporary Education.00107476, Spring 99, Vo. 70, Issue 3, Academic Search Premier.
- Özdayı, N. (2004). Öğrenci ve Öğretmenlerin Gözüyle Sınıf Yönetimi Sorunlarına Genel Bir Bakış. *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, 1*, (375-394). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Redding, S. (1991). Creating School Community Through Parent Involvement, Education Digest, 57-3, November 1991.
- Sarı, D.(2004). Okul Yönetimi ve Halkla İlişkiler, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5:54-55, Ağustos Eylül 2004. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi54-55/sari.htm>. (16.12.2006).
- Sönmez, V. (1997). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Anı Yayıncılık, Ankara
- Summak, S. ve Özgan, (2007) H. İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yönetim Süreçlerini Kullanma Etkinlikleri İle Bazı Duygusal Sosyal Ve Ruhsal Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Kilis İli Örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 261-288.(08.12.2007).

- Şişman, M. (1986). *Orta Dereceli Okullarda Okul-Aile Birliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2005). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı. Editör; Yüksel Özden. Ankara; PegemA Yayıncılık.
- Talim Terbiye Kurulu. Okul Müdürleri Seminer Sunusu
tlkb.meb.gov.tr/yayinlar/.Ppt (10.01/2007).
- Tebliğler Dergisi. (2006). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Cilt:69 Mayıs: 2006 Sayı:2584
- Tanaydın, D. ve Şimşek, H. (2002 Ocak). İlköğretimde Veli Katılımı: Öğretmen-Veli-Psikolojik Danışman Üçgeni, <http://www.ilkogretimonline.com> (28.11.2006).
- Taymaz, H.(1995).*Okul Yönetimi*, Saypa Yayın Dağıtım, Ankara.
- Tezcan, M. (1984). *Sosyo-Kültürel Değişme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.
- _____. (1994). *Boş Zamanların Değerlendirilmesi Sosyolojisi*, Atilla Kitabevi, Ankara.
- Yaylacı, A. F. (1999).*İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı*,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- AÇEV, Yedi Çok Geç Web Sayfası. Okulöncesi Eğitimciler İçin Aile Katılımı ve Önemi. www.7cokgec.org.(21.03.2007)
- Yıldırım, Z. (2002). *Müfredat Laboratuvar Okullarında Okul-Veli, Okul-Üniversite Ve Okul-Çevre İşbirliği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yiğit B. ve Bayraktar M.(2006). *Okul Çevre İlişkileri* Pegem Yayıncılık, Ankara
- Zeki,M.(2006).Ailelerin Eğitime Katılımı, www.Psiko-Dan.com, (10.01.2007).

EKLER

EKLER

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

03 Nisan 2007

Sayı : B.08.4.MEM.4.20.00.09.010/
Konu : Anket Onayı.

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 22/03/2007 tarih ve 0321-970 sayılı yazıları.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Arayışma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 12/03/2007 tarih ve 335/1225 sayılı yazıları.
c) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 20/03/2007 tarih ve 0298-966 sayılı yazılar.
d) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 20/03/2007 tarih ve 0281-963 sayılı yazılar.
e) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 20/03/2007 tarih ve 0299-964 sayılı yazılar.
f) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 20/03/2007 tarih ve 0300-965 sayılı yazılar.
g) Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünden 21/03/2007 tarih ve 0317-969 sayılı yazılar.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Emine Gaye ERMEÇ P.Ü Rektörlüğünün ilgi a) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez yüksek lisans okullarında ilköğretim okullarının Barokratikleşme Düzeyi ile Öğretmen morali arasındaki ilişkiler konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu yüksek lisans öğrencisi Meltem ARAÇ Bakanlığımızın ilgi b) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez Gözme Engelliler ve Yeşilkeyi İşitme Engelliler ilköğretim okullarında Farklı Özer-Gruplarındaki Basınç Duyusu ve Diğer Gelişimsel Faktörlerin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Julide AKTÜRK P.Ü Rektörlüğünün ilgi c) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez ilköğretim okullarında (ilgi yazı ekinde adı geçen İÖÖ) Şiddet açısından risk Altındaki ilköğretim I.Kademe Öğrencilerinin velilerine Yönelik Psikolojik Programının Etkinliğinin İncelenmesi konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Nihal ŞİMŞEK P.Ü Rektörlüğünün ilgi d) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez ilköğretim okullarında ilköğretim Okulu Yöneticilerinin, Öğretmenlerin ve Öğrenci Velilerinin Öğrenci Velilerini Okula çekme başarıları Hakkındaki Görüşleri konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ceren ERTEN KARA P.Ü Rektörlüğünün ilgi e) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez ilköğretim okullarında Okul-Çevre ilişkileri Üzerine Öğretmen Görüşleri konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Gülşay GÜLEÇ P.Ü Rektörlüğünün ilgi f) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez Anaokullarında Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenlerinin Okula yazmaya Hazırlık Çalışmaları Hakkındaki Görüşleri ve Uygulamalarının İncelenmesi konulu araştırma yapmak istemektedir.

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Melike ÇETİN P.Ü Rektörlüğünün ilgi g) yazıları gereği Müdürlüğümüzde bağlı merkez ilköğretim okullarında Sağlık Ekonomisi-Özeziğin Ekonomi Üzerindeki Etkileri konulu araştırma yapmak istemektedir.

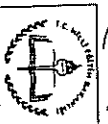
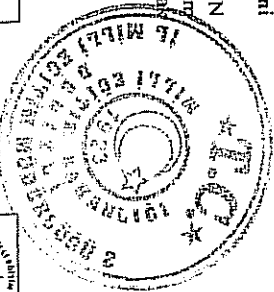
Adı geçen Yüksek Lisans öğrencilerinin belirtilen okullarda, konuları ile ilgili anket çalışmalarını 15/05/2007 tarihine kadar yapmaları Müdürlüğümüzde uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde OLUR İlmanızca arz ederim.

Ekrem EKİCİ
Millî Eğitim Müdürü

ÖZÜR
20/03/2007
Müşafin GÜNEY
Vali Yardımcısı

EKLER :
1-İlgi yazı (7 Sayfa)
2-Anket Formu (... Sayfa)

Sıhakk Millî Eğitim Müdürlüğü
Bilgi için : YIKKI İl ÇİBİNLİ
T.Celilem : (0 258) 265 55 54 / 617 - 262 23 53
Faks : (0 258) 265 01 69
egitimz@denizli.gov.tr

Sıhakk Millî Eğitim Müdürlüğü
Bilgi için : YIKKI İl ÇİBİNLİ
T.Celilem : (0 258) 265 55 54 / 617 - 262 23 53
Faks : (0 258) 265 01 69
egitimz@denizli.gov.tr

Değerli İlköğretim Okulu Öğretmenleri;

Bu anket, "İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin algıları" konulu araştırma için geliştirilmiştir. Toplanan veriler araştırma dışında kullanılmayacaktır. Anket maddelerini içtenlikle cevaplamanız araştırmanın sonuçları açısından önemlidir. Lütfen adınızı soyadınızı yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederim.

ADRES

PAU SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DENİZLİ

Nihal ŞİMŞEK

GENEL BİLGİLER

Cinsiyet Bay ( ) Bayan ( )

En Son Bitirilen İlkokul ( ) Lise ( ) Lisans ( ) Doktora ( )

Öğretim Durumu Ortaokul ( ) Önlisans ( ) Y. Lisans ( ) Diğer.....

Medeni Durum Evli ( ) Bekâr ( ) Dul ( ) Boşanmış ( )

Branş Ana Sınıf Öğretmeni ( ) Sınıf Öğretmeni ( )
Rehber Öğretmen( ) Branş Öğretmeni ( )

Örnek:

Lütfen anket sorularımı size uygun gelen seçeneği (X) ile işaretleyerek cevap veriniz.

SIRA NO	Aşağıdaki okul yöneticilerinin velileri okula çekme stratejilerinden bazıları yer almaktadır. Sizce okulumuzda yönetim bu stratejileri hangi sıklıkta kullanmaktadır?	OKUL UYGULAMALARI				VELİ KATILIMI		
		Her Zaman	Çoğu Zaman	Arasıra	Hiçbir Zaman	Her Zaman	Arasıra	Hiçbir Zaman
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır?	X				X		

Ek-3. İlköğretim Okulu Öğrenci Velileri Anketi

Değerli Öğrenci Velileri;

Bu anket, "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında; İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri" konulu araştırma için geliştirilmiştir. Toplanan veriler araştırma dışında kullanılmayacaktır. Anket maddelerini içtenlikle cevaplamamız araştırmanın sonuçları açısından önemlidir. Lütfen adınızı soyadınızı yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederim.

ADRES
PAU SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DENİZLİ

Nihal ŞİMŞEK
0 258 286 54 24

GENEL BİLGİLER

Cinsiyet	Kadın ( )	Erkek ( )		
En Son Bitirilen	İlkokul ( )	Lise ( )	Lisans ( )	Doktora ( )
Öğretim Kurumu	Ortaokul ( )	Önlisans ( )	Y. Lisans ( )	Diğer.....
Medeni Durum	Evli ( )	Bekâr ( )	Dul ( )	Boşanmış ( )
Meslek	İşçi ( )	Esnaf ( )	Çiftçi ( )	
	Memur ( )	Serbest Meslek ( )	Ev Hanımı ( )	
Öğrencinin	1.sınıf ( )	2.sınıf ( )	3.sınıf ( )	4.sınıf ( )
Sınıfı	5.sınıf ( )	6.sınıf ( )	7.sınıf ( )	8.sınıf ( )

Lütfen anket sorularını size uygun gelen seçeneği (X) ile işaretleyerek cevap veriniz.

Örnek:

SIRA NO	Aşağıda okul yöneticilerinin velileri okula çekme stratejilerinden bazıları yer almaktadır. Sizce okulunuzda yönetim bu stratejileri hangi sıklıkta kullanmaktadır?	OKUL UYGULAMALARI				VELİ KATILIMI			
		Her Zaman	Çoğu Zaman	Arasıra	Hiçbir zaman	Her Zaman	Çoğu Zaman	Arasıra	Hiçbir zaman
52	Okul yöneticimi, öğrenci velilerine gönderdikleri yazılarda öğrenci velilerinin anlayabileceği dili kullanmaktadır.	X						X	

Ek-4. Denizli İl Merkezinde Anketin Uygulandığı İlköğretim Okulları

1. Raşit Özkardeş İlköğretim Okulu
2. Atalar Saadettin Kıbrıslıoğlu İlköğretim Okulu
3. Denizli Ticaret Borsası İlköğretim Okulu
4. Hulusi Kabaklı İlköğretim Okulu
5. Hacı İbrahim Cin İlköğretim Okulu
6. Adil Demireren Mustafa Musaoğlu İlköğretim Okulu
7. Ticaret Odası Ahi Sinan İlköğretim Okulu
8. H.İ. Demireren Cumhuriyet İlköğretim Okulu
9. Ahmet Nuri Özsoy İlköğretim Okulu
10. Ahmet Nuri Erikoğlu İlköğretim Okulu
11. Yardımsevenler İlköğretim Okulu
12. Vakıflar Bankası İlköğretim Okulu

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Nihal ŞİMŞEK

Ana Adı : Nilüfer

Baba Adı : Abdullah

Doğum Yeri ve Tarihi : Gediz-KÜTAHYA 03/07/1976

Lisans Eğitimi ve Mezuniyet Tarihi : Pamukkale Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Sınıf Öğretmenliği Bölümü- 1999

Çalıştığı Yer ve Adresi : Pınarkent Koyunaliler İlköğretim Okulu
DENİZLİ

Bildiği Yabancı Dil : İngilizce